

מתכות הרי זה טהור ואין צריך לומ׳ שאם היה בניין שהוא טהור
וכל מקום של הבית טמא כלומ׳ אדם וכלים שבכל הבית ואין צ׳
לך יוצא מן העץ שהוא מתטמא טומאת אוהלים אלא המשכן
בלבד: בגדים הנוגעים במת אע״פ שהן כמת לטמא אחרים
שנגעו בהן טומאת שבעה אינן כמת לטמא באהל ובמשא
שהמשא למת עצמו אינו מפורש מן התורה כמו שביארנו
ובטומאת אהל הוא אומ׳ אדם כי ימות באהל לפיכך הנושא בגדים
שנגעו במת ולא נגע בהן וכן המאהיל עליהן או שהאהילו עליו
או שהיו עמו באהל הרי זה טהור וכן אדם שנטמא במת והאהיל
על הכלים הרי הן טהורין שאין טמא מת מטמא אלא במגע
בלבד: המת אינו מטמא משכב ומושב מתחתיו ולא מדף ש׳
מעל גבין אלא אחד כלי שיגע במת מצדו או שיהיה תחתיו או על
גבין כיצד עשרה בגדים זה על גבי זה והמת למעלה ועשרה
בגדים אחרים על גבו מלמעלה בגד הנוגע בו והבגד השני
שנגע בבגד שנגע בו שניהן טמאין טומאת שבעה והשלישי
טמא טומאת ערב בין של מעלה בין של מטה ומן הרביעי ולמטה
ומן הרביעי ולמעלה כולם טהורים מה שאין כאן במטמאי משכב
ומושב כמו שיתבאר במקומו: בד״א שכל הבגדים או הכלים
שתחתיו ושל מעלה ממנו טהורים בשלא היתה שם טומאה רצוצה
ולא טומאת אהל או שהיה מבדיל בינו ובין הכלים אבן כמו ש׳
שיתבאר:

פרק ששי

עצמות הדג ועורו ש׳
העושה מהן כלים אינן מקבלין טומאה כלל לא מדברי
תורה ולא מדברי סופרים וכן ירוקה שעל פני המים וכיוצא בה
שכל שברים טהור כמו שיתבאר בהלכות כלים לפיכך העושה ש׳
אהל מעור הדג או מצמר שגדל בים אין עצמו של אהל זה מקבל
טומאה אע״פ שמביא את הטומאה לכל אשר יהיה תחתיו כשאר

אהלים׳ כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה אינן מקבלין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים בין טומאות מת בין שאר טומאות׃ וכן כלי עץ העשויין לנחת כגון התיבה והמגדל והכוורת שהן מחזיקין ארבעים סאה בלח ויהיה להם שוליים אינן מקבלין טומאה כלל לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים ואילו הן הנקראין כלי עץ הבאין במדה׃ כלי חרש פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין ואינן מטמאין לא מאוירן או בהסיט הזב אפי׳ נוגע כלי חרש במת מגבן אינן מתטמא ואם נכנסה טומאה מן הטמאות באוירן אע״פ שלא נגעה בו נטמא׳ היה כלי חרש עם המת באהל נטמא שהרי הטומאה נכנסה באורו ואם היה מוקף צמיד פתיל הוא ומה שבתוכו טהור כמו שנתפרש בתורה שאין טומאה נכנסת לו אלא מפתחו ובהסט הזב שהרי הוא כמי שנגע בכולו׳ העושה גולל מדבר שאינו מקבל טומאה כגון שהניח על גבי הקבר אבן או כלי אדמה או כלי עץ הבא במדה או כלי חרש המוקף צמיד פתיל או עור הדג ועצמו וכיוצא באלו הנוגע בהן טמאים טומאת שבעה משום נוגע בגולל ואם פרשו מלהיות גולל או שהסיר המת מתחתיהן הרי הם טהורים׃ וכן הבהמה שכפתה ועשה אותה גולל הנוגע בה טמא טומאת שבעה כל זמן שהיא גולל התיר הבהמה הרי היא טהורה כשאר הבהמות׃ וכן חבית שהיא מליאה משקין ומקפת צמיד פתיל ועשה אותה גולל למת הנוגע בה טמא טומאת שבעה והחבית והמשקין טהורין׃ קורה שעשאה גולל לקבר בין עומדת בין מוטה על צדה אין טמא אלא כנגד פתח הקבר והנוגע בקצה המונח חוץ לקבר טהור עשה ראשה גולל לקבר והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן הנוגע ממנה בארבעה טפחים סמוך לקבר טמא משום גולל ומארבעה ולמעלה טהור בד״א בזמן שהוא עתיד לקוץ אותה אבל אם

כ״ו כלי חרש שעדיין שלא נשרפו בכבשן קרין אדמה וכשנשרפו קורין כלי חרש ט

אינו עתיד לקוץ או אותה כולה גולל׳ שתי אבנים גדולות
של ארבעה ארבעה טפחים שעשאן גולל המאהיל על גבי שתיהן
טמא נטלה אחת מהן המאהיל על גבי שנייה טהור מפני שיש
לטומאה דרך שתצא בו׃ גל צרורות שעשה גולל לקבר אין
טמא אלא סדר הפנימי שהוא צרכו של קבר אבל הנוגע בשאר
האבנים טהור׳ ארון שהוא חקוק בסלע והניח בו המת וכסהו
בגולל הנוגע בסלע מכל מקום טהור והנוגע בגולל טמא למה
זה דומה לבור גדול מלא מתים ואבן גדולה על פיו שאין טמא
אלא כנגד חללה ואם בנה נפש על גבה הרי זו כקבר סתום
ומטמא מכל סביבין׳ היתה הארון החקוקה בסלע רחבה
מלמטן וצרה מלמעלן והמת בתוכה הנוגע בה מלמטן טהור
ומלמעלן טמא שהרי הצדדין של מעלן סוככו על גבי המת
ונעשו כגולל׳ היתה הארון רחבה מלמעלן וצרה מלמטן
הנוגע בה מכל מקום טמא היתה שוה הנוגע בה מטפח הסמוך
לקרקעיתה ולמעלה טמא מטפח ולמטה טהור נקב ארון בסלע
והכניס המת בתוכה כמין נגר הנוגע בה מכל מקום טהור חוץ
ממקום פותחת׳ מערה שהקבר בתוכה וחצר לפני המערה
בזמן שהחצר לאויר העומד בתוכה טהור ובלבד שלא יגע בשקוף
המערה ובזמן שהחצר מקורה אם היה בה ארבעה טפחים על
ארבעה טפחים או יתר הנכנס לשם טהור היתה פחותה מארבעה
הנכנס לשם טמא ואע״פ שלא נגע בפתח המערה׃

נ״א לקרקע יתר

פרק שביעי

בית סתום שהמת בתוכו או שהיה לו פתח
מטמא מכל סביבין והנוגע בו מאחריו או מגגו
טמא טומאת שבעה מפני שהוא כקבר סתום נפתח בו פתח הנוגע
בו מאחריו מגגו טהור ואין טמא אלא כנגד הפתח וכמה יהיה שיעור
הפתח המת פתחו בארבעה טפחים וכזית מן המת פתחו בטפח

ופרץ את פיצוימן וסתמן

אע״פ סתמן אם לא פרץ את פיצוימן הנוגע

וגדול מכזית הרי הן כמת ופתחו בארבעה׃ המת בתוך הבית
ובו פתחים הרבה בזמן שכולן נעולים כולם טמאים והיושב
בצד כל פתח מהן תחת התקרה היוצאת על הפתח נטמא
נפתח אחד מהן או שחשב להוציאו באחד מהן ואפי׳ שחשבו
אחר שמת המת אפי׳ חשב להוציאו בחלון שהוא ארבעה על
ארבעה הציל על הפתחים כולן ואין טמא אלא כנגד הפתח
שנפתח או שחשב עליו אחר שנפתח והשאר טהורין מפני שהן
נעולים שהרי אין הבית כקבר סתום׳ וכן אם התחיל לחתור פתח פסל
להוציאו בו משיחתור ארבעה על ארבעה הציל על כל הפתחים
כולן היה שם פתח סתום וחשב להוציאו בו והתחיל לפתחו מ״
משיתחיל לפתוח הציל על הפתחים כולן׃ היו בו חלונות הרבה וכולן
מוגפות כולן טהורות נפתחו כולן טמאות ולא הצילו על הפתחים
היה פתח קטן בתוך פתח גדול המאהיל על גבי שניהם טמא
חשב להוציאו בקטן טהר קטן את הגדול היו שניהם מתאימין
המאהיל על גבי שניהם טמא חשב להוציאו באחד מהן טהר
את חבירו׃ היה לבית פתח אחד לצפון ופתח אחד לדרום
וחשב להוציאו בצפוני ואחר כך באו אחיו או קרוביו ואמרו
אין מוציאין אותו אלא בדרומי טיהר דרומי את הצפוני ובלבד
שלא יערים ואם הערים שניהן טמאין׃ בתים הפתוחים
לאכסדרה והמת באחד מהן אם היה דרכו של מת להוציא לחצר
הרי בית שער והבתים טמאין ואם לאו בית שער טמא והבתים [טהור]
טהורין׳ החדר שלפנים מן הבית מוגף ונכנסה טומאה לפנימי
דרך חלון הבית החיצון טהור מפני שהטומאה חוזרת ויוצאת
דרך החלון שנכנסה בו׃ אין הקבר מטמא מכל סביבין
עד שיהיה שם חלל טפח על טפח על רום טפח אפי׳ הגביה
הבניין על גבי חלל טפח על לרקיע הכל טמא שהכל כקבר׃

היתה

היתה טומאה רצוצה ולא היה שם חלל טפח טומאה בוקעת
ועולה בוקעת ויורדת אין טמא אלא הנוגע כנגד הטומאה
מלמעלה או המאהיל עליה מלמעלה או הנוגע כנגדה מלמטה
או מה שהאהיל עליו מלמטה אבל הנוגע בצידי הבנין טהור:
זה כלל גדול בטומאת המת שכל דבר המטמא באהל מן
המת אם היה רצוץ שאין לו חלל טפח הרי הטומאה בוקעת
ועולה עד לרקיע ובוקעת ויורדת עד התהום ואינה מטמאה מן
הצדדין: כיצד כרי של תבואה אוגל של אבנים וכזית מן
המת בתוכו וכלים בצד הטומאה ואינן נוגעים בה הכל טהורים
וכל כלי שבתוך הגל אם היה מכוון כנגד הטומאה מלמעלה
או מלמטה טמא שהטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואם
היה מקום הטומאה חלול טפח על טפח על רום טפח הרי הוא קבר
סתום ומטמא מכל סביבין: בית שמלאהו עפר או צרורות יא׳
אה בטל הבית והריהוא כגל של עפר או צרורות ואם היתה טומאה
בתוך העפר בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכלים שבצידה בתוך
העפר טהורים׳ טומאה שהיא רצוצה בכותל וסמך סוכה לכותל
הסוכה טמאה שהרי נעשה הכותל צד מצידי האהל ואעפ״י
שהצדדין טהורים לנוגע בזמן שלא היה עליהן אבל משנעשה
עליהן אהל אהל כולו טמא שהרי הטומאה בתוכו:

נ״א כלים

פרק שמיני

שדה שאבד קבר בתוכה
עפרה מטמא במגע ובמשא כבית הפרס שמא
גרוש הקבר שבה ויהיו עצמות כשעורה בתוך עפרה וכל
השדה כולה המאהיל עליה נטמא ואם העמיד בתוכה אהל
נטמא וכל שיש בו באהל שמא האהל שהעמיד באותה שדה
על הקבר הוא מאהיל: בנה בה בית ועלייה על גבין ואם
היתה פתחה של עלייה מכוון כנגד פתחה של בית העלייה

טהורה שאפי׳ היה הקבר תחת משקוף הבית העלייה טהורה
שהרי הוא אהל על גבי אהל כמו שיתבאר ואם לא היה מכוון
אף העלייה טמאה שמא אסקופת עלייה על הקבר והרי העלייה
מאהילה על הקבר׃ ושדה זו מותר לזרוע בתוכה כל זרע לפי
שאין שרשיו זרעים מגיעין עד לקבר אבל אין נוטעין בתוכה
אילני מאכל מפני שהשרשים מגיעין עד המת התלולות הקרובות
לעיר הסמוכה לבית הקברות או לדרך בית הקברות אחד חדשות
ואחד ישנות הרי אלו בחזקת טומאה מפני שהנשים קוברות שם את
הנפלים ומוכי שחין קוברין שם איבריהם׃ אבל את הרחוקות
החדשות טהורות והישנות טמאות שמא היו קרובות לעיר שחרבה
אחרבה או מדרך שאבדה ואי זה הוא תל קרוב כל שאין שם
תל אחר קרוב יתר ממנו וישן שאין אדם זוכרו׃ שדה בוכין
והוא המקום הקרוב לבית הקברות שהנשים יושבות שם ובוכות
ואע״פ שעפרו טהור שהרי לא הוחזקה שם טומאה אין נוטעין
אותו ואין זורעין אותו שלא להרגיל רגל אדם לשם שמא יש
שם טומאה מפני שהוא קרוב לבית הקברות שכבר נתייאשו
בעליו ממנו לפיכך אפשר שיבוא אדם ויקבור בו מפני זה
חוששין לו אבל עושין מעפרו מקום תנורים לקדש שהרי לא
הוחזק טומאה שם׃ קבר הנמצא מותר לפנותו ואם פנהו
ממקומו טמא ואסור בהנייה עד שיבדק כמו שיתבאר וקבר
הידוע אסור לפנותו ואם פנהו ממקומו טהור ומותר בהנייה
קבר שהוא מזיק את הרבים מפנין אותו וממקומו טמא ואסור
בהנייה׃ הפוגע במת מצוה אם מצאו בתוך התחום מביאו
לבית הקברות מצאו חוץ לתחום אפי׳ בתוך שדה כרכום קנה מקומו
ויקבר במקומו שנמצא מצאו על המצר מסלקו לצדדין שדה
בור מצד זה ושדה ניר מצד זה קוברו בשדה בור שדה ניר ושדה

זרע

זרע קוברו בשדה ניר שדה זרע שדה כרמים קוברן בשדה זרע
שדה אילן ושדה כרם קוברן בשדה כרם מפני אהל הטומאה
הין שניהן שוים מסלקן לאיזה צד שירצה׳ קבר הנמצא
מטמא למפרע טובל אם בא אחד ואמ׳ בארי לי שלא היה כאן ט
קבר אפי׳ קודם לעשרים שנה אינו מטמא לא משעת מציאה
ואילך׳ כל המוציא קבר או מת או דבר שמטמא באהל מן
המת חייב לציין עליו כדי שלא יהיה תקלה לאחרים ובחולו של
של מועד היו יוצאין מבית דין לציין על הקברות׳ אין מציינן
על כזית מצומצם מן המת לפי שסופו יחסר בארץ ובמה מציינן
בסיד ממחה ושופך על מקום הטומאה: אין מעמידין את הציון
על גבי הטומאה לא יהיה עודף מכאן ומיכאן בצידי הטומאה
שלא להפסיד את הטהורות ואין מרחיקין את הציון ממקום
הטומאה שלא להפסיד את ארץ ישראל ואין מציינין על הודאות
שהרי הן ידועין לכל לא על הספיקות כגון שדה שאבד בה קבר נ״י
והסבכות והפרעות׳ מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבה והסבכות
אם אין בה אילנות בידוע שאבד בה קבר יש בה אילנות בידוע
שנתחרש בה קבר כמו שיתבאר׳ מצא אבן אחת מצויינת
תחתיה טמא היו שתים אם יש סיד ביניהן טמא ואם אין סיד
ביניהן לא על ראשיהן אם יש חרש ביניהן טהור שאין זה לא ומיכאן
בניין ואם אין חרש ביניהן והיה הסיד ממורח על ראשיהן מיכאן נ״י מרודה
הרי זה ציון וטמא׳ מצא מצר אחד מצויין הוא טמא וכל השדה
טהורה וכן שנים וכן שלשה מצא ארבעה מצריה מצויינין הן טהורין
וכל שדה כולה טמאה שאין מרחיקין הציון ממקום הטמאה:

פרק תשיעי

מי שהיה חופר בשדה ומצא מתים רבים בגומא אחת זה על
גב זה או זה בצד זה או שמצא הרוגים או שמצא מת יושב או

ראשון בין ברכין אינו חושש שמא מקום זה בית הקברות היה ש
אלא נוטל המת שמצא ונוטל כל העפר התיחוח שתחתיו וחופר בבתולת
הקרקע שלש אצבעות ומוציא הכל ושאר השדה בחזקת טהרה
כשהיתה מקום שימצא ועפר זה עם שלש אצבעות שחופר הוא
הנקרא תבוסת המת; שדה שנהרגו בה הרוגים מלקט כל העצמות
שבה והרי היא טהורה וכן המפנה קברו מתוכה שהוא מלקט כל העצמות
עצם עצם והרי היא טהורה וכן בור שמטילין לתוכו נפלים או ה
ב הרוגים מלקט כל העצמות שמו עצם עצם והרי הוא טהור:
היה חופר ומצא מת מושכב כדרך שקוברין המתים נוטלו ואת
תבוסתו עמו וכן אם מצא שנים נוטל כל אחד מהן ותבוסתו עמו וכל
השדה טהורה; מצא שלשה מתים כל אחד מהן מוטל כדרך ש
הנקברין אם יש בין זה לזה מארבע אמות ועד שמונה כמלוא מטה
וקובריה הרי זה חושש שמא בית הקברות הוא זה וצריך לבדוק מן
האחרון עשרים אמה שהן כשתי מערות וחצר שביניהן ואם לא
מצא שם מת אחר הרי אותן העשרים שבדק טהורות אע"פ שהן
שכונת קברות; מצא מת אחד בסוף עשרים אמה צריך לבדוק
ממנו עשרים אמה אחרת שרגלים לדבר ואם היה אחד מאלו ה
שמצא בתחלה או בסוף הרוג או יושב או מושכב שלא כדרכו שיהיה
ראשו בין ירכותיו אינו בודק עשרים אמה אלא נוטלן ואת
תבוסתן בלבד שחזקתן גוים; הגוים אין להם טומאת קברות
הואיל ואינן מטמאין באהל הרי הנוגע בקברן טהור עד שיגע ש
בעצמה של טומאה או שאנה: מת שחסר אבר שאם ינטל מן
החי ימות אין לו תבוסה ולא שכונת קברות ומתים הנמצאים גלוים
על פני השדה אין להן שכונת קברות ולא תבוסה אלא מלקט עצם
עצם והכל טהור והנקבר שלא ברשות יש לו תבוסה ואין לו שכונת
קברות; אחד המוצא שלשה מתים כדרכן בתחלה או שמצאן

שלשה

שלשה כוכין או כוך ונקיע ומערה הרי זו שכונת קברות. מצא
שנים ואחד היה ידוע יש להן תפוסה ואין להן שכונת קברו שהקבר
הידוע אינו עושה שכונה ולא אמרו לא המוציא שלשה כתחלה הוא
שצריך בדיקה׃ כיצד בודק עשרים אמה שאמרנו חופר עד שהוא
מגיע לסלע או לבתולה והיא הקרקע שאינה עבודה העמיק אפי׳ מאה שנראית
אמה ומצא חרש הרי הוא כבתחלה וצריך להעמיק עד שיגיע לבתולה
הגיע למים הרי זה כבתולה׃ אינו צריך לחפור תלם אחת מתחלת ה
העשרים עד סופן אלא חופר אמה על אמה ומניח אמה וחופר אמה
על אמה עד סופן שאין בין קבר לקבר פחות מאמה׃ היה בודק והגיע
בתוך העשרים לנהר או לשלולית או לדרך הרבים יפסיק ואינו צריך לבדוק
שהרי נפסקה שכונת הקברות׃ המוציא עפר זה של בדיקה טהור לה
אם כן מצא טומאה במקום שחפר אבל קודם שמצא אוכל בתרומה
והמפקח בגל אינו אוכל בתרומה שהרי יודע בודאי שהמתים שם
תחת הגל לא שאינו מכיר מקומן׃ גל טמא שנתערב בשני גלין
טהורין ובדק אחד מהן ומצא טהור הוא טהור והשנים טמאין בדק שנים
ונמצאו טהורין הן טהורין והשלישי בחזקת טמא בדק שלשתן ומצא טהור
כולן בחזקת טומאה עד שיבדוק שלשתן עד שיגיע לסלע או לבתולה
ויהיו שלשתן טהורין׃ בור שמטילין לתוכו נפלים המאהיל עליו
טמא דין תורה ואע״פ שחולדה וברדלס מצויין שם אין ספק מוציא מידי
ודאי אבל אם הפילה שם אשה נפל ואין ידוע אם הפילה דבר שמטמא
או לא הפילה הואיל וחולדה וברדלס מצויין שם הרי ספיקן טהור׃
דבר ידוע שכל אלו הטמאות וכיוצא בהן שהן משום ספק הרי הן של
דבריהם ואין טמא מן התורה אלא מי שנטמא טומאה ודאית אבל כל
הספקות בין בטמאות בין במאכלות אסורות בין בעריות ובשבתות
אין חושש להן לא מדברי סופרים כמו שביארנו בהלכות איסורי
ביאה׃

פרק עשירי

איזה הוא בית הפרס

ובמה נ
ואע״פ כן
שחייבין ש
כרת ספיק
מן התורה
העושה אות
באשם תלוי
שבל פה לכו

זה מקום שנחרש בו קבר שהרי נדקדקו עצמות המת בתוך
העפר ונתפרשו בכל השדה וגזרו טומאה על כל שדה שנתחרש
בה הקבר אפי' חרש על גבי הארון ואפי' היה מושקע ברובדין
ואבנים ואפי' היה על גבי הארון רום שתי קומות הואיל וחרש
קבר הרי זה עושה בית הפרס: עד כמה הוא נעשה בית הפרס
מאה אמה על מאה אמה ממקום הקבר לכל הרוח שהוא בית
ארבעת סאין הרי הוא בית הפרס ועפרו מטמא במגע
ובמשא כמו שביארנו ואינו מטמא באהל וכן המאהיל על בית
הפרס הזה טהור: התחיל לחרוש את הקבר והיה חורש
והולך וקודם שיגמור מאה אמה עקר את המחרישה או שהטיח
בסלע או בגדר עד שם הוא עושה בית הפרס בלבד והשאר
טהור שהרי לא הגיע אלין במשך המחרישה: חרש בה כמו
חמשים אמה או יתר וחזר וחרש עד שהשלים מאה הכל בית
הפרס היה חורש והולך חוץ למאה אמה ממאה ולחוץ טהור שאין
עצמות קבר מגיעות ליתר ממאה: חזקת העצמות המכוסות
שהן של אדם שיודע שהן של בהמה וחזקת העצמות המגולות
שהן של בהמה עד שיודע שהן של אדם: היה שם חריץ מלא
עצמות אדם או שהיו עצמות אדם צבורות על גבי קרקע וחרש
עצמות אלו עם השדה או שחרש שדה שאבד בה קבר הרי זה
אינו עושה בית הפרס שלא גזרו טומאות אלא על שדה שנחרש
בה קבר ודאי וכן החורש את המת בשדה אינו עושה בית הפרס
שכל אלו דבר שאינו מצוי הוא ולא גזרו אלא בקבר שנחרש שהוא
הדבר המצוי: החורש את הקבר בשדה שאינה שלו אינו עושה
בית הפרס שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אפי' שותף או אריס
או אפטורפוס אינו עושה בית הפרס חרש קבר בשדה שלו ושל כיר פקידיס
חבירו כאחת שלו עושה בית הפרס ושל חבירו אינו עושה בית

הפרס ונכרי שחרש קבר בשדה ואינו עושה בית הפרס שאין
בית פרס לגוים; שדה בית הפרס למעלה ושדה טהורה
למטה ושטפו גשמים מעפר בית הפרס לטהורה אפי׳ היתה אדומה
והלבינה או לבנה והאדימה טהורה שאין בית הפרס עושה בית
פרס ולא גזרו טומאה אלא על גוש בברייתו; בית הפרס
הזה מותר לנטוע בו כל נטע לפי שהשרשין יורדין למטה
משלשה ולמטה משלשה בבית הפרס טהור שהרי הקבר נפרס על
פני השדה אבל אין זורעין בתוכה אלא זרע הנקצר ואם זרע
ועקר צובר או גרנו בתוכו וסובר את התבואה בשתי כברות נ׳ וקצר
וקטניות בשלש כברות שמא יש בהן עצם כשעורה ושורף את
הקש ואת העצה שם גזרה שמא יהיה בהן עצם כשעורה ואם
תתיר לו בהנייה מוציאו ומוכרו ונמצא מרגיל את הטומאה;
שדה שהוחזקה שהיא בית הפרס אפי׳ היא בית ארבעת כורין ואפי׳
משוכה ממקום הטיט הרך שאינו נחרש ולא נעשה בית הפרס
ואפי׳ טהורה מקפת אותה מארבעת רוחותיה הרי היא בחזקתה;
מצא שדה מצויינת ואין ידוע מה טיבה אם יש בה אילן בידוע
שנחרש קבר בתוכה אין בה אילן בידוע שאבד קבר בתוכה כמו
שביארנו והוא שיהיה באותה מקום זקן או תלמיד חכמים שאין כל
אדם בקיין בכך ויודעין שמותר לנטוע בזו ואסור לנטוע באחרת;
המהלך בבית הפרס על אבנים שאין מתנדנדין תחת רגלי אדם
בשעה שמהלך עליהן או שנכנס לה והוא רוכב על גבי אדם ובהמה
שכוחן יפה הרי זה טהור; אבל אם הלך על גבי אבנים שמזדעזעין נ׳ שמזר
בשעת הילוך אע״פ שנשתמר ולא נדנד הרי זה טמא כמי שהלך
על גבי העפר עצמו וכן אם הלך על גבי אדם שכוחו רע עד
שתהיינה ארכובותיו נושקות זו לזו ושוקיו מרעידות כשהוא
נושאו על גבי בהמה שכוחה רע עד שתטיל גללים בשעת כל

רכיבה הרי זה טמא וכאילו ברגליו: המטהר בית הפרס צריך
לטהרו שני תלמידי חכמים [במעומר] והיכי מטהרין או כונס את כל העפר
שהוא יכול להסיטו מעל כל פני השדה ונותנו לתוך כברה [שנקביא]
דקין וממחה ומוציא כל עצם הנמצא שם כשעורה ויטהר:
וכן אם נתן על גביו שלשה טפחים עפר ממקום אחר או שנטל ש׳
מעל כל פניו שלשה טפחים הרי זה טהור נטל מחצי זה אחד שלשה
טפחים ונתן על חצי האחר שלשה טפחים הרי זה טהור׳ נטל מעל
פניו טפח ומחצה ונתן עליו טפח עפר מקום אחר לא עשה כלום
וכן אם עזקו ובדק בשעת עזוק מלמעלה לא עשה כלום רצפו ש׳
באבנים שאינן מתגרדין מהלוך אדם הרי זה טהור:

פרק אחד עשר

ארץ העמים בתחלה
גזרו על גושה בלבד כבית הפרס ולא היו מטמאין
אלא מהלך בה או נוגע או נושא מעפרה חזרו וגזרו על אוירה
שיטמא ואע״פ שלא נגע ולא נשא אלא כיון שהכניס ראשו ורובו
לאויר ארץ העמים נטמא וכן כלי חרש שהכניס אוירו לארץ
העמים ושאר כלים שהכניס רובן לאויר ארץ העמים נטמאו:
טומאת אויר ארץ העמים לא עשו אותה כטומאת עפרה אלא קלה
היא ממנה שעל טומאת עפרה שורפין תרומה וקדשים והמתטמא
בגושה טמא טומאת שבעה וצריך הזיה שלישי ושביעי אבל ה׳
המטומא באוירה אינו צריך הזייה שלישי ושביעי לא טבילה
והערב שמש וכן תרומה וקדשים שנטמאו מחמת אוירה תולין
לא אוכלין ולא שורפין: עפר ארץ העמים ועפר בית הפרס
מטמאין במגע ובמשא כמו שבארנו וכמה שיעורן כחותם
המרצפין והוא כפיקה גדולה של שקאין: [מות אב] עפר בית הפרס
ועפר חוצה לארץ שבאו בירק אם יש במקום אחד כחותם המרצפין
מטמא ואם לאו אינו מצטרף שלא גזרו לא על גוש כברייתו

היו דמים טמאים ודמים טהורים בתוך הבית ונמצא דם על
האוכל הולכין אחר הרוב׃ מעשה שהיה בככר של תרומה
שנמצא עליו דם ובא מעשה לפני חכמים וטהרוהו שאפי׳ נאמ׳
דם השרץ הוא הריני אומ׳ דם שרץ חי הוא שהוא טהור׃ עיר
שיש בה נבלות ושחוטות בשר הנמצא בה הולכין בו אחר הרוב וכן
אם היה הנמצא ספק שרץ ספק צפרדע הולכין אחר הרוב שיש
באותה העיר באותו הזמן זה הכלל בנמצא הלך אחר הרוב׃ האשה
שהיתה מגבבת גבבה בחצר ונמצא שרץ בתוך גבבה הרי זו
טהורה שאין השרץ מטמא במשא נמצא על גבי גבבה הרי זו
טמאה שמא נגעה בו היתה כוברת בכברה ונמצא שרץ בתוך
הפרות שבכברה הרי זו טהורה נמצא על גבי הכברה הרי זו
ספק טמא שמא נגעה בו וכל ספק ברשות היחיד טמא כמו שבא׳׃

פרק שמונה עשר

כל שאתה יכול לרבות ספיקות וספק ספיקות
ברשות הרבים טהור וברשות היחיד טמא כיצד נכנס למבוי
והטומאה בחצר ספק נכנס לחצר ספק לא נכנס טמא בבית
ספק לא נכנס אפי׳ נכנס היתה שם בעת שנכנס ספק שלא
היתה ואם תאמר היתה שם ספק יש בה כשיעור ספק שאין בה
ואם תאמר יש בה ספק שהיא טומאה ספק שאינה טומאה ואפי׳
היא טומאה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא שהמבוי רשות
היחיד׃ תשעה צפרדעים ושרץ אחד ברשות היחיד ונגע
באחד מהן ואינו יודע אי זה הוא ספיקו טמא תשעה שרצים
וצפרדע אחד ברשות הרבים ונגע באחד מהן ספיקו טהור זה
הכלל כל ספק ברשות הרבים טהור עד שיאמר נטמאתי בודאי
וכל ספק ברשות היחיד טמא עד שיאמר ודאי שלא נטמאתי׃
לפיכך עצמות המת ועצם הנבלה ברשות הרבים או גוש

מארץ טהורה וגושים מבית הפרס או מארץ העמים ונגע ׳
באחד מהן או הסיטו ואין ידוע במה נגע מהן כזית מן המת
וכזית מן הנבלה והאהיל על אחד מהן ואין ידוע על אי זה מה
האהיל שני שבילין אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהן ואין ידוע
באי זה הלך או שנגע באדם זה בדרך ואין ידוע אם הוא טמא
אם טהור או שהיו שני אנשים אחד טמא ואחד טהור ונגע באחד
מהן ואין ידוע באי זה מהן נגע בכל אלו הספיקות טהור: המוצא
מת מושכב לרחבו של דרך אם היה שלם והוא מן הקצה אל הקצה
הרי זה טמא לתרומה שחזקתו שנגע היה לו מקום לעבור או שהיה
משובר ומפורק שאפשר שעבר בין שוקיו ופרקין הרי זה טהור
ואם היה קבר לכל רוחב הדרך הקבר מצרפו והעובר שם טמא
שאין זה כשאר הספיקות אלא חזקתו שנגע: שרץ שנמצא
במבוי מטמא למפרע עד העת שיאמר בדקתי את המבוי הזה
ביום פלוני ולא היה בו שרץ אפי׳ כברו ולא בדקו הרי זה מטמא
למפרע מקום הכיבוד בד״א שמצאו יבש אם מצאו לח אינו
מטמא למפרע אלא עד שעה שאפשר שימות בה ויהיה עתה
לח כמות שנמצא: שני לו רוקין ברשות היחיד אחד טהור
ואחד טמא מן הרוקין הנמצאין שגזרו עליהן טומאה כמו שבא׳
ונגע באחד מהן או הסיטו ואין ידוע אי זה הוא תולין עליו את
התרומה מפני שהן שני ספיקות ספק טהור נגע ספק בנמצא
ואם תאמר בנמצא ספק שהוא טמא ספק שהוא טהור: היו
שני הרוקין ברשות הרבים אם היו נגובין ומונחין שם ונגע באחד
מהן ספיקו טהור נשא אחד מהן תולין עליו שהרי משנשאו אינו
מונח ברשות הרבים וכן אם היה אחד מהן לח ונתלה בו הרוק הלח
תולין עליו שהרי אינו מונח ברשות הרבים כדי שיהיה ספיקו טהור
לא הריהוא על בגדיו: כבר בארנו שאם נגע ברוק הנמצא

אל

או נשאו או הסיטו בכל מקום שורפין עליו את התרומה כבית
הפרס וכיוצא בה ששורפין על ודאי מגען בכל מקום מי שישב
ברשות הרבים ובא אחד ודרס על בגדו או שרקק ונגע בו
הרוק על רוקו שורפין את התרומה ועל בגדיו הולכין אחר הרוב
אם רוב העיר טמאים בגדים מדרס ואם רוב העיר טהורים הרי
זה טהור: מי שאבד לו כלי ומצאו ברשות היחיד הרי זה טמא
מדרס וטמא טמא מת אבד לו ברשות הרבים ומצאו בלילה או
שאבד בלילה ומצאו ביום או שאבד ביום ומצאו ביום של אחריו
הרי זה בחזקת טמא זה הכלל כל שעבר עליו הלילה או מקצתו
טמא: הניח כלי או שכחו ברשות הרבים אע״פ שעבר עליו
הלילה טהור הניח או שכח ברשות היחיד הרי זה טמא מדרס
וטהור מטמא מת ומפני מה לא החמירו בשוכח ומניח כמאבד
מפני שאינו דבר מצוי תמיד לא גזרו עליו המאבד ומצא בתוך
הבית הרי זה טהור מפני שהוא בחזקת שמור: השוטח כלים
ברשות הרבים הרי הן טהורים וברשות היחיד טמאים שמא נגעו
בהם טמאים ואם היה משמרן טהורים נפלו והלך והביאן טמאים
שהרי נעלמו מעיניו וכן מי שאבדו כליו ברשות היחיד ומצאן
אפילו בו ביום הרי הן מדרס וטמא מת כמ׳ שב׳: שוטה אחת
בעיר או נכרית כל הרוקין שבעיר בחזקת טומאה לעולם בכל מקום
מי שדרסה אשה על בגדיו או שישבה עמו בספינה אם מכירתו
שהוא אוכל בתרומה כליו טהורים ואם לאו ישאלנה: מי שישן
ברשות הרבים ועמד כליו טהורים נגע ברשות הרבים באחד בלילה
ואין ידוע אם חי אם מת ומשחר עמד ומצאו מת הרי זה טמא
שכל הטמאות בשעת מציאתן ואם ראוהו חי בערב ובשחר מצאוהו
מת הרי זה ספק ברשות הרבים וטהור: המסוכן ברשות היחיד

ונתעלף ואין ידוע אם מת או עדיין הוא חי והוציאוהו לרשות
לרשות הרבים וחזרו והכניסוהו לרשות היחיד כשהוא ברשות ה'
היחיד ספיקו טמא וכשהוא ברשות הרבים ספיקו טהור:
מעשה באחד שהיה מסוכן והוליכוהו מעיר לעיר במטה והיו כתות
מתחלפות תחתיו ובאחרונה נמצא מת ולא טמאו חכמים אלא כת
אחרונה בלבד: טמא שהיה עומד ומדבר על בור ונתזה ה'
צנורה מפיו ספק הגיעה לבור ספק לא הגיעה אם היה בור של
שמן ספיקו טמא ברשות היחיד ואם היה בו של יין ספיק טהור
בכל מקום מפני ששפת הבור קולטה:

פרק תשעה עשר

שני שבילין אחד טמא ואחד טהור
הלך באחד מהן ואין ידוע באי זה הלך ועשה טהרות ונאכלו והזה
שלישי ושביעי וטבל וטהר והלך בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות
אם קיימות הראשונות הרי אלו ואלו תלויות שבודאי שאחד מן הש'
הטהרות טמא ואם לא טהר בינתים הראשונות תלויות והשניות
ישרפו שהרי הן טמאות בודאי שזה טמא הוא מפני שהלך בשני
השבילין: וכן השרץ והצפרדע ברשות הרבים ואין צורתם
נכרת ואין ידוע אי זהו השרץ ונגע באחד מהן ועשה טהרות
ונאכלו טבל ונגע בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות ואם קיימות
הראשונות אלו ואלו תלויות ואם לא טבל בינתים הראשונות תלויות
והשניות ישרפו: שני שבילין אחד טמא ואחד טהור הלך באחד
מהן ועשה טהרות ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות אם באו
ונשאלו זה אחר זה מורין לכל אחד מהן בפני עצמו שהוא טהור
באו שניהם כאחת או שבא האחד ושאל עליו ועל חבירו ואמ' שנים
היינו ובשני השבילין הלכנו ושתי טהרות עשינו הרי שניהם טמאין

וטהרות

וטהרות שעשו נשרפות; וכן אם נטמאו בטומאה קלה כיצד
שני ככרים אחד טמא ואחד טהור אכל את אחד מהן ועשה
טהרות; אם נשאלו זה אחר זה שניהם טהורים מפני שהן
ספק דברי סופרים שהוא מכלל הספיקות שטהרו חכמים כמו
שבארנו; נשאלו שניהן כאחת או ששאל עלו ועל חבירו
שניהם טמאים מספק וטהרותיהן נשרפות שהרי ודאי אחת
מן הטמאות הטהרות טמאה ואפי׳ ככר אחת טמאה ש/
שנתערבה במאה ככרות טהורות הרי כולן טמאות וישרפו;

ובא חבירו ואכל את השני מהן ועשה טהור אם

ככר טמא שנתערב בתשעה ככרות טהורות ובאו ה׳ בני
אדם ואכלו ה׳ ככרות מהן ובאו ה׳ בני אדם אחרונים ואכלו
החמשה הנשארות הרי הראשונות טמאין שאין להן אנשים
אחרים שיתלו בהן והחמשה אנשים האחרונים טהורים
מפני שהן תולין בראשונים; שני שבילים אחד טמא
ואחד טהור והלכו בהן שני אנשים איש אחד טמא ואיש
אחד טהור אפי׳ היה האחר תלוי הרי זה הטהור תולה בתלוי
ואומרין זה הטהור הלך בשביל הטהור והרי הוא בטהרתו
וזה התלוי הלך בשביל הטמא ואע״פ שנשאלו שניהן כאחד;

פרק עשרים

כל מקום שהוא רשות הרבים לענין שבת כך הוא רשות
הרבים לענין טומאה וארבע אמות הסמוכות לרשות הרבי׳
הרי הן כרשות הרב׳ לטומאה וכן הכרמלית כגון הים והאצטונית
הרי היא כרשות הרבים לטומאה; יש שם מקומות אע״פ שהן
רשות היחיד לשבת הרי הן כרשות הרבים לענין טומאה ואלו הן
השבילין המכוונים לשיחין ולבורות ולגתות והבקעה המוקפת
גדר בימות החמה ובסלקי מלכים שהוא בנין רוחב הרבה
לעמוד בו אנשי המרכבה ויש לו פתחים הרבה פתוחים לרשות

הרבים והפורן והוא הבניין הגדול שיש לו שני פתחים זה
כנגד זה וחצר שהרבים נכנסין בפתח זה ויוצאין בפתח
אחר: וכן מבואות היורדין לים או לנהר אע"פ שגדורין
מכאן ומכאן ורבים מטפסין ועולין בהן והבימוסות והמרחצאות
הרי הן כרשות הרבים לטומאה וכן כל העזרה כרשות הרבים
לטומאה: גנות העיר שדרך העיר עוברת עליהן רשות
הרבים לטומאה. הגנה בזמן שהיא משתמרת רשות היחיד
ובזמן שאינה משתמרת רשות הרבים לטומאה וכן בסלקי
גדולה בזמן שפותחין אותה רשות הרבים לטומאה ובזמן
שנועלין אותה רשות היחיד לכל: הבקעה המוקפת
גדר בימות הגשמים רשות היחיד לשבת ולטומאה ואם לא
היתה מוקפת הרי הוא רשות היחיד בלבד ובקעה שעברו
עליה ימות הגשמים הרי הוא רשות היחיד לטומאה אפי' בימות
החמה ואלו הן ימות החמה משתעקר התבואה מתוכה ואלו
הן ימות הגשמים משתרד רביעה שנייה: בין העגולין של
ענבים לזומן רשות הרבים לטומאה כרם של פני הבוצרים
רשות היח' ושל אחר הבוצרים רשות הר' לטומאה אימתי בזמן
שהרבים נכנסים ברוח זו ויוצאין ברוח שכנגדה: שאר כל
המקומות חוץ מאלו שבארנו דינם שהן רשות היחיד לשבת כך הן רשות
היחיד לענין טומאה ויש מקומות שאינן רשות היחיד לשבת ואע"פ
כן הרי הן רשות היחיד לענין טומאה מפני שאין העם משתמשין
בהן ואלו הן האילנות וחורי רשות הרב' אע"פ שאין בהן ארבע' על ארבעה:
כיצד אילן שהוא עומד ברשות הר' וטומאה בתוכו עלה לראשו
ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא הכניס ידו לחור שיש בו טומאה
ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא: חנות שהיא טמאה וכתוחה
לרשות היחיד ספק נכנס ספק לא נכנס ספיקו טמא: חנות שהיא

טמאה ופתוחה לרשות הרבים ספק נכנס ספק לא נכנס ספיקו
טהור שכל החנות כמו שרץ המונח ברשות הרבים שספק מגען
טהור היו שתי חנויות אחת טמאה ואחת טהורה ונכנס לאחת מהן
ספק לטומאה נכנס ספק לטהרה ספיקו טמא שזה ספק רשות
היחיד שהחנות רשות היחידי וכן בקעה בימות הגשמים שיש בה
שדות הרבה ובה שדה אחת טמאה ואמר נכנסתי לבקעה זו ואיני
יודע אם נכנסתי לאותה שדה או לא נכנסתי ספיקו טמא שספק /
טומאה ברשות היחיד אפי' ספק ביאה טמא: מקום שהיה רשות
היחיד ונעשה רשות הרב' וחזר ונעשה רשות היח' כשהוא רשות
היחיד ספיקו טמא וכשהוא רשות הרבים ספיקו טהור: הברים
שהן ברשות הרב' הרי הן כרשות הרבים כיצד קופה ברשות הרבים
גבוהה י' טפחים והטומאה בתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור
הכניס ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא: היתה כפישה
נתונה על כתיפו וככר תרומה כרוך בסיב או בנייר ונתן לתוכה ספק
נגע בה אחר ספק לא נגע ספיקו טמא: חמור ברשות הרבים //
גבוהה י' טפחים וטומאה נתונה על גבין ספק נגע ספק לא נגע ספיקו
טהור פשט ידין על גבין ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא וכן סלע
המונח ברשות הרבים גבוהה י' טפחים וטומאה נתונה עליו ספק
נגע וספק לא נגע ספיקו טהור עלה בראש הסלע ספק נגע ספק
לא נגע ספיקו טמא: היה זה רוכב על חמורו וזה רוכב חמורו
ומהלכין בדרך ספק נגעו זה בזה ספק לא נגעו תינוק טמא מורכב
על כתיפו של אביו ותינוק טהור מורכב על כתיפו של אביו והלכו זה
בצד זה ספק נגע ספק לא נגע חבילה על כתפו והרוק מודבק בו/
בכותל ספק נגע ספק לא נגע כלים שטוחין ברשות הרבים למעלה
מעשרה והטמא עובר ספק הסיט ספק לא הסיט הכל טהור:

בריך רחמנא דסייען

הלכות טומאת אכלים

מצות עשה אחת והוא דין טומאת משקין ואכלין והכשרן׳ וביאור
מצוה זו בפרקים אלו׃

פרק ראשון

כל אוכל
המיוחד למאכל אדם כגון לחם ובשר וענבים
וזתים וכיוצא בהן מקבל טומאה וכל שאינו מיוחד למאכל אדם הרי
זה טהור ואינו מקבל טומאה אלא אם כן חשב עליו וייחדו למאכל
אדם וזה אינו מקבל טומאה עד שיבוא עליו תחלה באחד משבעה
משקין וזהו הנקרא הכשר שנ׳ וכי יותן מים על זרע וג׳׃
ואלו הן השבעה משקין שמכשירין את האוכלין לטומאה המים
והטל והשמן והיין והחלב והדם והדבש ואינן מכשירין עד
שיפלו על האכלין ברצון הבעלין ולא יהיו סרוחין שהמשקה
הסרוח אינו מכשיר וכיון שהוכשר האוכל אעפ׳ שיבש
והרי הוא נגוב הרי זה מקבל טומאה׃ אוכל שהיה בלול במי
פרות כגון מי תותים ורמונים אעפ׳ שהוא בלול ונגע בו הזב או
המת הרי הוא טהור מפני שלא הוכשר באחד מן המשקין׃ אין
שום משקה שמקבל טומאה אלא ז׳ המשקין שמנינו בלבד אבל
שאר מי פרות כדרך שאין מכשירין כך אין מקבלין טומאה לפי׳
זתים וענבים שלא הביאו שליש משקין היוצאין מהן אינן מכשירין
ולא מקבלין טומאה אלא הרי הן כשאר מי פירות שהן טהורין לעולם׃
אלו דברים שאינן מקבלין טומאה ואעפ׳ שבני אדם אוכלין אותן לפי
שאינן נאכלין להנאת גופן אלא מפני שנותנין טעם במ׳ במאכלות
או מפני הריח או המראה ואלו הן הקשט והחמס וראשי בשמים
והתייה והחלתית והפלפלין וחלות חריע וכן כל כיוצא בזה׃
חשבת סתמן לאכילת גופו כשאר ירקות שדה ואם חשב עליו ל/
לקדרה אינו מתטמא טומאת אוכלין והשבת משנתנה טעם בקדרה

מן לשון בלולה יע׳ תר שוד וא לזה שור

מקום של כשרין כלומ׳ בחזקת טומאה ...כת למטה בב׳ גר׳ כל או שהן מוכשרין וג׳

הרי זה

יז הרי זה כזבל ואינה מתטמא טומאת אוכלין התמרים והגרוגרות
שנתנן על הקדרה כתבלין עדיין הן מתטמאין טומאת אוכלין עד
שיפסלו מלאכול אדם: הכרשנין אם יחדן למאכל האדם מתטמאין
טומאת אוכלין הקור הרי הוא כעץ לכל דבר ואם שלקן וטגנן מטתמא
טומאת אוכלין החרצנין והזוגין אע״פ שכנסן לאוכלין אינן מתטמאין:
זתים וענבים הקשין שנפרצין ויוצאין מתחת הקורה בשעת
הדריכה אינן מקבלין טומאה ועד כמה עד ארבעת קבין לכל כור
היה הנפרץ יתר מזה מקבלין טומאה ואם כנסן לאוכלין אע״פ שהן
פחות מארבעת קבין מקבלין טומאה: הכפניות והפגים והבוסר
והקצח הרי הן כאוכלין ומקבלין טומאה גולגלי זרדין והחרובין ושל ערל
ועלי הלפת השוטה אינן מקבלות טומאה עד שימתיקו החרדל והתורמוסין
ושאר כל הנכבשין מטמאין טומאת אוכלין בין משהמתיקו בין עד שלא
המתיקו: זתים שכבשן בעלים שלהן אין העלין מקבלות טומאה שלא
כבשן אלא למראה כשות של קשות והנץ שלה אינה מקבל טומאה מפני
שאינו אוכל: דבש בכוורתו מתטמא טומאת אוכלין שלא במחשבה
רדה הדבש משירסק החלות מתטמא משום משקה דבש הזב בכוורתו
מתטמא טומאת משקין חשב עלין לאוכלין מתטמא טומאת אוכלין:
השמן שקרש אינו לא אוכל ולא משקה חשב עלין כשהוא קרוש בין לאוכלין
בין למשקין בטלה דעתו וכן הדם שקרש אינו אוכל ולא משקה חשב עלין
לאוכלין מתטמא טומאת אוכלין חשב עלין למשקין בטלה דעתו: חלב
שקרש אינו לא אוכל ולא משקה חשב עלין לאוכלין מתטמא טומאת
אוכלין למשקין בטלה דעתו' דבש תמרים אינו לא אוכל ולא משקה
חשב עלין לאוכלים מתטמא טומאת אוכלין: למשקין בטלה דעתו' ושאר
השלג אינו אוכל ולא משקה חשב עלין לאוכלין בטלה דעתו חשב
עלין למשקה מתטמא טומאת משקין נטמא מקצתו לא נטמא כולו
העבירו על גבי כלי חרש הטמא נטמא כולו: החלב שבכחל שחשב

כל מרמי פירות כולן לא אוכל ולא משקה ח' עליהן בין לא בין למשקה בטלה דעתו'

השלג

עליו לאוכלין בטלה דעתו השב עליו למשקה מתטמא טומאת משקין נטמא מקצתו לא נטמא כולו העביר על גבי כלי חרש הטמא נטמא כולו בטלה דעתו והרי הוא טהור חשב על החלב שבקיבה הרי זה מטמא טומאת אוכלין · ענבים שדרכן משיהלך שתי בהן הדורך שתי וערב מתטמאין טומאת משקין נשתיירו בהם גרגרים שלמין אותן גרגריס מתטמאות טומאת אכלין וכן הזתים משטענו מתטמאין טומאת משקין נשארו בהן גרגרים שלמים מטמאין טומאת אכלים: הערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל שנשחט ונבלה ערופה בין שנשחטה בין שנערפה ותפרי מצורע ופטר חמור ובשר בחלב ובשר פרה אדומה והפגול והנותר אעפ שכל אילו אסורין בהנייה כולן מתטמאות טומאת אכלין:

פרק שני

כל האוכלים הגדלים מן הקרקע אינן מקבלין טומאה עד שיעקרו אבל כל זמן שהן מחוברין אפילו בשור ש קטן שיכולין לחיות ממנו אינן מקבלין טומאה ייחור של תאנה שנפשח ומעורה בקליפה שאינו יכול לחיות ממנה כל האוכלין שבו מתטמאין ויש בדבר ספק אם יהיה שאר האילן כמו יד לזה הייחור שנשבר או לאו: ירקות שיבשו באביהן כגון כרוב ודלעת שיבשו באביהן אינן מתטמאין טומאת אוכלים ליקטן ליבשן הרי הן אכלין כשהיו עד שיבשו ויעשו כעץ אילן שנפשח ובו הפירות הרי הן כתלושין וכן אם יבש האילן ובו פרות הרי הן כתלושין תאינים שיבשו באביהן מתטמאות טומאת אוכלין במקומן: כל האוכלין שהן מבעלי חיים אינן מקבלין טומאה עד שימותו שחט בהמה חיה ועוף אעפ שעדיין הן מפרכסין מקבלין טומאה דגים מאימתי מקבלין משימותו נולד בהן טרפה ונטמאו כשהן מתנדנדין הרי יש בדבר ספק אם הם חשובים

במתים

כמתים הואיל ונטרפו או אינן מקבלין טומאה עד שידמו
כאבן ולא יתנדנדו׃ האבר או הבשר המדולדלין בבהמה או
חיה שאינן יכולין לחיות אם הוכשר מקבלין טומאה במקומן
מפני שהן חשבין כאוכל שפירש נשחטה הבהמה הוכשרו
בשחיטה שהבהמה כולה כמו יד לאבר זה ויד שהוכשר הוכשר
האוכל כולו כמו שיתבאר ויד בדבר זה ספק אם תהיה הבהמה
בחייה כמו יד לאבר או לבשר המדולדלין בה׃ השוחט בהמה
על השוחט אם יצא דם — חיה ועוף הוכשר כל הבשר בדם שיצא בשחיטה אפי׳ אם לא
יצא מהן דם בשחיטה הרי כל בשרן צריך הכשר ככל האכלין
שלא הוכשרו׃ אוכלין שהוכשרו כשהן מחוברין לקרקע או
שי״ב — שהוכשרו במים שבקרקע אינו הכשר עד שהוכשרו אחר שנעקרו
במים התלושין מן הקרקע או בשאר משקין שנ׳ בכל כלי אינו
מכשיר עד שיתלוש מן הקרקע כעין המים שבכלים שאב
המים בכלי ונתנן בקרקע אינן מכשירין׃ קשות שנטעה
בעציץ והגדילה אע״פ שיצאת חוץ לעציץ אינה מקבלת טומאה
ועציץ שהוא נקוב כדי שיצא בו שורש קטן הרי הוא כארץ
והנוטע בו אינו מקבל טומאה וכן אם היו בו מים אינן מכשרין׃
עציץ שאינו נקוב הרי הנטוע בו מקבל טומאה ואם היו
מים בתוכו מכשירין כלי גללים וכלי אדמה שהשרשים יכולין
לבקוע בהן ולצאת אינן מכשירין את הזרעים וכו׳ ואע״פ שאינן
נקובין הרי הן כנקובין׃ עציץ שמלאהו עפר עד שפתו אינו
חשוב כלי אלא הרי הוא כטבלא שאין לה שפה שאינו כלי קבול
משקין טמאין שנפלו על האכלים נטמאו אע״פ שנפלו שלא
ברצון הבעלים שהרי הטומאה וההכשר באים כאחת והוא שלא
יהו בקרקע׃ כל אוכל שנפסל ונסרח והרי אינו ראוי למאכל
אדם אינו מקבל טומאה וכן משקה שנסרח ונפסד ואינו ראוי

12

לשתית האדם אינו מקבל טומאה. כדרך שאינן מכשיר שנ׳
אשר ישתה: העור ששלקן והשליה שחשב עליה לאכילה מתטמאין
טומאת אכלים בפני עצמן עור חמור ששלקן הרי זה ספק אם
מתטמא טומאת אוכלין מפני ששלקן או אינו מתטמא מפני שהוא
מיאוס הרבה: חטוס שבגללי הבקר ושעורים שבגללי הבהמה
של קטן אין מקבלין טומאה ואם חשב עליהן לאכולה מתטמאות
טומאת אכלין: כל אכל שנטמא ואחר שנטמא נפסד ונסרח אם
נפסל מלאכול הכלב או שיבש כחרס הרי זה טהור׳ נפסל מלאכול
אדם ועדיין הוא ראוי לכלב הרי זה טמא כשהיה. וכל האוכלים
שנטמאו אין להם טהרה במקוה: זרעים טמאים שזרען הרי הצומח
מהן טהור ואפי׳ בדבר שאין זרעו כלה והוא שישרישו אבל קודם
השרשה הרי הן טמאין אפי׳ בדבר שזרעו כלה: אכלין שהן מחוברין
לכלים בטלו מתורת אוכל ואם נטמא הכלי הרי הן מטמאין כטומאת
הכלי הואיל והן משמשין תשמיש עץ הרי הן כעץ: כל מקוה שנטמא משקה
ואחר שנטמא נפסד ונסרח הרי זה בטומאתו לעולם שאין המשקה
יוצא ידה הכלב לעולם ואין למשקה שנטמא טהרה לעולם חוץ מן ידי׳
המים בלבד שאם הטביל מים טמאים במקוה כיון שצף מי המקוה
עליהן טהרו ומטבילין חמים בצונן וצונן בחמים ורעים ביפים ויפים
ברעים: מקל שהיא מלאה משקין טמאין והטביל מקצתה במקוה לא
טהרו המים שעל מקצתה עד שיטביל את כלה: שלג שנטמא והשיק
מקצתו למי מקוה הואיל וטהר מקצתו טהר כולו: התמר הטמא בין
שנטמא אחר שתמרן בין שתמרן במים טמאים עד שלא החמיץ
משיקו במקוה ויטהר שהרי הוא מים משהחמיץ הרי הוא כיין ואין לו
טהרה במקוה: קדרה שהיתה מלאה משקין כגון דבש ויין וכיוצא
בהן ונתונה בתוך המקוה ופשט הראשון לטומאה את ידו ונגע בה
הרי זה מטמא את המשקין אע״פ שהן במקוה ונטמאת הקדרה מחמת ין

המשקין שהן אע"פ שהיא בתוך המקוה שהרי המשקין שבה
חוצצין: היתה מלאה מים הקדרה טהורה שאין הראשון
מטמאה כלי חרש לעולם ואין המים שבתוכה טמאים מפני
שהן מעורבין במי המקוה טשטש אב הטומאה את ידו ונגע
בה נטמאת הקדרה שאין המקוה מטהר כלי חרש: מי שפיכות
הרי הן בחזקת טומאה ירדו עליהן מי גשמים אם רבו עליהן הרי
הן טהורין מחצה למחצה הכל טמא בין בכלים בין בקרקעות
אימתי בזמן שקדמו מי שפיכות אבל אם קדמו מי גשמים וירדו
להן כל שהוא ממי שפיכות הכל טמא שמשקין טמאין שירדו
לטהורים מטמאין בכל שהוא: הטורף את גגו והמכבס את
כסותו והרי הן מנטפין וירדו גשמים עליהן ורבו הנטיפות הרי
רבו מי גשמים עליה והנוטפין מהן טהורין: הסך שמן טהור
ונטמא זה האדם וטבל והרי השמן על בשרו אם היה כדי
סיכת אבר קטן הרי הוא טהור כשהיה מקודם כך שמן טמא
וטבל לא טהר השמן שעליו אם נשאר ממנו משקה טופח
הרי השמן בטומאתו ואם לא נשאר ממנו כדי להטפיח ממנו בטל
במיעוטו:

פרק שלישי

כבר
ביארנו שאין האוכלין מתטמאין עד
שיוכשרו וכל אוכל שאינו מיוחד למאכל אדם אינו מקבל טומאה
עד שייחדו לאדם אוכל שהוא מיוחד לאדם במקום זה ואינו מיוחד
לאדם במקום אחר במקום שהוא מיוחד בו אינו צריך מחשבה
ליחדו לאדם ובמקום שאינו מיוחד בו צריך מחשבה ליחדו לאדם
כך יקבל טומאה וכל אוכל שסופו לטמא אדם וכלים אינו צריך
הכשר: יש אוכלין שצריכין הכשר ואינן צריכין מחשב ויש
שצריכין מחשבה ואינן צריכין הכשר ויש שצריכין מחשבה
והכשר ויש שאין צריכין לא מחשבה ולא הכשר: כיצד כל

האוכלין המיוחדים לאדם בכל מקום בכל מה צריכין הכשר
ואינן צריכין מחשבה דגים טהורים וחגבים טהורים בכל מקום
ודגים טמאים וחגבים טמאים בכרכים הרי הן מיוחדים לאדם
וצריכין הכשר ואין צריכין מחשבה וכן חלב בהמה טהורה
שמתה צריך הכשר ואין צריך מחשבה בכל מקום. ואלו צריכין
מחשבה והכשר בשר הקודש מן החי בין מן האדם בין מן הבהמה
בין מן העוף ונבלת העוף הטמא וחלב בהמה טהורה שחוטה
בכפרים אע״פ שהוא בשר בשחיטה צריך הכשר שני אחר המחשבה
ושאר כל ירקות השדה כגון שמרקעים והבצלים הקשים ביותר
והפטריות וכן החגבים ודגים קטנים צריכין מחשבה בכפרים
עלשין שזרען לבהמה ונמלך עליהן לאדם אינן מקבלין
טומאה עד שיחשב עליהן אחר שיתלשו שמחשבת חבור אינה
מחשבה ועולשין שלקטן לבהמתו והרי הן ונמלך
עליהן לאדם צריכות הכשר שני אחר המחשבה וכן כל כיוצא
בהן. האלל אם חשב עליו לאכילה מקבל טומאת אוכלין
ואם לא חשב עליו הרי הוא כעץ ואינו מקבל טומאה וכן העצמות
המחוברין בבשר והגידים והמקומות הרכין מן הקרנים ומן
הטלפים והכנפים והנוצה והמקומות הרכים מן הצפרנים ומן פי׳
הקרטום המובלעים בבשר צריכין מחשבה והכשר. ואלו שאין
צריכין מחשבה והכשר נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת
העוף הטהור וחלב בהמה טמאה בכרכים אין אחד מאלו צריך
מחשבה לפי שהן מיוחדין למאכל אדם ואינן צריכין הכשר
מפני שסופן לטמא אדם וכלים בכזית וכל המטמא טומאה
חמורה אינו צריך הכשר. ואלו צריכין מחשבה ואין צריכין
הכשר נבלת העוף הטהור בכפרים ונבלת בהמה טמאה בכל
מקום והוא שחשב על פחות מכזית אבל כזית אב טומאה הוא.

ישראל ששחט בהמה טמאה לנכרי ושחט בה שנים
הרי זו מתטמאה טומאת אוכלין כל זמן שהיא מפרכסת ואינה
צריכה מחשבה שהרי ישראל שחטה לאכילת הגוי ואין לך
מחשבה גדולה מזו ואינה צריכה הכשר לפי שסופה לטמא
טומאה חמורה: שחט בו אחד או שנחרה אינה מטמאה
טומאת אוכלין וכן גוי ששחט בהמה טהורה לישראל ושחט בה
שנים או רוב שנים מתטמאה טומאת אוכלין כל זמן שהיא מ׳
מפרכסת ואינה צריכה הכשר שחט בה אחד או נחרה אינה
מתטמאה טומאת אוכלין והרי הוא כשאר הנבלות: החותך
בשר מאבר מן החי של בהמה ואחר כך חשב עליו צריך הכשר
חשב עליו ואחר חתכו אינו צריך הכשר מפני שמטמא טומאת
חמורה כנבלה וכל המטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר:
פחות מכזית מנבלת בהמה טמאה שחשב עליו והשלים עליו
כביצה מאכלים אחרים אין הכל צריך הכשר הואיל ופחות מכזית
שבכלל הביצה אם השלימו לכזית מטמא טומאה חמורה: וכן
כזית מנבלת בהמה טמאה שחשב עליה וחפה אותה בבצק עד
שהשלים לכביצה הואיל ואינו מטמא במגע מפני הבצק הרי
זה צריך מחשבה ואין הבצק הזה צריך מהכשר הואיל וכל השעור
הזה מטמא במשא מפני כזית נבלה שבתוכו אע״פ שאינו מטמא
במגע הרי סופו לטמא טומאה חמורה לפיכך אין צריך הכשר׳׳
פחות מכזית מבשר המת שהשלים עליו כביצה משאר אוכלין
הכל צריך מחשבה שהרי בטל הכל אצל כל אדם ואין הכל צריך
הכשר מפני בשר המת שבכללו כזית מן המת שחפהו בבצק הכל
מטמא טומאה חמורה: החותך בשר מאדם חי להאכילו לכלב
אם חשב עליו למאכל אדם הרי זה צריך מחשבה ואינו צריך הכשר:
גוזל שנפל לגת ומת אע״פ שהגת במדינה הרי נטמא בגת

ולפיכך צריך מחשבה חשב עליו כשהיה לו והן להאכילו לנכרי הרי
זה מטמא שהרי חשב עליו למאכל אדם חשב עליו להאכילו
לכלב אינו מטמא טומאת אוכלים: היה זה שחשב עליו
להאכילו לאדם חרש שוטה וקטן הרי זה טהור העלהו כדי
להאכילו לאדם הרי זה טמא שיש להן מעשה ואין להן מחשבה:

פרק רביעי

כמה שיעור אוכלין לטומאה לטמא עצמן כל שהן אפי' שומשום או
חרדל מתטמא שנ' מכל אוכל אשר יאכל כל שהוא ואין אוכל
טמא מטמא אוכל אחר או משקין או ידים עד שיהיה
בו כביצה קליפותיה וכן האוכל אוכלין טמאים אינו נפסל
עד שיאכל כביצה ומחצה וזה הוא חצי פרס: המשקין
מתטמאין כל שהן ומטמאין בכל שהן אפי' טיפת משקין
טמאין כחרדל שנגעה באוכלין או בכלים או במשקין אחרים
נטמאו ואעפ"כ אין השותה משקין טמאין נפסל עד שישתה
רביעית כמו שביארנו: כל המשקין מצטרפין לפסול את
הגויה ברביעית וכל האוכלין מצטרפין לכביצה לטמא טומאת
אוכלין ולכחצי פרס לפסול את הגויה אפי' חטה עם קמח
עם בצק עם תאנה ובשר וכיוצא בהן הכל מצטרף: העור
המחובר בבשר והמרק והתבלין והאלל אעפ"י שמקצתו חשב
עליו ומקצתו לא חשב עליו מקצתו פלטתו חיה ומקצתו פלטתו
סכין והעצמות המחוברין בבשר והגידין והמקומות הרכין
מן הקרנים והטלפים והכנפים והנוצה והמקומות הרכין מן
הצפרנים ומן החרטום המובלעין בבשר כל אחד מאלו מתטמאין
ומטמאין ומצטרפין לכביצה ולחצי פרס: כביצה אוכלין
טמאין שהניחן בחמה ונתמעטו אינן מטמאין וכן כזית מן
המת או מן הנבלה וכעדשה מן השרץ שהניחן בחמה

שיעור שלו חצי פרס

עם קמח

ונתמעטו

ונתמעטו טהורין כזית חלב ודם ונותר ופיגול שהניחן בחמה
ונתמעטו אין חייבין עליהן כרת הניחן בגשמים ונתפחו חוזרין
לכמות שהיו בין לטומאה חמורה בין לטומאה קלה בין לאיסור:
עלה בצלים ובני בצלים חלולים אם יש בהן ריר משערין
כמות שהן ואם היו חלולין וריקין ממעך את חללן פת סופגנין
משערת כמו שהיא ואם יש בה חלל ממעך את חללה:
בשר העגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעט משערין כמות שהן
האגוז והתמרה והשקד המתוק שקשין משערין כמות שהן:
כל שטומאתו ושיעורו שוין מצטרפין זה לזה היו טומאתן שוין
אבל לא שיעורן או שיעורן אבל לא טומאתן אין מצטרפין ואפי'
בקל שבשניהם: כיצד טומאתו ולא שיעורו כגון בשר המת
ורקב שלו שיעורו ולא טומאתו כגון בשר המת ובשר הנבלה ואין
צריך לומ' שאם לא היו שוין לא בשיעור ולא בטומאה כגון בשר
הנבלה ובשר השרץ שאין מצטרפין: אוכלין טמאים שיעורן
שוה שכל אוכל טמא אינו מטמא אלא בכביצה וטומאתן שוה
שכל אוכל טמא אינו מטמא אלא במגע ואינו מטמא לא אדם ולא
כלים לפיכך מצטרפין לטמא בקל שבשניהם: כיצד כחצי ביצה
אוכל ראשון וכחצי ביצה אוכל שני שבללן זה בזה הרי זה שני ואם
נגע בתרומה פסלה כחצי ביצה אוכל שני וכחצי ביצה אוכל שלישי
שבללן הרי זה שלישי וכן כל כיוצא בזה אפי' חצי ביצה אוכל
ראשון וחצי ביצה אוכל רביעי של קודש שבללן זה בזה הכל
רביעי: כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שני שבללן זה בזה
הכל ראשון חלקן כל אחד מהן שני נפל זה לעצמו וזה לעצמו על
ככר של תרומה פסלהו נפלו שניהם כאחת עשוהו שני: כביצה
אוכל שני וכביצה אוכל שלישי שבללן זה בזה הרי זה הכל שני
חלקן כל אחד מהן שלישי נפל זה לעצמו וזה לעצמו על ככר של

נ״ז זה עם זה

35

תרומה לא פסלוהו נפלו שניהם כאחת פסלוהו מפני שעשאוהו
שלישי: כביצה אוכל ראשון וכביצה אוכל שלישי שבללן
זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני השלישי שנגע בראשון
נעשה שני: כשתי ביצים אוכל ראשון ובשתי ביצים אוכל שני
שבללן זה בזה הכל ראשון חלקן לשנים כל אחד מהן ראשון
חלקן שלשה חלקים או ארבעה כל אחד מהן שני: וכן כשתי
ביצים אוכל שני וכשתי ביצים אוכל שלישי שבללן הכל שני חלקם
לשנים כל אחד מהן שני לשלשה ולארבעה הרי כל אחד מהן שלישי:

פרק חמישי

ידות האוכלים הם העצים הרכים הסמוכין
לאוכל שהאוכל נתלה בהן מן האילן כמו עוקצי התאנים והאגסין
וקצת האשכול וכן הגרעינין היוצאין מהבריס שהאוכל צריך
להן ושומרי האוכלין הם הקליפה שעל האוכל שהיא שומרת אותו וכל
כיוצא בזה: כל שהוא יד ואינו שומר מתטמא ומטמא ולא מצטרף האוכלין
וכל שהוא שומר אעפ שאינו יד מיטמא ומטמא ומצטרף וכל שאינו
לא שומר ולא יד אינו מתטמא מטמא ואין צריך לומ' מצטרף:
כיצד מתטמא ומטמא ואינו מצטרף שאם נגעה טומאה ביד
נטמא האוכל התלוי בו ואם נגעה טומאה באוכל נטמאת היד ואין
היד מצטרפת עם האוכל להשלימו לכביצה או לחצי פרס אבל
אם היה שומר הרי זה מצטרף לכביצה ולכחצי פרס: כשם שיד
לטומאה כך יש יד להכשר שאם הוכשר היד הוכשר כל האוכל התלוי
בו ויש יד לפחות מכזית ויש שומר לפחות מכפול ושומר שחלקן
אינו מצטרף עם האוכל: ומניין לשומרי אכלין שהן מתטמאין
עם האכלין כשהן מחוברין בהן שנאמר על כל זרע אשר יזרע כדרך
שבני אדם מוציאין לזריעה חטים בשעוריהם ושעורים בקליפתן
ועדשים בקליפתן והוא הדין לשאר השומרים: ומניין לידות

האוכלין שהן מתטמאות ומטמאות כשהן מחוברין עם
האוכל שנ' טמא הוא לכל שבצריכם הבוצר לגת אין לו
ידות שהרי אין לו צורך ביד. מפני שמוצץ את המשקה
הקוצר לסכוך אין צריך לו ידות שהרי אינו צריך ליד: כל
ידות האוכלין שבססן בגורן טהורים פסיגה של אשכול
שריקנה טהורה ואם נשתייר בה גרגיר אחד הרי זה יד לאותו
גרגר ומקבלת טומאה וכן שרביט תמרה שריקנו טהור שייר
בו תמרה אחת טמא וכן שרביט קטניות שריקנו טהור שייר
בו גרגר מקבל טומאה: לעולם אין שומר על גבי שומר אלא שומר
אחד בלבד הסמוך לאוכל הוא הנחשב עמו שלש קליפות בבצל
פנימית בין שלמה מצטרפת בין קדורה מצטרפת אמצעית
שלמה מצטרפת קדורה אין מצטרפת החיצונה בין כך ובין
כך טהורה: כל הקליפין מתטמאות ומטמאות ומצטרפות
מפני שהן שומר קליפי פולין וקליפי תורמוסין זרקן אינן מתטמאות
כנסן לאוכלין מתטמאות ואם נשאר בהן אוכל בין כך ובין כך
מתטמאין קליפי מלפפון אע"פ שאין בהן מתוך המלפפון מתטמאות
טומאת אוכלין: השעורים בזמן שהן יבישים קליפתן
מצטרפת עמהן ובזמן שהן לחין אין מצטרפת אבל החטה
בין לחה בין יבשה קליפתה מצטרפת כל הגרעינין מתטמאות
ומתטמאות ולא מצטרפות חוץ מגרעינת הרוטב אבל של
תמרה יבשה אין מצטרף החוטל שעל גרעינה של רוטב אינו
מצטרף ושעל גרעינת היבשה מצטרף מפני שהוא דבוק באוכל
נחשב כאוכל: גרעינה של רוטב שיצאה מקצתה כל שכנגד
האוכל מצטרף והיוצא אינו מצטרף וכן עצם שיש עליו בשר
כל שכנגד האוכל מצטרף והיוצא אינו מצטרף: כן עצם
שיש עליו בשר כל שכנגד הבשר מצטרף וכן עצם היה

עליה הבשר מצד אחד אין מצטרפת ממנו אלא העצם
שתחת הבשר עד חלל העצם ואם לא היה לעצם חלל רואין
אותו כאלו הוא כעובי האזוב ושאר העצם אין מצטרף שהעצמות
לבשר כמו שומר הן חשובין קולית שהיה עליה בשר אפי׳ כפול
גורר את כולה לטומאה: גרעיני זתים וגרעיני תמרה אעפ׳
שלקן לאוכלין אין מטמאין גרעיני חרובין אעפ׳ שכנסן ל
לאוכלים אין מתטמאין שלקן לאכלים מתטמאין: אלו מהן
מתטמאין ומטמאין ומצטרפין שרשי השום והבצלים והקפלוטות כלומ׳
בזמן שהן לחין והפטמה שלהן בין לחה בין יבשה והעמוד שהוא לנון יע׳
מכוון כנגד האוכל ושרשי החזרים והנפוס ושרשי לפון גדול תורב
מצטרף והסיב שלו אינו מצטרף ושרשי המתנה והפיגם ושרשי
ירקות שדה וירקות גנה שעקרן לשתלן והשדרה של שבולת
והלבוש שלה ועוקצי תאנים וגרוגרות והכליסין והחרובין:
ואלו מתטמאין ומטמאין ולא מצטרפין שרשי השום הבצלים
והקפלוטות בזמן שהן יבשין והעמוד שהוא מכוון כנגד האוכל
ומלעין שלשלין והם השערות השחורות שבראש השבלת שהן
דומין כמו מסר ועוקצי האגסין והקרוסטמלין והפרישין והע
והעוזרדין ועוקץ דלעת טפח הסמוך לאוכל ועוקץ קרנס טפח:
ויד הפרכיל טפח מכאן וטפח מכאן והפרכיל השריג הוא יע׳
שהאשכלות תלויים בו ויד האשכול כל שהוא וזנב האשכול כושק
שריקנו ויד המכבד של תמרה ארבעה טפחים והמכבד הוא
הוא העץ הארוך שהשרביטין תלויין בו והתמרים דבוקות בשרביטין
וקנה של שבולת ג׳ טפחים ויד כל הנקצרין ג׳ טפחים ושאין דרכם
להקצר ידיהן ושרשיהן כל שהן כל אלו מתטמאין ומטמאין ולא מצטרפין
מפני שהן ידות אוכלין: ואלו לא מתטמאין ולא מטמאין ולא
מצטרפין שאר כל העוקצין ושרש קלחי אכרוב והלפות תרדין

ולבוה

והלפות הלפת והן העיקרין שנשארו בקרקע כשלקטו הכרוב והלפת
וחזרו והחליפו וכל השרשין שדרכן להגזז שנעקרו עם האוכל:
הכסמה של רמון מצטרפת והנץ שלו אינו מצטרף הרמון והאבטיח
שנימוק מקצתו אין הנשאר חבור לאותו שנימוק ואין הנשאר מן
הקלפה מצטרף שהרי אין שמירתו מועלת כלום וכן אם היה שלם
מכן ומכאן ונימוק מן האמצע אין הצדדין חבור זה לזה ואין קלפתו
מצטרפת עלי ירקות ירוקין מצטרפין ולבנים אין מצטרפין שהרי
אינן כלום

פרק ששי

א האגוזים והשקדים
עדיין היא חיבור לאוכל עד שנסדקה קליפתן
שירצץ את הקליפה ביצה מגולגלת משיקוב בה מקום לגמעה
ממנו אין שאר קליפתה חיבור שלוקה קליפתה אעפ שריצצה /
כולה חיבור; עצם שיש בו מוח חיבור עד שירצץ צמר שבראשי
הכבשים ושער שבזקן התישים אעפ שחרכן באור הרי הן חבור
עד שיתחיל להלוש כנפי חגבים וקשקשי דגים אעפ שהעביר
סכין עליהן חבור עד שיתחיל לקלות: הרמון שפרדו חבור עד
שיקיש עליו בקנה השרביטין של תמרים אינן חבור זה לזה
מלפפון שחתכו ונתנו על השולחן חבור עד שיתחיל לפרק /
התחיל לפרק חתיכה וכל העולה עמה חבור והשאר אינו חבור
פיקה התחתונה חבור לעצמה ואינה חבור לחתיכות;
היו ב או ג מלפפונות וחתך כל אחד מהן והניחם על השולחן
והתחיל באחד מהן זה שהתחיל בו חבור והשאר אינו חבור
אפי אמ׳ חציו אני אוכל שחרית וחצי ערבית זה חצי שהתחיל
בו חבור והשאר אינו חבור: המחתך ירקות וכיוצא בהן לבשל
אעפ שלא פירק והבדיל אינו חבור לא אם נטמא זה לא נטמא
זה אעפ שהוא מעורה בו חתך לכבוש או לשלוק או להניח על השלחן
הרי זה חבור ואפי התחיל לפרק מה שחתך כל אוכל שעדיין לא /

פרקן חבור ואם נטמא מקצתו נטמא כולו: אוכל שנפרס
ומעורה במקצת ונגע טמא באחד מהן אם אחז בזה שנגע
בו והשני עולה עימו הרי זה חבור ואם כשאוחז בזה הטמא
ומגביהו ישמט האחד ויפול אינו חיבור אלא הרי זה האחד
כנוגע בראשון שנטמא: כל האוכלין שהיו עלין או קלחים
מחוברין בהן את שדרכו להאוחז בעלה אוחזין אותה בעלה בקלח
אוחזין אותה בקלח אם נתלה עמו הרי זה חבור בטבול יום ואין
צריך לומ' בשאר טמאות וכן אם היה לו יד אוחזין אותו ביד שלו
היה לו יד ועלה אוחזין אותו באיזה מהן שירצה לא היה לו יד ולא
עלה בזה אומדין אם אוחז בו בטמא והשני עולה עמו חבור ואם
לאו אינו חבור: האגוזין שקבצן בעוקציהן כשהן לחין ואמנן יע' קיאס בלדן
כולן כמו חבל וכן הבצלין שהברן כדרך הזאת הרי אלו חבור
התחיל לפרק באגוזים ולקלף בבצלים אין השאר חבור ואפי' היו
לפניו מאה כור אין כולן חבור שהרי הוכיח שדעתו לפרק הכל:
קליפה של שום שנפלו משקין על אחד מהן הוא טמא וחברו
טהור שאין חיבורי אדם חבור לכל דבר וכן אתרוג שנפרס
והחבו בכוש או בקיסם אינו חבור עיסה שנלושה במי פירות הרי
זו אינו חבור שאין לך דבר שמחבר את האוכלים אלא שבעה משקין
בלבד: המעגל אוכלין זה בזה וקבצן כגון הדבלה והתמרה והצמוקין
שקבצן ונעשו גוף אחד אינו חבור לפיכך עיגול של דבלה שנפלו
משקין טמאין על מקצתו הרי זה נוטל ממנו מקום המשקה
בלבד והשאר טהור התמרים והגרוגרות שעלקן ונעשו אום
הרי אלו חבור: הזתים שטענן ונעשו גוש אחד הרי זה חבור מפני
שמתחלה לא נתנן למעטן אלא על מנת שינקו זה מזה לפיכך
שרץ שנמצא על אוכל של זתים והם הזתים שנעשו כולן גוף אחד
אפי' נגע בכשעורה הכל טמא שהכל גוף אחד: היתה לו אום בן

של זתים ועתיד להכבה כגון שתקע בה את היתד אע״פ שיש בה
גושין הרבה אינן חבור ואם משהכבה נעשו אוס אינן חבור:
אוכל פרוד שהוא כולו מכונס ודבק זה בזה אע״פ שאינו חבור
להתטמא ואינו כגוף אחד כמו שביארנו הרי הוא מצטרף לכביצה
לטמא אוכלין אחרין ואם לא כנסו הרי הוא מפורד כמעשה
קדרה והקטניות אינו מצטרף עד שיקבצם ויעשה אותן גוש
אחד: היו גושים הרבה זה בצד זה ונגע את הטומאה באחד
מהן הרי הוא ראשון והגוש שבצד שני והגוש שבצד השני שלישי
ושבצד השלישי רביעי: ככר של תרומה שהיתה ראשון וכולן
שניות היתה שניה והשיך לה אחרות כולן שניות פירשה היא שנייה
וכולן שלישית היתה שלישית והשיך לה אחרות היא שלישית וכולן
טהורות בין שפירשו בין שלא פרשו: ככרות של תרומה נושכות
זו בזו נטמאת אחת מהן בשרץ כולן ראשון ואע״פ שפירשו אחר
מכאן נטמאת אחת במשקין טמאין כולן שניות ואע״פ שפירשו
אחר מכאן נטמאת אחת מהן משקין בידים כולן שלישית ואע״פ
שפרשו מפני שהיו גוף אחד משעת טומאתן:

לטומאה
והשיך לה
אחרות כולן
טמאות פרשה
היא ראשון ו[illegible]

פרק שביעי

הניצוק אינו חבור לא לטומאה ולא לטהרה כיצד היה מערה
משקין טהורין לתוך כלי טמא ואפי׳ על גבי השרץ הרי העמוד
הניצוק טהור ואם קלט מן המשקין הנגרים מן האויר הרי זה שקלט
טהור ואין צריך לא המשקין שמערה מהן טהורין: בד״א בשערה
מצונן לצונן או מחם לחם או מחם לצונן אבל המערה משקין טהורין
צונן לתוך משקין טמאין חמין הניצוק חבור ונטמא ונטמאו המשקין
הצונן כולן שהוא מערה ונטמא הכלי שמערה ממנו מחמת
המשקין שבתוכו שהרי נטמאו: ומפני מה אמרו המערה מצונן
לחמין חבור לפי שעמוד החמין עולה כתימרות עשן ומתערב בניצוק

ובמים שבכלי העליון ומטמא הכל שהעמוד העולה מן החמין
משקין הוא חשוב: לפיכך האשה שהיו ידיה טהורות ושל
והגיסה בקדרה טמאה והזיעו ידיה מהבל הקדרה נטמאו
ידיה כאלו נגעה במשקה שבקדרה וכן אם היו ידיה טמאות
והגיסה בקדרה והזיעו ידיה נטמא כל מה שבקדרה כאלו נגעה
במשקה שבקדרה: דבש הזיתים ודבש הצפחת הניצוק שלהן
חבור ואפילו היה מערה מצונן לצונן מפני שיש להן ריר והריקן
נמשכין כדבק לפיכך כל האכלין אין הניצוק שלהן חבור ואפי' היו
עבים הרבה כגון הגריסין והחלב המותך וכיוצא בהן לפי שאין
להן ריר וכן שאר כל המשקין אין הניצוק שלהן חבור לא אם כן
ערה מצונן לחם כמ' שבי': הניצוק אינו חבור לטהרה כיצד
שאם ערה מים טמאים מכלי אבן וכיוצא בהן לתוך המקוה אין
אומרין משהגיע קצת הניצוק למקוה טהרו חכמים לא הרי הן המים
בטומאתן עד שישיק המקוה למקוה לכולן מצד אחד כמ' שבא':
וכן הקטפרס שיש עליו משקה טופח אינו מחברן לשאר
המשקין שבמדרון לא לטומאה ולא לטהרה אבל המשקין שבא-
שבאשבורן כולן חבור לטומאה ולטהרה: עריבה היא קטפרס
ועליה משקין טופח זו למטה מזו אינן מצטרפות היו שתים הרי ושלוש חתיכות אוכלין טמאים בכביצה מונחין עליה זו
אלו מצטרפות ואם היה תחתיהן משקה עומד אפילו כעין החרדל
הרי זה מצטרף את כולן: כבר בארנו שטבול יום אינו מטמא
חולין כלל אבל פוסל אוכלי תרומה ומשקה תרומה ועושה הכול
שלישי וכן אם נגע באכלי קודש או משקה קודש פוסלן ועושה
אותן רביעי: יש דברים שאינן חבור בטבול יום אע"פ שהן חבור
בכל הטומאות לא אם נגע בהן טבול יום אדם אחר היה פוסל הכל: לא פוסל אלא זה שנגע בו ולא היה הנוגע במקום טיבול יום אדם
אפי' היה הנוגע אדם שאכל אכלים טמאים או שתה משקין
טמאים שהיא טומאה קלה הרי זה פוסל הכל שלא פסלן טבול יום

האין

ואין צריך לומ׳ שאם היה הנוגע אב טומאה או ראשון שהוא
מטמא הכל וכו׳ מה הקלו בטבול יום מפני שכבר טהר ואינו
מחוסר אלא הערב שמש; ועוד הקילו בטיבול יום שיש אוכלין
שהן מיוחדין לאדם ומתטמאין בכל הטמאות והן טהורות בטבול
יום ואלו הן השעורה והכוסמת בזמן שאינן קלופין אבל בזמן שהן
קלופין והחטה אע״פ שאינה קלופה והקצח והשומשום ופלפלין כל
בטבול יום ואין צריך לומ׳ שהן מתטמאין בכל הטמאות.
ידות האוכלין שהן חבור באב הטומאה הרי הן חבור בטבול יום
וכן כל אוכל שופרס ומעורה במקצת שהוא חבור באב הטומאה
כך הוא חבור בטבול יום וכל שאינו חבור בטבול יום הרי הוא
חבור בידים וגם זה חומר בטומאת הידים מטבול יום;

פרק שמיני

חלות או ככרים נושכות זו בזו ודעתו להפריש
שכנסן והיין
או שאפה חלה על גבי חלה בתנור ועדיין לא קרמו פניה ונגע
טבול יום באחת מהן לא פסל אלא החלה שנגע בה וכן המים שהרתיחו
ונעשו כקובה והגריסין שהרתיחו רתיחה ראשונה ויין חדש ואורז
שהרתיחו ונגע טבול יום ברתיחה אינו חבור ולא פסל אלא הרתיחה
בלבד ובשאר כל הטמאות בין קלות בין חמורות הכל חבור; אבל חלות
שהיו נושכות זו בזו ואין דעתו להפריש או שאפה חלה על גבי חלה
ונשכו וקרמו בתנור ורתיחת המים שאינה מחולחלת כקובה ורתיחת
גריסין שנייה ורתיחת יין ישן ורתיחת השמן בין חדש בין ישן ורתיחת
עדשים הרי אלו חבור בטבול יום ואין צריך לומ׳ בשאר הטמאות;
בצק שיצא בשעת אפייה ונמצא באצבע הככר כמין מסמר יוצא וכן
קצת הבצק שנמשך ונחרך בעת אפייה והוא הנקרא הרחור אם היו
פחותין מכאצבע ונגע טבול יום בהן פסל כל הככר ואין צריך לומ׳
בכל הטמאות; אבל צרור שבככר או תרמוס וגרגר מלח גדול

נ״א בכל

וכן אם
בגרגר
קטן שב
פסל כל
ואין

ה׳ וחר חור יתר מכאצבע שנגע בהן אפי׳ אב הטומאה הככר טהור אב
ואין צריך לומ׳ בטבול יום׃ הטלמאה רקיק שנחרר חציה וחציה
קיים הרי זה לעה׳ אפי׳ באב הטומאה ואין צריך לומ׳ בטבול יום׃
בשר קודש שקרס עליו המרק ונגע טבול יום בקופה החתיכות
מותרות נגע בחתיכה החתיכה וכל העולין עמה חבור וכן בתבשיל
קטניות שקרס על גבי כרוסות שמן שהוא צף על גבי יין ונגע טבול
יום בשמן לא פסל אלא השמן׃ ירק תרומה וביצה טרופה
ונתונה על גבו ונגע טבול יום בביצה לא פסל אלא קלח
שכנגדו ואם היה כמין כובע אינה חבור חוט של ביצה
שקרס על דפה של לפס ונגע בו טבול מן השפה ולפנים חבר
נגע מן השפה ולחוץ אינו חבור וכן בקטניות שקרמו על
שפת הקדרה׃ חבית שניקבה בין משוליה בין מצדיה וסתם
טבול יום הנקב בידו נפסלה כולה המערה מכלי לכלי ונגע
טבול יום בקילוח משעריין זה שנגע בו באחד ומאה שתרומה
טמאה שנתערבה באחד ומאה בטלה במעוטה כמו שבארנו
בהלכות תרומות׃ טבול יום שהיה תורס את הבור ונפלה
ממנו חבית של תרומה ושקעה בבור של יין ונגע ביין
שצבור מן השפה ולחוץ אינו חבור ומן השפה ולפנים חבור ואם
היה הבור פיטס אפי׳ היה כלי גדול שמחזקת מאה כור כולו
חבור ואם נגע במקצת היין פסל התרומה שבחבית שבקרקע
הכלי׃ הסולת של מנחות והלבונה והקטורת והגחלים שנגע
טבול יום במקצתם פסל את כולן בד״א בגחלים שחותה במחתה
ביום הכפורים שהמחתה שחותה בה נכנס להיכל אבל גחלים
שחותה בכל יום כשהוא מערה ממחתה של כסף למחתה של
זהב אם נתפזרו מן הגחלים אין בהן קדושה אלא מכבדן
לאמה׃ מקפה של חולין או רקיק של חולין ושמן של תרומה

אינו חבור
נחרר האוכל
והצדדין קיימין
אינן חבור זה
לזה

צף על גביהן ונגע טבול יום בשמן לא פסל אלא השמן בלבד
ואם חבצן כל מקום שהלך השמן פסל: ירק של חולין שבשלו
בשמן של תרומה ונגע בו טבול יום לא פסל אלא השמן מקום
מגעו המקפה של תרומה והשום והשמן של חולין שנגע טבול י״ז
יום במקצתן פסל את כולן: המקפה של חולין והשום והשמן של
תרומה שנגע טבול יום במקצתן לא פסל אלא מקום מגעו אם
היה השום מרובה הולכין אחר הרוב: אימתי בזמן שהן גוש
בקערה אבל אם היה מכוזר במדוכה ונגע במקצתן לא פסל
אלא מקום מגעו מפני שהוא רוצה בפיזורו ושאר כל הנידוכין
שדרכן לדוכן במשקין כגון השום בשמן אם דכן שלא במשקין
וקבצן אע״פ שהן גוש בקערה ונגע בהן לא פסל אלא מקום מגעו
שהרי הן כעיגול של דבילה שאם נטמא מקצתו לא נטמא כולו:
עיסה שקרא שם חלתה בצפונה או בדרומה וכן הקושות
שקרא שם תרומתה בצפונה או בדרומה הרי זה חיבור ואם
נגע טבול יום במקצתה עיסה נפסלה החלה ניטלה חלתה //
מתוכה וחזרה לתוכה אינה חבור: עיסה שנידמעה או
שנתחמצה בשאור של תרומה אינה נפסלת בטבול יום עיסה
שהוכשרה במשקין ונילושה במי פירות ונגע בה טבול יום לא
פסל אלא מקום מגעו: מעשר ראשון שהוכשר ונגע בו טבול
יום או ידים מסואבות מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה
מפני מעשר ראשון כחולין וטבול יום וידים מסואבות אינן
פוסלין את החולין שהשלישי בחולין טהור כמ׳ שב׳: וכן
האשה שהיא טבולת יום לשה את העיסה וקוצה לה חלה ומפרשתה
ומניחתה בכלי ונותנת הכלי עם שאר העיסה כאחת ומקפת על
הכל כדי לתרום מן המוקף ואחר כך קוראה לה שם ואומרת
הרי זו חלה ומשתקרא לה שם לא תגע בה שלא תפסול אותה //

וכן היא עושה אם נשה בבריכה שהיא טבולת יום:
לגין שהוא טבול יום שמלאהו מהחבית מעשר שלא נטלה
תרומתו ואמר הרי זו תרומת מעשר על מה שבחבית אחר
שתחשך הרי זו תרומה טהורה לפי שאינה נעשית תרומה
מעשר עד שתחשך כפי תנאו לפי' ואחר שתחשך יעריב שמשו
של לגין ויטהר נשברה החבית קודם שתחשך הלגין בטבלו
נשבר הלגין החבית בטבלה: טבול יום משמאת מת
ומבעלת נדה עושה בבית הבד וכן שאר הטמאין שטבלו
עושין בטהרות חוץ מן הזב והזבה בשביעי שלהן שאע"פ
שטבלו לא יעשו בבית הבד ולא יתעסקו בטהרות שמא
יראו ונמצאו טמאין למפרע שהרי סותרין הכל כמו שנתבאר:

פרק תשיעי

השמן או הדבש
שנטמאו ואחר כך קרשו ואחר כך נמוחו הרי הן
ראשון לטומאה לעולם מפני שהן כמשקין ואע"פ שקפאו אחר
שנטמאו: הרוטב והגריסין והחלב שקרשו הרי הן כאוכלים שקרשו
וצריכין מחשבה ואם נגע בהן אוכל ראשון או משקין נעשו
שניים היה בהן משקה טפח הרי הן כמשקין והם תחלה לטומאה:
נטמאו כשהן משקין קפאו אחר כך וקרשו הרי אלו שניים כמו
אוכל שנטמא במשקין טמאין נטמאו כשהן קופאין ונמוחו
ונעשו משקה אם היו כביצה מכוון הרי המשקה טהור היו
יתר מכביצה המשקין טהור טמא שכשנימוחה ראשונה טפה
נטמאת בכביצה אוכל טמא שנמוחה ממנו ואותה הטיפה
טומאה כל המשקין שנמוחו אחריה: וכן טמא מת שסחט
זתים וענבים שהוכשרו אם היה כביצה מכוון הרי המשקין
היוצאין מהן טהורין ובלבד שלא יגע במקום המשקה שהמשקה
כמופקד באוכל וכאלו הוא גוף אחד: היו אותן זתים וענבים

יתר מכביצה הרי המשקין היוצאין מהן טמאין שכיון //
שיצאת טיפת ראשונ׳ה נטמאת בכביצה וטמאה כל המשקין
ואם היה הסוחט זב וזבה וכיוצא בהן אפי׳ סחט גרגר יחידי
שלא הוכשר ולא נגע במשקה המשקה טמא שכיון שיצאת
טיפה הראשונה נטמאת במשא הזב שהזב שנשא אוכלין
או משקין טמאין כמ׳ שבא׳ וכן זב שחלב את העז החלב /
טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונה נטמאת במשא הזב:
קדרה שהיתה מלאה כבשין של חולין ויצא עלה חוץ
לקדירה ונגע אב הטומאה או ראשון בעלה שחוץ לקדרה
במקום הנגוב אע״פ שיש בו בעלה כביצה הוא טמא והכל
נגע טהור חזר לקדרה טמא את המשקין שבה ונטמאת הקדרה
וכל הכבשין ״בעלה שחוץ לקדרה והיה בו משקה אם יש
בעלה כביצה הכל טמא שהעלה מטמא משקה שעליו והמשקה
מטמא כל משקין שבקדרה ומטמא הקדרה: היתה הקדירה
מליאה כבשים של תרומה וצער אותה טבול יום וראה משקין
על ידו ספק מן הקדרה נתזו ספק שהקנה נגע בידו הירק
פסול והקדירה טהורה: טמא שהיה אוכל ענבים מוכשרין
ונפל מימנו גרגר יחידי לגת אם היה שלם ולא נשמט ממנו
עוקצו הגת טהורה ואם ניטל עוקצו והיו הענבים מונחין בשיט
וכיוצא בהן לדורכן שהרי רוצה במשקה היוצא מהן נטמאת
הגת בטיפת המשקה שבראש הגרגר במקום העוקץ:
נפלו ממנו ענבים ודרכן במקום מופנה אם היו כביצה //
מכוון הרי המשקין היוצאין מהן טהורין כמו שבא׳ היו יתר //
מכביצה היוצא מהן טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונה נטמאת
בכביצה ומטמאה את כל היוצא אחריה: גוש של זתים
טמאים שהיה מקובץ ומחובר והשליכו לתוך התנור והוסק // התנור

אם היה כביצה מכוון התנור טהור שאין האוכלים מטמאין כלום והמשקה היוצא מהן טהור כמ׳ שב׳ היה הגוש יתר מכביצה נטמא התנור שכשיצאת טפה אחת נטמאת בכביצה וטמאה את התנור לפיכך אם היו הזתים המטמאין פרודין ואינן גוש אפי׳ הן סאה התנור טהור: עצים שנבלעו בהן משקין טמאין והסיקן התנור טהור שהרי בטלן בעצים ואפי׳ הוציא העצים שיפלו עליהן גשמים ונפלו לרצונו ש׳ והסיקן התנור טהור ואין המים שעליהן מתטמאין מן המשקה הבלועין בהן ולא יסיקן אלא בידי ם טהורות גזירה שלא יסיקן הטמא ונמצאו המשקין שעליהן מטמאין את התנור: שרץ שנמצא בריחים של זתים אין טמא אלא מקום מגעו ואם היה משקה מהלך הכל טמא שכיון שנטמא מקצת המשקה נטמא כולו והשמן מטמא את כל הזתים: נמצא על גבי העלים למעלה מן הזיתים ישאלו הבדדין אם אמרו לא נגענו נאמנין נמצא על אום של זתים נטמא כל הגוש כמ׳ שב׳ נמצא על גבי זתים פרודים והוא נוגע בכביצה הכל טמא שהאוכל שהוא כביצה מטמא את המשקה המעורב בהן והמשקה מטמא שאר הזתים: היו פרודין על גבי פרודין והמשקה מלמטה אע״פ שנגע בכביצה אין טמא אלא מקום מגעו עם הארץ שהושיטו לגת ונגע באשכולות אשכול וכל סביבותיו טמאים וכל הגת כולה טהורה מפני שמפסיקין ש׳ האשכולות שסביבות זה האשכול בינו ובין שאר הגת: הגפת והזוגין שנעשו בטהרה והלכו עליהן טמאים ואחר כך יצאו מהן משקין הרי אלו טהורין שמתחלה נעשו בטהרה ואם נעשו מתחלה בטומאה נאמצו מהן משקין הרי אלו טמאין: הבודדין שהיו נכנסין ויוצאין ומשקין טמאין בתוך בית הבד

ונאמצו
עשון
תמצית

אם יש בין משקין לזתים כדי שינגבו את רגליהן בארץ
הרי הזתים טהורין שהנוגע במשקין טמאין שלא בידיו/
טהור ואפי' לקודש׃ כסלות הקודש שהיו בהן גומות
והיו בתוך הגומות משקין של קודש ונגע השרץ באחת
מהן ונגעה ראשונה בשניה ושניה בשלישית אפי' מאה
כולן ראשון לטומאה מפני המשקה שבגומות וחיבת
הקודש הרי כולן כמשקין שאין מונין בהן׳ אבל אם היו
ככרות תרומה הרי הככר השלישית בלבד טהור כשונה
ומשני שתה והלאה טהור ואם היה משקה טופח על כל
הככרות אף בתרומה הכל טמאות וכולן שניות חוץ מן
הראשונה שנגעה השרץ שקרא ראשון׃ בעבוע הנעשה
בשולי החבית והרי הוא כמו כלי אחד בצדה אם נקב
הבעבוע לאויר החבית ונקב נקב אחר לחוץ זה כנגד זה
או שהיה הנקב הפנימי מלמטן והחיצון מלמעלן והיתה
החבית והבעבוע מלאין משקין אם נגע אב הטומאה
במשקה שבאבעבוע נטמאו כל המשקין שבחבית׃
היתה החבית מוקפת צמיד פתיל ונתונה באהל המת נטמאת
מפני הנקב שבאבעבוע זה שהרי הוא מפולש לאוירה
וכן אם היה הנקב שבאבעבוע שמבפנים מלמעלן והחיצון
אבל מלמטן הרי זה אינה נצלת בצמיד פתיל אבל אם נגע אב
הטומאה באבעבוע לא נטמאו משקין שבחבית והרי הן
כמובדלין מהן׃ פרק עשירי כבר בי'
שהשבעה משקין בלבד הן שמתטמאין או
מכשירין והשאר קרויין מי פירות ואינן מתטמאין ולא
מכשירין ושבעה משקין שמנינן תולדותיהן כיוצא בהן׃
על של תולדות המים הן היוצא מן העין ומן האוזן ומן החוטם
משקין
ותולד

ומן הפה ומי רגלי בני אדם בין גדולים בין קטנין
כל אלו היוצאין מן האדם משקין הם בין שיצאו לדעתו
של אדם בין שיצאו שלא לדעתו אבל מי רגלי בהמה והמלח
שנמוחת הרי הן כמי פירות לא מתטמאין ולא מכשירין:
הדם המנוי מהמשקין הוא הדם השותת בשעת שחיטה מן
הבהמה והחיה ועופות הטהורין אבל דם הקלוח אינו מכשיר נ׳ מן המשקין
שעדין חיים הם והרי הוא דומה לדם מכה או לדם הקזה
השוחט ונתז דם על האוכלים ולא תקנת הדם בין סימן
לסימן הרי זה ספק לפיכך תולין עליו לא אוכלין ולא שורפין:
התולדות לדם דם הקז של אדם שא שהוציאו לשתייה
אבל אם הוציאו לרפואה טהור ואינו מכשיר וכן דם שחיטה
בבהמה וחיה ובעופות הטמאין והדם היוצא עם הליחה ודם
הרעי ודם השחין והבעבועות ותמצית הבשר כל אלו אינן
מתטמאין ולא מכשירין לאחרי הן כשאר מי פירות ודם
השרץ כבשרו מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו:
מי החלב הרי הן כחלב וחלב האדם שאינו צריך לו אינו
משקה לא מטמא ולא מכשיר לפיכך חלב הזכר אינו
משקה וכן חלב בהמה וחיה שיצא חלב הזכר שלא לרצון
כגון שזב מהדד או שחלבו כמתעסק אבל חלב האשה בין
שיצא לרצון בין שלא לרצון הרי סתמו משקה ומתטמא או
מכשיר מפני שהוא ראוי לתינוק: המשקין היוצאין מן הטמאין
שאותן הטמאין המשקין אבות טומאות מטמאין [illegible]
הבשר שבטמאות והכשר באין כאחת ואלו הן זובו של זב
ושכבת זרעו ומימי רגליו ורביעית דם מן המת ודם הנדה:
וכן דם מגופתו של זב וחלב של אשה ודמעת עינים
עם שאר תולדות המים היוצאין מהן מטמאין במשקין

טמאין

טמאין שהן מטמאין בלא כוונה שמשקין טמאין מטמאין
לרצון ושלא לרצון לפיכך נדה אשה שנטף חלב מדדיה
לאויר התנור נטמא התנור וכל מה שבתוכו: כבר בארנו
שהמשקין היוצאין מטבול יום אינן טמאין לפיכך אם נפלו
אפי' על ככר של תרומה אינן מכשיר עד שיפלו לרצון כשאר
המשקין הטהורין שאין מכשירין אלא לרצון: הזיעה והליחה
הסרוחה והרעי והמשקין היוצאין מבן חדשים והשותה מי ת"
טבריה וכיוצא בהן אע"פ שיוצאין נקיים כל אלו אינן חשובין
משקה ולא מתטמאין ולא מכשירין השותה שאר משקין ויצאו
הרי הן משקין כשהיו שאין שאר משקין טהורין בגוף: כיצד
שתה מים טמאים והקיאן הרי אלו טמאין מפני שלא טהרו
ביציאתן שתה מים טמאין וטבל ואחר כך הקיאן או
שנסרחו והקיאן או שיצאו מלמטה אע"פ שלא טבל הרי הן
טהורין שתה שאר משקין טמאין או שאכל אוכלין טמאין
אע"פ שטבל ואחר כך הקיאן טמאין לפי שאינן טהורין
בגוף נסרח או שיצאו מלמטה הרי הן טהורים: כבר בארנו
שהזיעה אינה משקה אפי' שתה משקין טמאין והזיע זיעתו
טהורה אבל הבא במים שאובין והזיע זיעתו טמאה ואם
נסתפג מן המים השאובין ואחר כך הזיע זיעתו טהורה:
זיעת בתים שיחים ומערות ומורות אינה משקה ואפי' הן
טמאין הרי זיעתן טהורה אבל זיעת המרחץ כמים ואם
המרחץ טמאה זיעתו טמאה ואם היתה טהורה והכניס
בה פירות הוכשרו הכניס לה כלים הרי המים שעליהן
כתלושין ברצון ומכשירין: הבריכה שבבית והבית
מזיע מחמתה אם היתה הבריכה טמאה זיעת כל הבית
שמחמתה טמאה שתי בריכות בבית אחת טמאה ואחת

המדיע קרוב לטמאה טמאה וקרוב לטהורה טהורה מחצה
למחצה טמא; המוהל בשמן משקין המנטפין מן סלי
זיתים וענבים אינן משקין ולא מתטמאין ולא מכשירין
עד שיכניס אותן בכלי השוקל ענבים בכף מאזנים היין
שבכף אינו משקה עד שיערה אותן לתוך הכלי הרי זה
דומה לסלי זתים וענבים שמנטפין הדורס ענבים של
תרומה בחבית אע״פ שהיין צף על גבי ידיו הרי הכל טהור;
משקה בית מטבחים שבעזרה והוא דם הקדשים והמים
שמשתמשין בהן שם טהורין לעולם ואינן מתטמאין ולא
מכשירין ודבר זה הלכה מפי קבלה לפיכך כל דמי הזבחים
אינו מקבל טומאה ואינו מכשירו והואיל ודם הקדשים
אינו מכשיר קדשים שנשחטו בעזרה לא הוכשרו בדם השחיטה
ואין לבשר הקדשים הכשר לא במשקין שיפלו על הבשר חוץ
ממשקה בית המטבחים; פרת קדשים שהעבירה בנהר
ושחטה ועדיין משקה טופח עליה הרי זו מכשרת לפיכך
אם נמצאת מחט טמאה בבשרה הרי הבשר טמא וכן אם
היתה הפרה חסומה מחוץ לירושלם אע״פ שאין המחט
ידועה הרי הבשר טמא מפני שנגע בכלים הנמצאין חוץ
משלם; נמצאת המחט בפרש הבשר טהור ובין כך
ובין כך הידים טהורות שאין טומאת במקדש כמו שבא׳;
בד״א להיות הבשר טמא בדין תורה אבל להתטמא
מדבריהם אין הקדש צריך הבשר לא חיבת הקודש מכשרת
הבשר ואם נגעה בו טומאה בין קלה בין חמורה נפסל
ואע״פ שלא הוכשר במשקה כמו שבא׳;

פרק אחד עשר

הבוצר ענבים לבור בשוק אחו

ליבשן לא הוכשרו לטומאה עד שיפלו עליהן משקין לרצונו
כשאר האוכלין אבל הבוצר לדרוך הוכשר לטומאה אע״פ
שלא נפלו משקין על הבציר כלל ואם נגעה בו טומאה //
שנטמא ודבר זה גזרה מדברי סופרים: ומפני מה גזרו
על הבוצר לגת שהוא מוכשר שפעמים שאדם נכנס //
לכרמו לידע אם הגיע להבצר וסוחט אשכול של ענבים
לבדוק בו ומזלפן על גבי הענבים הבצורות שהרי הכל לדריכה
עומד: ועוד מפני שאינו מקפיד עליו הרי הוא מתמעך ויצא
מימיו והוא מקפיד עליהן שלא יזובו בקרקע ונמצא מוכשר בהן
לפיכך גזרו שהבוצר לגת הוכשר: הבוצר ענבים שאם לא
מצא להן שוק מחזירן לגת לא הוכשרו עד שיבואו לרשות הגת
וכן הזתים שבאו לרשות בית הבד הוכשרו כמו שיתבאר:
הבוצר ענבים ונתנן בעביט או שסחטן על גבי העלין הוכשרו //
במשקין היוצאין מהן שהרי דעתו על המשקין ולפיכך סחט
על העלין אותן לתוך העביט שהוא כמו בור לפיכך אם נטל
מהן טמא או מי שידיו טמאות טמאן: בצר ונתן לסלים או
במשטח של אדמה לא הוכשר שהרי אינו מקפיד על המשקה
היוצא מהן לפיכך נוטל הטמא מהן ואוכל ואע״פ שהן מבוקעות
ומנטפות לגת הרי הגת טהורה שהרי לא הוכשרו והרי נבצרו
לאכילה: הנוטל מן הסלים ומן המשטח של אדמה ואכל והותיר
כסאה וכסאתים וזרקן לגת אע״פ שהיין מנתז על הענבים לא
הוכשר: ענבים שהיו בסלים או במשטיח של אדמה ולקח מהן
לדורכן הוכשרו לפיכך צריך ליקח מהן בידים טהורות כדי שלא
יטול מהן הטמא ויטמאן: כרם שהוא עומד בבית הפרס הבוצר
אותו לגת אינו מוכשר כל זמן שהוא בבית הפרס הואיל וטומאת
בית הפרס מדבריהם והבוצר לגת הוכשר מדבריהם היקלו בגזרה

ולא גזרו עליו שיהיה מוכשר עד שיצא מבית הפרס:
לפיכך הרוצה לבצור בבית הפרס לגת בטהרה מטהר את
הבוצרים ואת הכלים ומזה עליהן שלישי ושביעי ומעריב שמש
כדי להכיר שאין מקילין בטומאת בית הפרס מפני שהיא ספק:
ואחר כך נכנסין ובוצרין ומוציאין חוץ לבית הפרס ואחרים
טהורין מקבלין מהן ומוליכין לגת ואם נגעו בו טמאין (מטמאין)
את הענבים שהאנשים שבבית הפרס טמאין ומטמאין לאותן שבחוץ
ועושין אותן ראשון והן מטמאין הענבים שהרי הוכשרו משיצאו
חוץ לבית הפרס: המוסק את זיתיו לכבשן או למוכרן בשוק //
לא הוכשרו עד שיפלו עליהן משקין ברשות כשאר האוכלין
וכן המוסק את זיתיו לדרוך בבית הבד לא הוכשרו עד שתגמר
מלאכתן ומפני מה הוכשרו הזתים שנגמור מלאכתן שחזקתן
שהוכשרו במוהל שלהן שהרי רוצה בקיומו כדי שיהיו נוחין /
לדרוך אבל קודם שתגמור מלאכתן אין המוהל היוצא מהן
מכשיר מפני שאינו רוצה בקיומו: לפיכך זתים שלא נגמר
מלאכתן שנפלו עליהן משקין טמאין אין טמא אלא מקום מגען
ככל האוכלין שלא הוכשרו נפלו עליהן משקין טמאין אחר
שנגמרה מלאכתן נטמאו כולן שהמשקין הטמאין מטמאין
את המוהל שבהן והמוהל מטמא את כולן שהמוהל שיצא מהן
אחר גמר מלאכתן חשוב משקה ומטמא ומכשיר:
חבית של זתים מגולגלין צריך לנקב החבית כדי שיצא המוהל
ואם לא נקב הרי אלו מוכשרין נקבה וסתמוה שמרים והרי הן בלולים
במוהל אינן מוכשרין מפני שאינן ברצונו שהרי נקב אותה: זיתים
שמסקן לדריכה אע"פ מאימתי גמר מלאכתן משתגמר מסיקתן
ויהיו מונחין ומוכנין לדריכה אע"פ שלא נפלו עליהן משקין ולא
יצאו מהן משקין הואיל ונגמרה מלאכתן הוכשרו אבל קודם

כל מקום שבת...
...שרו או מוכשר
...כשירין וכיוצא
...בטומ' הרי הן
...ת טומאה כמ'
...סה בפרק ...
...ה ג' כל אלו
...בחזקת מוכשרין

מלאכתן

שנגמר

במשקין
שתגמר מלאכתן אע״פ שנתמעכו והזיעו ונתחברו
אינן מוכשרין: גמר מלמסוק זיתין אבל עתה ליקח זיתים
אחרים ולהוסיף עליהן אפי׳ אינו עתיד להוסיף לו קב או
קבים לא הוכשרו ואם הערים עליהן הרי הן מוכשרין:
גמר מליקח אבל עתיד ללוות ולהוסיף ואירעו אבל או
אונס או נתעסק במשתה ולא הוסיף עדיין לא נגמרה
מלאכתן ואינן מקבלין טומאה ואפי׳ זבים וזבות מהלכין
עליהן טהורין: העוטן זיתין בטני בתים כיון שגמר
אחד מהן הוכשרו לקבל טומאה המוסק זיתיו בגלגל העליון
ועתיד להורידם בגלגל התחתון אין מקבלין טומאה עד שיורידם
לגלגל התחתון והוא שחשב עליהן קודם שימסוק אבל אם חשב
עליהן אחר שימסוק אין המחשבה מועלת לא הוכשרו
גמר את זיתיו ועתיד למכרן לא הוכשרו עתיד לחפותן
בעלין הוכשרו ומקבלין טומאה: הלוקח מעטן זיתים
מן הגוי אם יש מסיק עלפני האדמה יעשו בטומאה
שזה בחזקת שגמר ונאמן עם הארץ לומ׳ מעטן זה
לא גמרתיו: הרוצה ליטול מזיתים שלא נגמרה
מלאכתן ולדרוך הרי זה נוטל מהן בטומאה ומוליך לבית
הבד בטומאה ומכסה השאר בטומאה ואינו חושש שהרי
לא הוכשרו כדי שיקבלו טומאה: המניח את זיתיו בכותש
כדי שימתינו ויהיו נוחין להכתש הרי הן מוכשרין הניחם שימתינו
וכשימלחן אחר שימתינו אינן מוכשרין שהרי דעתו עליהן לכבשן:
הפוצע זיתים של תרומה בידים טמאות כסלן שפציעתן
הוא גמר מלאכתן פוצען לספגן במלח לא הוכשרו וכן אם
פוצען לידע אם יש בהן שמן והגיען להמסק לא הוכשרו:
המניח זיתים בגג לגרגרם או ליבשן אפי׳ הם רום אמה אינן

מוכשרין נתנם בבית שילקן אע"פ שהוא עתיד שיפתח
ויפרוס אותן ב[illegible]ן מוכשרין נתנם בבית עד שישמור נ"א ויפרוש
את גגו או עד שיוליכם למקום אחר אינן מוכשרין שעדיין
לא נגמרה מלאכתן: העוטן זיתין ברשות עם הארץ
ונעלו וחתם אינו חושש שמא יש לו מפתח אחר וחותם אחר
אע"פ שנמצא חותם מקולקל ומפתח פתוח הרי לו טהורים
וחותם שאמרו אפי' צרור או קיסם היו שם חורין וסדקין
אינו חושש שמא מכניס קנה ומסיטן היו שם חלונות של
ארבע טפחים נדונות כפתחים: הדורך בטומאה ורצה
לטהר כלי בית הבד והעקל מן המשקין הטמאין שנבלעו
בהן כיצד יעשה כלי של עץ ושל אבנים מדיחן ושל נצרין
וכיוצא בהן מנגבן ושל גמי מישנן כל שנים עשר חודש
או חולטן בחמין או במי זיתים או מניחן תחת צנור שמימיו
מקלחין או לתוך מעיין שמימיו רודפין י"ב שעות ואחר כן
מטביל הכלים שצריכין טבילה ומשתמש בהן בטהרה:

פרק שנים עשר

כל דברי הכשר אכלים דברי קבלה הם
מפי השמועה למדו שזה שנ' בתורה וכי יתן מים על זרע
אחד המים ואחד שאר שבעה משקין והוא שיתן עליהן
ברצון בעלים ואחר שנעקרו מן הקרקע שדבר ידוע הוא
שאין לך זרע שלא באו המים עליו כשהוא מחובר ולא נאמר
וכי יתן מים על זרע לא לאחר שנעקרו האוכלין ונתלשו
המשקין: כל משקה שנפל על האוכל בתחלה ברצון בעלים
אע"פ שאין סופו ברצון או שהיה סופו ברצון שאין תחלתו
ברצון הכשיר בכל שלא לרצון אינו מכשיר: אפי' בעל
פירותיו מפני הסכנה או מפני הצורך והוא אין רצונו

שוהין

שיהיו בעלים הרי לא הוכשרו כיצד הטומן פירותיו במים
מפני הגנבים או הנותן פירותיו בשבולת הנהר להביאן עמו
אינן מוכשרין: משקין שנתלשו מן הקרקע שלא ברצון אינן
מכשירין לפיכך אדם או כלים או פירות שנבללו במשקין שנתלשו
שלא ברצון אע״פ שנגעו אוכלין באותן משקין ברצון לא הוכשרו
שהרי אותן המים שלא ברצון נתלשו וכאלו הן עדיין קרקע אע״פ
שאינן מכשירין: היו המים שעל האדם ועל הכלים ועל
הפירות תלושין ברצון ונגעו בהן ברצון הוכשרו: כיצד הכופה
קערה על הכותל בשביל שתדוח המים שבה מכשירין ואם
הניח בהן פירות הוכשרו מפני שהן תלושין בכלי עד עת כפייה
בשביל שלא ילקה הכותל המים שבה אינן כתלושין ולפיכך
אם נתן בה האוכלין לא הוכשרו: נתכוון שיודח הכותל אם
היה הכותל בית הרי לו מכשירין שהתלוש שחברו לענין
הכשר הרי הוא כתלוש ונמצאו מים שעל הכותל בית זה כמים
שבכלים ואם היה כותל מערה שאינו בניין לא עצמה של
קרקע המים שעליו אינן כתלושין מן הקרקע: השוחה
לשתות הרי המים העולין ובשפתו תלושין ברצונו שהדבר
ידוע הוא שהשותה יעלה המים בפיו ובשפתו הואיל שתה
ברצונו הרי לו נתלשו ברצון אבל המים העולים בחוטמו
ובראשו ובזקנו אינן תלושין ברצון: הממלא את החבית
המים העולין אחריה ובחבל שהוא מכונן על צוארה ובחבל
שהוא לצרכה הרי הן תלושין ברצון והמים שבחבל היתר
על צרכה אינן תלושין ברצונו נתנה תחת הצנור כל
המים שעל גבה ובחבל אינן תלושין ברצון לפיכך אין
מכשירין: מי שירדו עליו גשמים אפי׳ היה אב הטומאה
המים שעליו אע״פ שירדו מצד העליון לתחתון טהורים והוא

שנתוק ויורדין בשעת פרישתן מתטמאין ובזמן שהן
טהורין אינן מכשירין שהרי אינן תלושין על רצונו
ואם נער הרי לא לרצון עמד תחת הצנור להסיר או לרוח נ״א להקיר
הרי זה לרצון ואם היה טמא המים עליו טמאים: חבית
שהיתה פירות וירד הדלף לתוכה הרי זה יערה המים מעליהן
ואינן מכשירין אע״פ שרצונו שימתינו בתוכה עד שיערה
המים מעליהן: עריבה שירד הדלף לתוכה המים הנתזין
והצפין מעליה אינן תלושין ברצון נטלה לשפכה המים
שבתוכה אינן ברצון העריבה שירד הדלף לתוכה הניתזין
והצפין ושבתוכה אינן תלושין ברצון ואם נטלה לשפכה הרי
אלו מכשירין שכיון שלא שפכה במקומה הרי תלשן ברצון:
המטביל את כליו והמכבס את כסותו במערה המים
העולין בידיו ברצון וברגליו אינן כתלושין ברצון פירות שנפלו
לתוך המים ופשט ידיו ונטלן לא הוכשרו ואם חשב שידיחן
ידיו הוכשרו במים שבידיו שהמים שבידיו ושעל הפירות הרי
הוא תלוש ברצון: הנותן פירותיו לתוך המים ברצונו אם
היו מים שבקרקעות אינן מוכשרין כל זמן שהן במים
היצאין הוכשרו במים שעליהן או שעל ידיו שהרי נתלשן
ברצון: כיצד ינון או לכת שהוא בתוך המערה נדה מדיחתו
שם והוא טהור הע לתהו כל שהוא מן המים נתמא במגעה:
קופה שהיא מלאה תרמוסין מתוכה והן טהורין ונתונה
לתוך המקוה מושיט ידו הטמא ונוטל תרמוסין מתוכה
והן טהורין מפני שלא הוכשרו שהרי מתוכה נטל ואין רצונו
במים שעליהן העלה מן המים הנוגעין בקופה טמאים שהרי
הוכשרו במים שבקופה שנתלשו ברצונו ושאר כל התרמוסין
שבתוך המים טהורים:

הרב

פרק שלשה עשר

מים הנשארין המוצא בסילק
בסילון הרי הן תלושין ברצון עד שלושה ימים אבל אחר ג׳
ימים אינן תלושין ברצון אם נשאר שם משקה אינו מכשיר:
עצים שנפלו עליהן משקין ברצון וירדו עליהן גשמים
שלא לרצון אם רבו הרי כולן שלא לרצון הוציאם שירדו עליהן
גשמים אע״פ שרבו הרי כולן לרצון: היו רגליו או רגלי בהמתו
מלאות טיט ועבר בנהר ורחצן אם שמח הרי המים העולין
עליהן תלושין ואם לא שמח אינן ברצון: המוריד את הגמלים
ואת כלי הבקר בשעת הקרים למים כדי שיסתמו הסדקים שבען
הרי המים העולין בפיה תלושין ברצון וברגליה אינן כתלושין
ברצון אלא אם כן חשב שידוחו רגליה ובשעת היחם והדיש אף
שברגליה תלושין ברצון: הורידה חרש שוטה וקטן אע״פ
שחשב שידוחו רגליה המים העולין ברגליה אינן תלושין
ברצון שיש להן מעשה ואין להן מחשבה: הטובל במים הרי
כל המים שעל בשרו תלושין ברצון אבל העובר במים הרי כל
המים שעל בשרו אינן תלושין ברצון:: מי שטבל בנהר
והיה לפניו נהר אחר ועבר בו בטלו השניים את הראשונים
והרי המים שעליו אינן תלושין ברצון וכן אם דחיו חבירו על
לשברו או לשבר בטלו המים הראשונים אבל אם דחיו דרך
שחוק לא בטלו אלא הרי המים שעליו תלושין לרצון: טבל
בנהר ועלה וירדו עליו גשמים אם רבו הגשמים הרי בטלו
מים הראשונים והרי כל המים שעליו אינן תלושין ברצון:
השט על פני המים הנתזין אינן תלושין ברצון והמים
העולין עליו תלושין ברצון ואם נתכוון להתיז על חבירו אף
הנתזין תלושין ברצון העושה צפור במים הנתזין ואת״ב

אינן תלושין ברצון: המודד את חבור לידע עומקו מים
העולים בידו ובדבר שמדד בו תלושין ברצון ול ואם מדד
רחבו מים העולים בידו א בדבר שמדד בו אינן תלושין
ברצון: פשט ידיו או רגלו לבור לידע אם יש בו מים הרי פ
המים העולים בידו או ברגלו אינן תלושין ברצון משטן לידע
כמה מים יש בו העולין בהן תלושין ברצון זרק את האבן
לבור לידע אם יש בו מים הנתזין אינן ברצון והמים שעל
האבן אינן כתלושין: החובט על השלח חוץ למים הנתזין
ממנו תלושין ברצון שהרי רצונו שיצאו חבט עליו והוא
בתוך המים אינן תלושין ברצון המים העולין בספינה ובעיקל
ובמשוטות אינן תלושין ברצון ואם נער הרי אלו ברצון: וכן
המים שעל הקסיה של שולחנות ועל השיפה של לבנים אינן
ואם נער הרי אלו ברצון: המוליך הספינה לים הגדול לצרפה
המוציא מסמר לגשמים לצרפן המניח את האור בגשמים צ
לעשותן טחה הרי המים שעליהם תלושין ברצון אבל המוציא
את המסמר ואת האור לגשמים לכבותן אין המים שעליהם תלושין
ברצון: הממחק את הכרישה להסיר המים שעליה והסוחט
שער בכסותו המים היוצאין תלושין ברצון והנשארים בהן אינן
תלושין ברצון מפני שרצונו שיצאו מכולם וכרישה עצמה שרצונו
הוכשרה בשעת כרישתן מכשירין ואם נתק המים מעליה בכל
כוחו לא הוכשרה: המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין
או להשיר טומאה המים הנתזין ממנו אינן תלושין ברצון הרעידו
להשיר ממנו משקין היוצאין הריהן תלושין והנשארין בו אע״פ
שנשרו ממקום למקום אינן תלושין ברצון מפני שהוא מכוין
שיצאו מכולם וכן אם נתזו על המחוברין אינן תלושין ברצון:
המרעיד את האילן ונפל על חברו או סוכה ונפלה על חברתה

ותחתיהן זרעים וירקות מחוברין לקרקע ונפלו מים
על הפירות המחוברין שתחתיהן אותן המים שבזרעים
ושבירקות אינן תלושין ברצון: שמרים של תרומה
שנתן עליהן מים כבר בארנו בתרומות שהראשון והשני
אסור לזרים ושל הקדש בדק הבית אף משלישי אסור
ושל קודשי מזבח לעולם אסור ושל מעשר שני הודאי ראשון
בלבד אסור: כשם שאמרו לענין אסורין כך אמרו לענין
מכשירין כגון שנתמרו מאליהן והיתה בהמה שותה ראשון
ראשון שאם היה האדם הוא שמסיר המים הראשונים אעפ׳
שמאליהן נפלו כיון שהחשיבן והקפיד עליהן מכשירין:

פרק ארבעה עשר

פירות שירד הדלף לתוכן
ועירבן כדי שיתנגבו לא הוכשרו המעלה פירותיו לגג מפני
הכנימה וירד הטל עליה לא הוכשרו ואם נתכוון שירד הטל
עליהן הוכשרו לפי׳ אם העלום חרש שוטה וקטן אעפ׳ שחשבו
שירד עליהן הטל לא הוכשרו שיש להן מעשה דין תורה ואין
להן מחשבה ואפי׳ מדברי סופ׳: הפכו בהן הקטנים על הגג
הרי אלו מוכשרין שאם היתה מחשבתו של קטן ניכרת מתוך
מעשיו הרי מחשבתו מועלת מדבריהן: המעלה את האגודות
ואת הקציעות ואת השום לגג בשביל שימתינו וירד עליהן
הטל לא הוכשרו ואין אומרין הואיל והכל יודעין שהטל ירד
הרי זה ברצונו שהרי לא העלם אלא כדי שימתינו:
המוליך חטין לטוחן וירדו עליהן גשמים אם שמח הוכשרו
היו זתים נתונים בגג וירדו עליהן גשמים אם שמח הוכשרו:
החמרין שהיו עוברין בנהר ונפלו שקיהן במים
והעלום שהרי אם שמחו הוכשרו הפירות והמים שעל

השקים הרי הן תלושין ברצון שהרי שמחו   שק שהוא
מלא זרעונים ונתנו על גב הנהר או על פי הבור או על
מעלות המערה ושאבו הוכשרו חבית שהיא מלאה פירות
שנתונה בתוך המשקין או מלאה משקין שנתונה בתוך //
פירות ושאבו הוכשרו אי׳ משקין אמרו במים ביין בחומץ / בגמ׳
אבל שאר משקין משקין אינן נשאבין מן החרש כדי שיכשירו
הפירות שבגורן: הקודה פת חמה ונתנה על פי החבית של
יין אם היתה פת חטין לא הוכשרה ואם היתה של שעורין //
הוכשרה מפני שהשעורין שואבות. וכן אם היה היין טמא והי׳
והיתה פת חטין טהורה ואם היתה פת שעורין נטמאת מפני
ששאבה משקין טמאין: המרביץ את ביתו ונתן בו חטין
וטננו אם מחמת המים הוכשרו ואם טננו מחמת הסלע לא
הוכשרו: המכבס את כסותו בעריבה ונתן ונתנה חטים
וטננו אם מחמת המים הרי הוכשרו ואם מחמת העריבה
והטומן לא הוכשרו: הטומן פירותיו בחול כדי שירטבו הוכשרו והטומן
בטיט הנגוב אם יש בו משקה טופח הוכשרו ואם לאו לא
הוכשרו המרביץ את גרנו אינו חושש שמא הוכשרו חטין
אם טננו בו אגף שהוא שמח: המלקט שבלים כשהטל יורד
עליהן לחפות בהן החטים לא הוכשרו ואם נתכון לכך הוכשרו
החטים: המרבץ את ביתו במים טמאים ונתן בו שבלים וטננו
אם יש עליהן משקה טופח הרי לו טמאין ואם לאו טהורים:
הנוער אגודה של ירק שהיו עליה משקין וירדו מצד העל׳
העליון לצד התחתון לא הוכשרו המעלה שקים מלאים פירות
מן הנהר ונתן זה על גבי זה הוכשר התחתון במים שירדו
מן העליון שהרי ברצונו הגיע זה על גבי זה: הנופח בעדשים
לבדקן אם יפות הן והזיעו הוכשרו בהבל פיו מפני שהוא מתנדות

המים וכן האוכל שומשמין באצבעו והוכשרו במשקה פיו
שעל אצבעו: נשך באוכל ונפל האוכל הרי המשקה
שעל האוכל שלא לרצון היה אוכל זתים כנועים ותמרים
רטובות וכל שהוא רוצה למוץ את גרעינתו ונפל מפיו הרי
המשקין שעליו ברצון היה אוכל זתים נגובים ותמרים יבשות
וכל שאינו רוצה למוץ את גרעינתו ונפל מפיו הרי המשקה
שעליו שלא לרצון: עלשין של קטן לבהמה והדיחן ואחר
כך חשב עליהן לאדם כבר בארנו שהן צריכין הכשר שני ואם
היה עליהן משקה טופח כשחשב עליהן לאדם הרי הן מוכשרין:

פרק חמשה עשר

מים שבכלים מתטמא בין
לרצון בין שלא לרצון ומטמא אכלים וכלים בין שנפל עליהן
ברצון בין שנפל שלא לרצון אבל המים שבקרקעות כגון מי
בורות ושיחין ומערות ומי גבאין שאין בהן מ׳ סאה אין מתטמאין
לא לרצון ואין מטמאין לא לרצון: כיצד מים שבקרקע שאין
בהן מ׳ סאה בין שהיו שאובין בין שאינן שאובין שנפל לתוכן
המת או שהלך בהן הטמא הרי אלו טהורין אבל אם שתה מהן
אדם טמא או שמלא מהן בכלי טמא או שנפלו לתוכן משקין
טמאין ברצון הרי אלו טמאים ואע״פ שהן בקרקע: שתה מהן
הטהור אחר שנטמאו בקרקע או שמילא מהן בכלי טהור נטמא
השותה ונטמא הכלי שהרי ברצון שתה או מלא נפל לתוכן ככר
של תרומה הרי הוא טהור כשהיה שאין מטמאין לא לרצון לפיכך
אם הדיח ידו והוציא הככר נטמא הככר במים שבידו שהרי הן
ברצון: מי גבאין וכיוצא בהן ממים שבקרקעות כגון מי
בורות ושיחין ומערות ומי תמצית שפסקו ומקוה שאין בהן מ׳
סאה שנטמאו וירדו להן גשמים ורבו מי גשמים עליהן אע״פ

שלא שטפו הרי הן טהורין: לפיכך כל המים שבקרקעות
כגון מי גבאין וכיוצא בהן בשעת הגשמים הכל בחזקת //
טהרה פסקו הגשמים הקרובין לעיר או לדרך טמאים שהן
בחזקת ששתה מהן הטמא ושמלא מהן בכלים טמאים והרחוקים
טהורים עד שילכו רוב האדם הלכו הכל בחזקת טומאה //
שההולכין בשיירות שותין וממלאין מהן: בד"א בגבא שאפשר
לשתות ממנו אבל בגבא שאי אפשר לשתות ממנו אלא בדוחק
גדול הרי זה בחזקת טהרה עד שימצא מקום פרסות רגלי //
האדם או פרסות רגלי בהמה גסה ניכרת בו מצא פרסות //
רגלי בהמה דקה הרי זה טהור שאפשר שירדה ושתת:
חזקת טיט וגומומיות שבפתחי חנויות ברשות הרבים בשעת
הגשמים שהן טהורין פסקו הגשמים הרי הן כמי שפיכות ושל
ושבשוקין הולכין אחר הרוב: גבא שנפל לתוכו יין או חלב
או דבש הולכין אחר הרוב נפל לתוכו שמן אע"פ שהקפיאהו
הרי זה מתטמא ומטמא שלא לרצון לפי שאי אפשר לו /
לצאת ידי צחצוחי שמן ושאר המשקין חוץ מן המים הרי
הן בקרקע כמו שהן בכלים דין אחד הוא: מי תמצית שלא
פסקו אע"פ שאין בהן מ' סאה הואיל והן בקרקע והרי המים
נמשכין ובאין להן אינן מקבלין טומאה ואע"פ ששתה מהן טמא
ומלא מהן בכלי טמא או נתן לתוכן מים טמאים הרי הן טהורים
לכל דבר: מי שהיה אוכל תרומה בידים טמאות כגון דבלה
שלא הוכשרה והכניס ידו לתוך פיו ליטול צרור אם הפך //
נטמאת הדבלה ברירו שהרי נטמאה בידו מפני שנעקרו /
ואם לא הפך טהורה שמשקה שבפיו קודם שיהפכנו או
ימצוץ אותו להוציאו דומה למים שלא נתלשו אלא ברצון כמ'
שבי' וזה וזה אין רצונו אלא ליטול הצרור: היה פודרין לתוך

דין היין בקרקע
מיטמאין
[illegible] פונדין

פיו ופשט ידו לנטול והדבילה לתוך פיו אם הניחו לצמאו הרי
זה הרוק כעקור ונטמאת הדבילה מחמת משקה כיון שנטמא
מחמת ידיו: האשה שהיתה אוכלת אכלין של תרומה שאינן
מוכשרין והיתה גורפת את התנור הטמא והכה הקוץ ויצא
ממנה דם ומצצה אצבעה מפני הדם או שנתכוית ונתנה את
אצבעה לתוך פיה נטמאת התרומה שבפיה שהרי רצונה
לה ויצא המשקה מפיה ולעקרן במציצת אצבעה:

פרק ששה עשר

כל האגודות שבשוקין וכל הקמחים וכל
הסלתות שבשוקין בחזקת מוכשרין האגודות מפני שדרכן
לזלף המים עליהן תמיד והקמח והסולת לותתין אותו ול ואחר
תוחנין אותו: וכן חטים שחולקין אותן אחת לשתים ואחת
לשלש כדי לעשות מהן מעשה קדרה כמו הריפות וכיוצא בהן
הרי הן בחזקת מוכשרין בכל מקום בין של שוקים בין של בתים
מפני שלותתין אותן כדי להסיר קליפתן: כל אלו שהן בחזקת
מוכשרין הרי הן בחזקת טומאה מפני שהכל ממשמשין בהן
והן מוכשרין ועל כולם נאמן עם הארץ לומר לא הוכשרו ואין צריך
לומר שאר אכלין שאין להן חזקה שעם הארץ נאמן עליהן לומר
לא הוכשרו: כל הדגים בחזקת מוכשרין ואין עם הארץ נאמן
עליהן לומר לא הוכשרו לפיכך הדגים לעולם בחזקת טומאה:
הדגים בין שצדן בחרם בין שצדן בכיפות ובין שצדן במצודה
אם לא ניער את המצודה עליהן לא הוכשרו ואם ניער הוכשרו
ואין עם הארץ נאמן לומר לא ניערתי את המצודה עליהן והרי
הן בחזקת טומאה עד שיתכוין לצודן בטהרה: כל העיר
בחזקת מוכשר עיר טהור שנפל לתוכו מים כל שהן הרי הכל
משקה ומכשיר ונטמא טומאת משקין לפיכך חזקתו טמא

נבלע לתוכן יין דבש וחלב הולכין אחר הרוב וכן מי פירות
שנתערבו בשאר משקין הולכין אחר הרוב נתערבו במים
כל שהן הרי הכל משקין ומתטמא טומאת משקין ומכשיר
ציר חגבים טמאים אינו מכשיר אבל מתטמא טומאת משקין:
הלוקח ציר מעם הארץ משיקו במים וטהור שאם היה
רוב הציר מים הרי המים מטהרין במקוה ואם היה רובו
מלאה של דגים אינה מקבל טומאה והמים שבו בטלו במיעוטן
צריך לטבול בהן כת אבל לקדרה מצא מין את מינו ונינעור
ונמצאו רוב המים טמאים שהמיעוט שהיה בציר לא טהר
במקוה: הפרות בכל מקום בחזקת טהרה אפי' היה המוכר
גוי עד שידע שהוכשרו או שיהיו מדברים שחזקתן מוכשרין:
האיגוז בכל מקום בחזקת טומאה וכן כל הקישואין והדלועין
התלויות בגמי על פתחי החנויות בחזקת מוכשרין וטמאין:
כל הכתוב בתורה ובדברי קבלה מהלכות הטמאות והטהרות
איננו אלא לענין מקדש וקדשין ותרומות ומעשר שני בלבד
שהרי הזהיר את הטמאים מלהכנס למקדש או לאכול קודש
או תרומה ומעשר בטומאה אבל החולין אין בהן איסור כלל
אלא מותר לאכול חולין טמאין ולשתות משקין טמאין הרי נאמ'
בתורה והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש תשרף
מכלל שהחולין מותרין שאינו מדבר אלא בבשר קדשים: אם
כן מפני מה נאמ' הראשון שבחולין טמא והשני פסול
לא יהיה אסור באכילה אלא למנות ממנו לתרומה ולקודש
שאם נגע שני של חולין בתרומה פסלה ועשה אותה ג'
וכן אם נגע באוכלים של קודש טמאן ועשה אותן ג' כמ' שבא':
וכן האוכל אוכל שני של חולין אם נגע בתרומה פסלה:
כשם שמותר לאכול חולין טמאין ולשתותן כך מותר

ע"ג מותר
ויגע בכל
טמאים

נגרים
הגרים

לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל ויש לו לטמאות
החולין המתוקנין לכתחלה: וכן מותר לאדם ליגע בכל הטמאות
ולהתטמא בהן שהרי הזהיר הכתו' את בני אהרן ואת הנזיר
מלהתטמא במת מכלל שכל העם מותרין ושאר כהנים ונזירים
מותרין להתטמאן בשאר טמאין חוץ מטומאת מת: כל ישרא'
מוזהרין להיות טהורין בכל רגל מפני שהן נכונים להכנס למקדש
ולאכול קדשים וזה שנ' בתורה ובנבלתם לא תגעו ברגל בלבד
ואם נטמא אינו לוקה אבל בשאר ימות השנה אינו
די' הטלו' והטה' מוזהר: הטמא והטהור יחדין מפי השמועה למדו שהטמא
והטהור אוכלין בקערה אחת אבל לא יאכל הבעל עם אשתו בקערה
אחת כשהיא נדה ולא ישתה עמה ולא המזג לו את הכוס כמו
שבג' ולא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה שמא יבוא
לבעול: אע"פ שמותר לאכול אכלים טמאים ולשתות משקין
טמאין חסידים הראשונים היו אוכלין חוליהן בטהרה ונזהרין מן
הטמאות כולן כל ימיהן והן הנקראין פרושין ודבר זה קדושה יתירה
נ"ג היא ודרך חסידות שיהיה האדם נבדל ופרש משאר האדם ולא יגע
האו' בהן ולא יאכל וישתה עמהן שהפרישות מביאה לידי טהרת הגוף
ממעשים הרעים וטהרת הגוף מביאה לידי קדושת הנפש מן
הדעות הרעות וקדושת הנפש גורמת להדמות בשכינה שנ'
והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני:

בריך רחמנא דסייען

הלכות כלים

ענין אלו ההלכות לידע כלים שמקבלין טומאה
מכלל אלו הטמאות וכלים שאינן מתטמאין והיאך מתטמאין
הכלים ומטמאין וביאור ענין זה בפרקים אלו:

פרק ראשון

שבעה מיני כלים הן שבקבלין טומאה
מן התורה ואלו הן ׳ הבגדים ׳ והשקין ׳ וכלי עור ׳ וכלי עצם ׳ וכלי
מתכות ׳ וכלי עץ ׳ וכלי חרש ׳ הרי הוא אומ׳ מכל כלי עץ או
בגד או עור או שק ובכלי מתכות נאמ׳ אך את הזהב ואת
הכסף וכול׳ ובכלי חרש נאמ׳ וכל כלי חרש וכול׳ מפי השמועה
למ׳ שזה שנ׳ בתורה וכל מעשה עזים לרבות כלים העשויים
מן הקרנים ומן הטלפים ומן העצמות של עזים והוא הדין לשאר
מיני בהמה וחיה אבל כלים העשויים מעצמות העוף אינן
מקבל טומאה חוץ מכלים העשויין מכנף העזניה בלבד וביצת
הנעמית המצופה הואיל והן דומין לעצם שבקבלין טומאה ככלי
עצם עצם וקרוב בעיני שטומאתן מדברי סופרים׃ כלים
העשויין מעצמות חיה שבים ומעורה טהורים וכל שבים טהור
ואין מקבל טומאה מן הטומאות ולא טומא׳ מדרס את האורג
בגד מצמר הגדל בים אינו מקבל טומאה שנ׳ או בגד או עור
מפי השמועה למדו מה בגד מן הגדל בארץ אף עור מן
הגדל בארץ׃ חבר מן הגדל בים עם הגדל בארץ אפי׳ חוט
או משיחה אם חברו חבור שמשים את שניהם כלו הן אחד
לטומאה שאם נטמא זה יטמא זה הרי הכל מקבל טומאה׃
יראה לי שהכלים העשויין מעור העוף אינן מקבלין טומא כמו
עצמותיו ואם תאמ׳ והלא הוא כשר לכתוב עליו תפילין כעור בהמה
וחיה הנה עור הדג אינו מקבל טומאה תלוי׳ זוהמתו שאינו פוסקת
היה כשר לתפילין הנה למדתה שאף דבר שאינו מקבל טומאה
כשר לתפילין אם אין לו זוהמה׃ כלי זכוכית אינן מקבלין טומאה
מדברי תורה וחכמים גזרו עליהן שיהיו מקבלין טומאה הואיל
ותחלת ברייתן מן החול ככלי חרש הרי הן ככלי חרש ומפני

שתוכן נראה כברן לא גזרו עליהן שיטמאו מאוירן
לא עד שתגע הטומאה בהן בין מתוכן בין מגבן ככלי
מתכות ולא גזרו טומאה על פשוטיהן אלא על מקבליהן
ואין להן טהרה במקוה ואין שורפין עליהן תרומה וקדשים
שלא גזרו עליהן אלא לתלות: כלי גללים וכלי אבנים וכלי
אדמה טהורים לעולם ואין מקבלין טומאה מן הטמאות ולא
טומאת מדרס לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים בין פשוטיהן
בין מקבליהן: פיל שבלע הוצין והקיאן דרך בית הרעי העושה
מהן כלים הרי הן ספק אם הן ככלי גללים או כלי עץ כשהיו אבל
קפיפה שנטמאת ובלעה אותה פיל והקיאה דרך בית הרעי הרי
היא בטומאתה: פשוטי כלי חרש כגון מנורה וכסא ושולחן
של חרש וכיוצא בהן אין מקבלין טומאה מן הטמאות ולא
טומאת מדרס לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים שנ׳ אשר יפול
מהם אל תוכו כל שיש לו תוך בכלי חרש מקבל טומאה ושאין לו תוך
טהור: כלי מתכות אחד פשוטיהן כגון הסכינין והמספריים או
מקבליהן כגון היורות והקומקמוסין הכל מקבלין טומאה שנ׳ כל
דבר אשר יבוא באש וגו׳ בין מקבל בין פשוט אפי׳ תיבה או
מגדל וכיוצא בהן של מתכת שהן מקבלין ארבעים סאה בלח
או יתר מקבלין טומאה מדברי תורה אבל פשוטיהן כגון הלוחות
והכסא והעור שאוכלין עליו וכיוצא בהן אין מקבלין טומאה אלא א
בדברי סופרי׳ שנ׳ מכל כלי עץ וגו׳ ומפי השמועה למדו מה שק
שיש בו בית קבול וכלי עצם ככלי עץ לכל דבר לפי׳ שטומאת
פשוטיהן מדברי סופרים בשאר טמאות חוץ מטומאת מדרס
אבל במדרס הזב וחביריו מתטמאין מן התורה שנ׳ כל המשכב
אשר ישכב וגו׳ על העשוי למשכב או למרכב כמ׳ שבא׳ וכן
כלי זכוכית העשוי למשכב מתטמא במדרס מדבריהם:

נ

כל שהוא ארוג בין צמר ופשתים בי מן הקנבס או המשי
או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לעניין
טומאה והלבדים כבגדים לכל דבר: השק או חוט שער
הגדלים כשלשלת או הארוגים כבגדים אחד העשוי מן העזים
או מצמר גמלים או מזנב הסוס והפרה וכיוצא בהן ואחד
הארוג מהן כמו המרצופין או הגדול כמו חבק של חמור
וכיוצא בו אבל החבלים והמשיחות השזורין בין מן השער
בין מצמר ופשתים אין מקבלין טומאה בפני עצמן: כל הכלים
העשויין מן הגומא ומן הערבה ומן הקנים ומן כפות התמרים
ומן העלים והשריגים ומקליפי האילנות ומן החלפה כגון הקופות
והטרקלין והמחצלאות והמפצות הכל בכלל כלי עץ שהכל
גדל מן הארץ כעץ: אחד כלי חרס ואחד כלי נתר לכל דבר
כל כלי העשוי מעפר מן העפרות ואחר כך שורפין אותו בכבשן
הרי זה כלי חרס והתנור והכירים והכופח וכיוצא בהן משאר
הבניינות שאופין בהן או שמבשלין עליהן הכל מקבלין טומאה
דין תורה וטומאתן וטומאת כלי חרס שוה:

פרק שני

העושה כלי קבול מכל
מקום הרי זה מקבל טומאה בכל שהוא מן התורה ואין
לכלי קבול שיעור והוא שיעשה דבר של קיימה שאפשר שיעמוד:
כיצד העושה כיס מן העור המת שלא נעבד כלל או
מן מן הנייר אע"פ שהנייר אינו מקבל טומאה או מקליפת הרמון
והאגוז והאלון אפי' חקקום התינוקות למוד בהן את העפר או
שהתקינום לכף מאזנים הרי אלו מקבלין טומאה שהתינוק חרש
שוטה וקטן יש להן מעשה אע"פ שאין להן מחשבה: אבל
העושה כלים מן הגלת והאתרוג והדלעת היבשין שחקקום למוד
בהן וכל כיוצא בהן הרי הם טהורים לפי שאי אפשר שיעמדו

יג מזור

נ"ש לא גרידה

אלא זמן מועט: קנה מאזנים והמוחק שיש בהן בית קבול
מתכת והאסל שיש בו בית קבול מעות וקנה של עני שיש
בית קבול מים ומקל שיש בו בית קבול מזוזה או מקום
מרגליות ומשחזת של עץ שיש בו בית קבול שמן ולוח
פנקס שיש בו בית קבול שעוה כל א' וכיוצא בהן אע"פ
שפשוטי כלי עץ הן הואיל ויש בהן בית קבול כל שהוא
מקבלין טומאה דין תורה: ואין טמא מן התורה אלא בית
הקבול לבדו שיש בהן והמשמש את בית הקבול משאר הכלי
שבית הקיבול צריך לו אבל היתר על הצורך משאר הכלי
הפשוט טהור מן התורה וטמא מדבריהם כמ' שבא':
בית קבול העשוי למלאות אינו בית קבול כיצד בקעת של
עץ שחוקקין בה בית קבול ותוקעין בו הסדן של ברזל אם
של נפחין היא אינה מקבלת טומאה שאע"פ שיש למלאותו
בה בית קבול לא נעשה אלא למלאותו וכן כל כיוצא בזה:
ואם היה של צורפים הרי זו מקבלת טומאה מפני שהן
מגביהין את הברזל בכל עת ומקבצין את שפנת הזהב
והכסף המתקבצת שם תחת הסדן והרי נעשה לקבלה וכן
כל כיוצא בו: הכף החקוק שתחת רגלי המטות והמגדלות
וכיוצא בהן אע"פ שהוא מקבל טהור ואין בו משום כלי קבול
לפי שאינו עשוי לקבלה אלא לסמוך בו בלבד: שפופרת הקש
מקבלת טומאה ככל כלי העץ שמקבלין אפי' אינה יכולה
לקבל אלא טפה אחת ושפופרת הקנה שחתכה לקבלה אינה
מקבלת טומאה עד שיוציא כל הַכִּבִּי הלבן שבתוכה ואם
לא נחתכה לקבלה הרי היא מפשוטי כלי עץ אבל שפופרת
של פקיעות וכיוצא בהן אינן כלים אבל לאכלים הן
חשובים: שפופרת שחתכה ונתן בה את המזוזה וכו'

ג

ואחר כך ניתנה בכותל אפי' נתנה שלא כדרך קבלתה מקבלת
טומאה קבעה בכותל אם קבעה כדרך קבלתה טמאה שלא
כדרך קבלתה טהורה: נתן את השפופרת בכותל ואחר
נתן בה את המזוזה אם היתה כדרך קבלתה הרי זו מקבלת
טומאה ושלא כדרך קבלתה טהורה קבעה בכותל אפי'
כדרך קבלתה טהורה: כלי שאורגין אותו מן הנסרים או
מן השעם כדי שיניחו עליו הבגדים המוגמר מלמטה כדי
שיתבסמו אם היה עשוי ככוורת שאין לה לא קרקע טהור
ואם היה בו בית קבלת כוסות הרי זה מקבלת טומאה סנדל
של בהמה של מתכת טמא ושל שעם טהור שאין זה חשב
מכלי הקבלה: הצורר מרגלית בעור והוציאה ונשאר מקומה
עמוק הרי זה מקבלת טומאה עד שיפשטם שכל כלי קבול
מקבלין בכל שהן והרי מקומה כמו כיס קטן אבל צרור המעות
אינו מקבל טומאה שאין עליו צורת כלי:

פרק שלישי

כל כלי עץ העשוי לנחת אפי' מקבל אינו לא
דבר מועט אינו מקבל טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי
סופרים וכל כלי עץ שהוא עשוי להתטלטל מלא וריקן כשק
אפי' היה מחזיק מאה סאה ואע"פ שיש לו שולים הואיל
ואינו עשוי לנחת הרי זה מקבל טומאה דין תורה כשאר
כלי קבול: וכל כלי עץ שהוא סתום אם היו לו שולים לישב
בהן על הקרקע כדי שלא יהא נוח להתגלגל והיה מחזיק
מ' סאה בלח שהן כוריים ביבש אינו מקבל טומאה כלל לא
מדברי תורה ולא מדברי סופרים מפני שחזקתו שהוא עשוי
לנחת: הרי זה מקל' ודברים אלו דברי קבלה הן ומפי השמועה
למדו מה שק שהוא מתטלטל מלא וריקן אף כלי עץ לא יטמא

אלא אם כן המטלטל מלא וריקן להוציא כלי עץ העשוי
לנחת: הכלים שחזקתן שהן עשויין לנחת כגון שידה
תיבה ומגדל וכוורת הקש וכוורת הקנים ובור ספינה גדולה
וכיוצא באלו אם היו מחזיקין סאה אינן מקבלין טומאה:
ואלו הן הכלים של עץ שהן עשוין להיטלטל במלואן
דרדור שמניחין אותו על העגלה וקוסטת המלכים ועריבת
העבדן ובור ספינה קטנה והיא הספינה הקטנה שאינה
יכולה להלך באמצע הים הגדול והארון כל אחד מחמשת
כלי עץ אלו אע"פ שהן מקבלין יתר מארבעים סאה הרי אלו
מקבלין טומאה שלא נעשו מתחלתן אלא להיטלטל מלאים:
ושאר כל כלי העץ אם היו מקבלין מ' סאה הרי אלו
מקבלין טומאה ויש להן שולים חזקתן שאינן עשויין לטלטל
במלואן ולפי' אין מקבלין טומאה וכן כלי עצם וכלי העור
המקבלין מ' סאה בלח אין מקבלין טומאה אלא אם כן נעשו
מתחלתן להיטלטל כשהן מלאין: השדה והתבה והמגדל
של זכוכית הבאים במדה טהורים ושאר כלי זכוכית אע"פ
שמקבלין מ' סאה הרי הן מקבלין טומאה וזה חומר בכלי
זכוכית מכלי העץ: כל כלי שיש בשיבורו אמה על
אמה ברום שלש הרי זה מחזיק מ' סאה בלח וכשמודדין
את הכלי מודדין אותו מבחוץ מבחוץ אם היה בן אמה
על אמה ברום שלש אע"פ שאין תוכו אלא פחות מזה הרי
הוא טהור שאין עובי הדפנות ממעט אבל עובי הרגלים
ועובי הזר אם היה לו זר אינן נמדדין עמו: היה בתוך
הכלי תבה קטנה כגון מוכני שבתוך השדה בזמן שהיא
נשמטת אינה נמדדת עמה ואינה חבור לה ואינה מצלת
עמה באהל המת ואם אינה נשמטת ונמדדת עמה והרי

עלן כלי
מחזיק מ'
סאה ויש
בשיבורו
יע' גז או
גז אוי

מ'

הן ככלי אחר הי' לו כסוי קמור בזמן שהוא קבוע
נמדד עמו ואם אינו קבוע אינו נמדד עמו היו בו
מגורות מבפנים נמדדות עמו ואם היו המגורות מבחוץ
אינן נמדדות עמו: כלי עץ שאינו מקבל מ' סאה כדרכו
אלא אם כן הטהו על צדו או סומכו בדבר אחר הוא[יל]
ומקבל מ' סאה מכל מקום טהור והשידה והתבה והמגדל
שניטלה אחת מרגליהן אע"פ שלא נקבו אלא הרי הן מקבלין
הרי אלו טהורין וכדיין שולים יש להן וחזקתן שהן נעשות ל
כשהיין:

פרק רביעי

שלש מדות בכלי עץ כל כלי עץ שאינן לקבלה
שעשוו לתשמיש אדם בלבד כגון הסולם טהור ואינו
מקבל טומאה כלל ולא רבו אותן חכמי' לטומאה:
וכל כלי עץ העשוי לתשמיש הכלים והאדם כגון השלחן
והטבלה והמטה וכיוצא בהן מקבלין טומאה ומניין שהן
לתשמיש אדם ותשמיש משמשין שהרי מניח הקערות
על השולחן והכוסות על הטבלה והמצעות על המטה:
וכל כלי עץ העשוי לתשמיש הכלים בלבד שהרי הוא משמש
משמשי אדם אם לא היה משמש את הכלים אלא בשעת מלאכה
בלבד הרי זה טהור מכלום כגון מנורה של עץ שהיא
משמשת את הנר בעת הדליקה וכן שמניחין תחת הכלים
בשעת מלאכה והדפוסין כולם ואם היה משמש את הכלים
בשעת מלאכה ושלא מלאכה הרי זה מקבל טומאה כגון
כסוי הקפה וכיוצא בו וכגון תיק הסיף והסכין והרומח
והמספרים והתער ותיק מכחול ובית הכוחל ותיק המכתב
ותיק טבלה וסקלטיה ובית החצים ובית הפגוזות ותיק חלילין
כל אלו וכיוצא בהן אע"פ שאינן אלא משמשי כלים מקבלין

שהרי הכלי צריך להן בשעת מלאכה ושלא בשעת מלאכה:
אבל כסוי קמטרה וכסוי תיבה וכסוי טני והמכבש של
חרש והכסא שתחת התיבה והקמרון שלה והקלב שבונין
עליו תיק הספר ובית הנגר ובית המנעול ובית המזוזה
ותיק נבלים כנרות והקלב של גודלי מצנפת ודפוס של תפילין מצנפת
וקוס של עץ של זמר שמשחקין בו ורביעית המקוננות
וגלגלות העני וסמוכות המיטה ונקליטי המיטה וחמור שתחת שתחת
המטה כולן וכיוצא בהן טהורין מפני שהן משמשי הכלים וגפנות
בשעת מלאכה בלבד: מלבן המטה אם היה מלובש בפיקות
ויש לו רגלים שמתחבר בהן עם המטה הרי זה מטמא עם המטה הרי
שהרי נותנין אותו בפני המטה והרי הוא כאחד מאיבריה
נתנו על שתי לשונות והרי הוא גובה על המטה אף על פי שהוא
מסורג בחבלים הואיל ואין לו רגלים טהור מפני שהוא ממשמשי
הכלים בשעת מלאכה כמלבני בני לוי שתולין בהן הכנורות
שלהן וכלי השיר שהן טהורין: מכבש של אשכף שהוא
מותח עליו את העור מפני שמניח עליו את האבן במקום
החקוק שיש בו ומשמש עליה ונמצא עשוי לשמש את
הכלים בשעת מלאכה ואינו מתטמא משום כלי קבול שהרי
החקק שבו עשוי להתמלאות באבן: חפויי המטה טהורין
וכן כל החפויין בין שהיו של עץ או של עצם או של עור או של
מתכת טהורים של אשר יעשה מלאכה בהם פרט לחפויי
הכלים: וכן כלי עץ או עצם שיש בהן בית קבול שצפה
אותן במתכת טהורין ואינן מקבלין טומאה מאחר שצפן
בטלן והצפוי עצמו טהור כמו שבא׳: העושה כל מקצתו
מן העץ ומקצתו מן המתכת אם היה עץ משמש את המתכת
מקבל טומאה ואם היתה המתכת משמשת את העץ הכל טהור:

כיצד מפתח של עץ והשינים שלו של מתכת אפי׳
שן אחת הרי זה מקבל טומאה היה המפתח של מתכת
והשינים שלו עץ הכל טהור טבעת של מתכת וחותמה של
אלמוג טמאה היתה של אלמוג וחותמה של מתכת הרי זו
אינה מקבלת טומאה והשן של מתכת או החותם מקבלת
טומאה בפני עצמן אם לא היה מחובר לעץ: וכן המעבר נ״א
והמזרה והמגוב והמסרק של ראש שניטלה אחת משיניהם המעדר נ״א
ועשאה של מתכת הרי אלו מקבלין טומאה: מקל שעשה עור
בראשו מסמר כמין רמון כדי שיהיה אוחז בו אינו מקבל
טומאה עשהו כדי שלא תהיה הארץ אוכלת את העץ מקבל
טומאה: וכן מקל שקבע בו מסמרים כדי להכות בו מקבל
טומאה שנמצא העץ משמש את המתכת עשאן לנאי
אינו מקבל טומאה שהרי המתכת משמשת את העץ וכן
מניקיות של מתכת שקבען במקל או בדלת לנואי טהורות
וכן כל כיוצא בהן משאר הכלים:

פרק חמישי

כל הכלים אין מקבלין טומאה
עד שתגמר מלאכתן וכלי עץ מאימתי הן מקבלין טומאה
המטה והעריסה משישופם בעור הדג גמר שלא לשוף הרי
אלו מקבלין טומאה: הסלים של עץ מיחסום שפתותיהן
ויכרות עקצי השריגים והעצים הקטנים היוצאין על גב
הסל היו הסלים של תמרה אע״פ שלא כרת ההוצין מבפנים
מקבלין טומאה שהן מקיימין אותן: הכלכלה משיחסום
פיה ויכרות היוצאין ויגמור את התלויות וכוסות ואת הלגינים
אע״פ שלא כרת שלא כרת מבפנים מקבלין טומאה שכן
מקיימין אותן: הקנונים הקטנים והקלתות משיחסום
שפתותיהן ויכרות החוצין היוצאין הקנונים הגדולים והסוגין

הגדולים

הגדולים משיעשה שני דורים לרוחב שלהן יש היוצאין
נפה וכברה וכף של מאזנים משיעשה דור אחת לרוחב ש׳
שלהן הקופה משיעשה שני צפירות לרוחב שלה והערק
משיעשה שבו עבורה אחת אעפ״י שלא גמר גופהן מקבלין
טומאה שהרי נראו למה שנעשו והרי צורת הכלי עליהן
למה זה דומה לבגד שנארג מקצתו; המחצלת משיכרות
את החוצין וזה הוא גמר מלאכתה וכל כלי הנצרים אינן
מקבלין טומאה עד שיתחסמו שפתותיהן; גולמי כלי עץ
מקבלין טומאה משנעשה הכלי מצורתו אעפ״י שהוא עתיד לתארו
בשרד להשותו במחוגה או ליפותו במעצד וכיוצא במעשים
אלו ועדיין הוא גולם הואיל ואינו מחוסר חקיקה והרי השלים
חפירתו הרי זה מקבל טומאה וכל גולמי כלי עץ מקבלין טומאה
חוץ משל אשכרוע שאין הכלי ממנו חשוב כלי עד שיתיפה וקרוב
בעיני שכלי עצם ככלי של אשכרוע ואין גולמיהן מקבלין טומאה:
כל כלי עץ שאין עליו צורת כלי אעפ״י שמשתמשין בו אינו
מקבל טומאה ארוכות של נחתומין שסודרין עליהן החלות כשהן
בצק מתטמאות שהרי צורת הכלי עליהן ושל בעלי בתים אינן
מקבלין טומאה ואם צבע אותם בסיקרא או בכרכום וכיוצא
נ״א סדור בהן מתטמאות שהרי נעשית להן צורת כלי; סדור של נחתומין
שנותנין בו המים שמקטפין בו טמא ושל בעה״ב טהור ואם מוקף
מארבע רוחותיו מתטמא נפרץ מרוח אחת טהור וחלון שעורכין
עליו מתטמא; כלי של עץ שהסלתין מרקדין עליו את הסולת
מתטמא ושל בעלי בתים טהור רחת הגרוסות מתטמאה ושל אוצרות
טהורה של גתות מתטמאה ושל גרפות טהורה זה הכלל העשוי
לקבלה מקבל טומאה והעשוי לכנס בו טהור; כל התלויין טהורים
נ״א גנות חוץ מתלויי נפה של סלתים ותלויי כברה של גרנות ותלויי מגל יד

ותנורי מקל הבלשים מפני שהן מסייעין בשעת מלאכה זה
הכלל העשוי לסייע בשעת מלאכה מתטמא והעשוי
לתלות בו את הכלי בלבד טהור: נבלי המשוררים מתטמאין
נ ונבלי בני לוי שמזמרין בהן במקדש טהורין הבוטנין
הבוטמין והנקמטין והאירוס מתטמאין מצורת החלדה מתטמאה
ושל עכברים טהורה לפי שאין בהן בית קיבול ואין עליה
צורת כלי: חוצין שאורגין מהן כמו קפיפה שמניחין
בה התאינים וכיוצא בהן מתטמאה ושאורגין מהן כתבנית
מגורה גחונה שאוצרין בה החטים טהורה שאין תורת כלי
עליה: עלים שמסרגין אותן כמין סייג סביב לפירות טהור
ואם עשו סייג של נסרים מתטמא חותל של חוצין שמניחין
בו הרוטב וכיוצא בו אם הוא נותן לתוכו ונוטל מתוכו
ב מתטמא ואם אינו יכול ליטול מה שבתוכו עד שיקרענו או
יתירנו או שחשב לאכול מה שבתוכו ולזרקו טהור: וכן
הקרן שהוא משתמש בה ומלכה אינה מקבלת טומאה השופר
מקבל טומאה חתכו להיות קרן תשמיש מקבל טומאה:
קערה שקבעה בשידה תיבה ומגדל אם היא כדרך קבלתה
הרי זו מקבלת טומאה ואם קבעה בדופן שהרי אינה מקבלת
עד שמטין השידה על צדה הרי זה מכלל השידה וטהורה:
האקון והרטוב והכלוב של עץ טהורין המדף והכסל צור
ומצודת ספרין מתטמאין שהרי צורת כלי עליהן
הספסלין שבפונדקיות ושל מלמדי תינוקות אע"פ שהן יושבין
ומכניסין בהן את הרגלים הרי אלו טהורים קבע בהן רגלים
במסמר מקבלין טומאה זה הכלל כל שנוטל ואין רגלין
ניטלות עמו טהור וכל שניטלו רגליו ניטלות עמו אם היו
כולן של עץ או של עצם מקבל טומאה היתה אחת מרגלין של

אבן אינו מקבל טומאה: **פרק ששי** שנטמא
כל כלי שנטמא ונשבר אחר
ונפסדה צורתו ותשמישו טהר בשבירתו וכן כלים שנשברו
כשהן טהורין שבריהן אין מקבלין טומאה: כמה שיעור
השבר שיש כלי עץ או כלי עצם ויהיה טהור כל כלי בעל
בתים שיעורן ברמונים כיצד מי שנקב הכלים במוציא
רמון טהור והרמון שאמרו בינוני לא גדול ולא קטן לפי דעתו
של רואה ויהיו בכלי ג׳ רמונים אחוזין זה בזה: ניקב
הכלי במוציא זית וסתמו וחזר וניקב במוציא זית וסתמו עד
שהשלימו למוציא רמון אע״פ שהוא סתום טהור שהרי נעשו לו
פנים חדשות: כלים שעשויין מתחלה נקובין במוציא רמון
כגון הסל והכולחץ של גמלים ואפיפירות הרי אלו מקבלין טומאה
עד שיקרע רובן: אפיפירות שעשה להן קנים מלמעלן ומלמטן לחזק
טהורה עשה להם גמים כל שהן אע״פ שהיא כולה נקובה במוציא רמון
הרי זו מקבלת טומאה: כל הכלים שאינן יכולין לקבל רמונים נ״א כגון
כגון הרובע וחצי הרובע והקנונים הקטנים שיעורן במוציא זית
נגמרו שפתותיהן אם נשאר בהן כדי לקבל כל שהוא טמאים:
הסלים של פת שיעורן בככרות של פת קופת הגננים משתוציא אגודות
של ירק טהורה ושל בעלי בתים במוציא תבן ושל בלנים בגבבא:
בית קערות שאינו מקבל קערות הואיל ומקבל התמחויין הרי
זה מקבל טומאה וכן בית הראי שאינו מקבל משקין הואיל ומקבל
את הראי הרי זה מקבל טומאה: כל כלי עץ שנחלק לשנים טהור
ואע״פ שהן מקבלין על דפנותיהן כנפסין חוץ מכלים של עץ שחציין
או מקצתן כלי בפני עצמו מתחלת עשייתן כגון השולחן הכפול שמתחלה
הוא נעשה שני חלקין והרי הוא נכפל ונפשט וכגון התמחוי המזנון
שהוא כולו קערות קערות והרי בכל חלק מחלקין קערות שלמות

וכגון הכסא הכפול וכל כיוצא בזה: וכן בית הלגינין
ובית הכוסות של עץ שנפחת אחד מהן זה שנפחת טהור
ואינו חבור לשאר הבתים נפחת השני הרי זה טהור ואינו
חבור לו נפחתו שלשתן כולן טהור וכן כל כיוצא בכלי עץ
בזה: משפלת שאמצעיתה גבוהה וזויותה יורדות ונפחתה
מצד אחד טמאה מפני שהיא מקבלת בצד השני נפחתה
מצד השני טהורה: השלחן והדלפקי שנפחתו מקבלין
טומאה עד שיחלקו ויבדל כל חלק מחבירו ניטלה אחת מרגליו
טהורין וכן אם נטלה השנייה נטלה הרגל השלישית אם חשב
עליהן שיאכל על שולחן זה או אל דלפקי זה כמו אוכל על
בטבלה הרי אלו מקבלין טומאה ואם לא חשב עליהן טהורין:
כלי נסרים שנשברו שפתותיהן טהורין ואם נשאר מחסום
שפתותיהן כל שהוא הרי אלו מקבלין טומאה טבלה שמלאה
עצים ותקעה טהורה חיפה בנסרים מקבלת טומאה ספסל
שנתפרק טהור סרגו במשיחות או בחבלים מקבל טומאה
הסלים של גמלים שהתירן טהורין חזר וקשרן מקבלין טומאה
נמצאו מתטמאין ומתטהרין אפי' עשרה פעמים ביום:
השלחן או הדולפקי שחיפן בשיש ושייר בהן מקום הנחת הכוסות
מקבלין טומאה ואם חפה הכל טהורים בין בזיפוי עומד בין
בזיפוי שאינו עומד בין שחפה את לזביזין בין שלא חפה את
לזביזין בין שהיו שהיו של עצים חשובין כגון אשכרוע וכיוצא
בו בין שהיו של שאר עצים הואיל וחיפן כולן טהורין כמו שבארנו: [illegible]

פרק שביעי

כלי עור מאמתי מקבלין טומאה התורמל וכיוצא בו מ...
משיחסום שפתותיו ויכרות הקוצים הקטנים היוצאין על

גבי העור ויעשה את קידותיו סקורטיה משיחסום ויכרות
ויעשה צניתה קטבוליה משיחסום ויכרות הקופים היוצאין
וכן כל כיוצא בהן׃ התכריכין משיגמור הקציצה אע״פ שהוא
עתיד ליתן בה את הרצועה הרי זו מקבלת טומאה עור העריסה
שהוא עתיד לעשות לו טבור עד שיעשה לו טבור׃ הסנדל
משיקמיע המנעל משיגוב על האמוס ואם עתיד לכרכם
ולשרטטו עד שיכרכם ועד שישרטט וכן כל כיוצא בזה׃
עור שאין עליו צורת כלי אינו מקבל טומאה לפיכך כתף של
עור שקושרין לוקטי עלים על כתפותיהן כדי שלא יכם הקוץ קוצים
אינו מקבל טומאה מפני שהוא עור פשוט ואין עליו צורת
כלי׃ וכן עור שמלקטין בו גללי הבקר ועור שחוסמין
בו כי הבהמה ועור שמניפין בו את הרוח מפני החום הרי
הן טהורין ואין מקבלין טומאה׃ כל בית האצבעות
של עור טהורות חוץ משל קייצים מפני שהוא מקבלת
את האוג נקרעה אם אינה מקבלת את רוב האוג טהורה׃
יז האבנט של עור ועורות שתופרין הקטנים על ארכובותיהן
כדי שיתגלגלו בהן על הקרקע טמאה שהרי צורת הכלי
עליהן וכן עורות העשויות כמו טבעות שמכניסין אותן האומנין
בזרועותיהן כדי להגביה בגדיהן מעל ידם בשעת מלאכה
מתטמאין כשאר כלי עור׃ הפשוטים׃ עור שתופרין ממנו
כסוי ליד ולזרוע של קוצרי גרנות ושל הולכי דרכים ושל עושה
פשתן מקבל טומאה ואם היה של צבעים ושל נפחים אינו
מקבל טומאה זה הכלל העשוי כדי שלא יכהו קוץ וכדי שיאחוז
יפה יפה מקבל טומאה והעשוי מפני הזיעה כדי שלא יפסד
הדבר שמתעסק בו בזיעת ידיו הרי זה אינו מקבל טומאה׃
כמה שיעור הנקב שנקב כלי העור ויטהר החמת משתנקב

במוציא כקעריות של שתי אם אינה יכולה לקבל של שתי
הואיל ומקבלת של ערב מקבלת טומאה עד שתנקב רובה:
התורמל שנפחת הכיס שבתוכו עדיין התורמל מקבל
טומאה ואינו חיבור לו החמת שהכלים שלה מקבלות עמה
ונפתחו טהורות שאינן מקבלות כדרכן: כלי עור שיש לו
לולאות ושנצות כגון סנדל עמקי וכיס של שנצות אע"פ
שכשהן מותרין אין עליהן צורת כלי הרי הן מקבלין טומאה
כשהן מותרין הואיל וההדיוט יכול במהרה להכניס השנצות
בלולאות ויחזור כלי קבול כשהיה וכן אם נטמאו והסיר השנצות
בלולאות מהן ונפסדה צורתן הרי הן טהורין אע"פ שאפשר להחזיר
שלא באומן: כיס של שנצות שניטלו שנציו עדיין הוא מקבל
טומאה שהרי הוא מקבל נפשט וחזר עור פשוט טהור טלה
שבלין את המטולית מלמטן מקבל טומאה אע"פ שהוא פשוט שהרי
יש עליו צורת הכלי: עור שכרך בו את הקמיע מקבל טומאה
פשטו טהור חזר וכרך בו מקבל טומאה מטמא ומטהר אפי'
י' פעמים ביום ועור שכתב עליו הקמיע טהור ואם כרת ממנו
ועשה חוליה לתכשיט מקבלת טומאה: התפלין של ראש ד'
כלים היא הרי שנטמאת במת והתיר קציצה הראשונה ותקנה
הרי היא אב טומאה כשהיתה וכן אם התיר השנייה ותקנה ואם
התיר את השלישית ותקנה התיר את הרביעית ותקנה נעשית
כולה ראשון לטומאה שהרי התיר כל אחת ואחת וחזר ותקנה
כולה וכאלו זו תפלין אחרות שנגעו בראשונות: חזר והתיר
את הראשונה פעם שנייה ותקנה הרי היא ראשון כמות שהיתה
וכן אם התיר את השנייה ואת השלישית וחזר והתיר את את
הרביעית ותקנה הרי כולה טהורה שאין הראשון מטמא כלים
מפני שהוא ולד כמ' שב': וכן סנדל שהוא טמא מדרס

ונפסקה אחת מאזניו ותקנה הרי היא מדרס כשהיה נפסקה
שנייה ותקנה טהר מן המדרס שהרי נעשו לו אזנים חדשות
אבל טמא מגע מדרס לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה
השנייה או שנפסק עקבו או ניטל חוטמו או נחלק לשנים טהור //
מנעל שנפחת אם אינו מקבל רוב הרגל טהור: תפלין שנטמאת
מאימתי טהרתה של יד משיתיר אותה משלש רוחותיה ושל //
ראש משיתיר משלש רוחות ובין קציצה לחברתה: הכדור /
והאמוס והקמיע והתפלין שנקרעו אחר שנטמאו הנוגע בהן
טמא ובמה שבתוכן טהור האוכף שנקרע הנוגע בהן טמא
ובמה מפני שהתפר מחברן ונעשה כולו כגוף אחד:

פרק שמיני

כל כלי מתכות אינן מקבלין טומאה עד
שתגמר מלאכתן כולה ולא יהיה כלי מחוסר מעשה כלל אבל
גולמי כלי מתכות אינן מקבלין טומאה ואלו הן גולמי כלי מתכות
כל שעתיד לשוף אותן או לשבץ או לגרר או לכרוב או להקיש
בקורנס או שהיה מחוסר אוזן או אוגן הרי זה אינו מקבל
טומאה עד שיתקינו וייפהו ולא תשאר בו מלאכה כלל:
כיצד כגון הסיף שאינו מקבל טומאה עד שישופנו
והסכין עד שישחיזנה וכן כל כיוצא במעשים אלו לפיכך
העושה כלים מן העשת של ברזל או׳ מן החררה של מתכת (או׳ מן)
ומן הסובב של גלגל ומן הטסים ומן הצפויים ומכני //
הכלים ומאוגני הכלים ומאזני הכלים ומן השחולת ומן הגרורת
הרי אלו טהורין מפני שכל אלו שנעשו גולמי כלי מתכות הן:
אבל העושה כלי משברי כלי מתכות ומן הכלים נ״ע
שנשחקו מרוב הזמן ומן המסמרות שידוע שנעשו מן הכלים
הרי אלו מקבלין טומאה לפי שאינן גלמים אבל מסמרות שאין

ידוע אם נעשו מן הכלים אומן העושה הרי הן טהורין ואפי'
התקין אותן לכלי אינן מקבלין טומאה: כלי מתכות שאינו
מחוסר אלא כסוי מקבל טומאה שאין הכסוי חשוב מגוף הכלי.
מחט שלא נקבה אלא שטה ותקנה לכיכך מתחלתה מקבלת
טומאה מפני שמוציאין בה את הקוץ אבל אם היה עתיד
לנקבה הרי היא כשאר גולמי כלי מתכות ואינה מקבלת טומאה:
מאחר שבארנו שגולמי כלי מתכות טהורין וגולמי כלי עץ
טמאים ופשוטי כלי מתכות טמאים ופשוטי כלי עץ טהורין
דין תורה נמצא הטמא בכלי עץ טהור בכלי מתכות והטמא
בכלי מתכות טהור בכלי עץ: כל כלי מלחמה כגון הסיף
והרומח והכובע והשריון והמגפין וכיוצא בהן מקבלין טומאה
וכל תכשיטי האדם כגון הקטלה והנזמים והטבעת בין שיש
עליהן חותם בין שאין לו חותם וכיוצא בהן מקבלין טומאה
אפי' דינאר שנפסל והתקינו לתלותו בצואר קטנה מקבל
טומאה וכן קמיע של מתכת מתטמא ככל תכשיטי אדם
כל תכשיטי בהמה והכלים כגון הטבעת שעושין לצוארי
הבהמה ולאזני הכלים טהורין ואינן מקבלין טומאה בכל
ענין חוץ מזוג של בהמה וכלים המשמיעים קול לאדם:
כיצד העושה זוגין למכתשות ולעריסה ולמטפחות ספרים
ולמטפחות תינוקות הרי הן טהורין עשה להן ענבולין מ״מ
מקבלים טומאה הואיל ונעשו להשמיע קול לאדם הרי הן
כתכשיטי אדם ואפי' ניטלו ענבוליהן מקבלין טומאה שהרי
ראוי להקישן על החרש: זוג העשוי לאדם אם נעשה
לקטן אינו מקבל טומאה אלא בענבול שלו שהרי לקול
נעשה ואם נעשה לגדול הרי הן תכשיט ומקבל טומאה אעפ״י
שאין לו ענבול: כל הפרצופות מקבלות טומאה וכו'

נ״א להכישו

חותמות

החותמות טהורין חוץ מחותם של מתכת שחותמין בו בלבד
וכל הטבעות טהורות חוץ מטבעות אצבע אבל טבעות //
שחוגר בה את מתניו או שקושר אותה בין כתפיו טהורה
טבעת השיר של בהמה הואיל והאדם מושך בה את הבהמה /
מקבלת טומאה וכן מקל של בהמה של מתכת הואיל ואדם
רודה אותה בו מקבל טומאה׃ כל הכלים יורדין לטומאה //
במחשבה ואין עולין מידי טומאה אלא בשנוי מעשה והמעשה
מבטלת מידי המעשה ומידי המחשבה והמחשבה אינה
מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד המחשבה; כיצד טבעת
בהמה או כלים שחשב עליה להחזירה טבעת אדם הרי זו
מקבלת טומאה במחשבה זו וכאלו נעשית לאדם מתחלת /
עשייתה חזר וחשב עליה להניח טבעת בהמה כשהיתה
אע"פ שלא נתקשט בה האדם הרי זו מקבלת טומאה שאין
המחשבה מבטלת מידי המחשבה עד שיעשה מעשה כגון
שישוף אותה או יתקנה כמעשה של בהמה׃ היתה הטבעת /
לאדם וחשב עליה לבהמה עדיין היא מקבלת טומאה כשהיתה
שאין הכלים עולין מידי טומאתן במחשבה עשה בה מעשה
ושינה לבהמה אינה מקבלת טומאה שהמעשה מבטל מיד
המעשה וכן כל כיוצא בזה׃ חרש שוטה וקטן יש להן מעשה ואין
להן מחשבה כמו שבי' בענין הכשר אוכלים׃ זוג של דלת שחשב
עליה לבהמה מקבל טומאה ושל בהמה שעשהו לדלת אפי' חיברו
בקרקע ואפי' קבעו במסמר הרי זה מקבל טומאה כשהיה עד
שישנה בו מעשה בגופו׃ אומן שהוא עושה ומניח זוגין לדלתות
ולבהמה אם רוב העשוי לדבר שמקבל טומאה הרי הכל מקבל
טומאה עד שיפריש מקצתן לדבר שאינו מקבל טומאה הרי הכל
טהור עד שיפריש מקצתן לדבר המקבל טומאה וכן כל כיוצא בזה׃

וזוגין הנמצאין בכל מקום מקבלין טומאה חוץ מן הנמצאין
בכל מקום מקבלין טומאה חוץ מן הנלאין בכרכין מפני שרובן
לדלתות: אמר לאומן עשה לי שני זוגין אחד לדלת ואחד
לבהמה עשה לי שתי מחצלאות אחת לשכיבה ואחת לאהלין עשה נ״ג שתי מחצלאות
לי שני סדינין אחת לצורות ואחת לאהלין הרי שניהן מקבלין
טומאה עד שיפריש ויאמר זה לכך וזה לכך

כל כלי

פרק תשיעי

מתכות שיש להן שם בפני עצמן מקבלין
טומאה חוץ מן הדלת והנגר והמנעול והכותה שתחת הציר
והציר והקורה והצנור מפני שאלו עשויין לקרקע או לשמש
את הבית אינן מקבלין טומאה ואפילו קודם שיקבעם:
וכל כלי מתכות שיש לו שם לווי אינו מתטמא בפני עצמו
מפני שהוא במקצת כלי כיצד עקרב של פרומביא טמא
ולחיים שלה שעל לחיי הבהמה מכאן ומכאן טהורים ואינן
מקבל טומאה בפני עצמן מפני שאין להן שם בפני עצמן
ובשעת חבורן הכל מקבל טומאה: טסים של ברזל שמניחין
על לחיי האדם בשעת מלחמה אינן מקבלין טומאה מפני
שאין להן שם בפני עצמן ואם יש בהן בית קבול מים מתטמאין
בכל כלי קבול: נזם שהוא עשוי כקדרה מלמטה וכעדשה
מלמטה ונפרק הקדרה שלו מקבלת טומאה בפני עצמה
שהרי יש בה בית קבול והעדשה מקבלת טומאה בפני עצמה
מפני שיש לה שם בפני עצמה והצנורה שלו שהיא נכנסת
באוזן או באף אינה מקבלת טומאה בפני עצמה מפני שאין
לה שם בפני עצמה: היה הנזם עשוי כמין אשכול ונפרק
טהור מפני שאין בו בית קבול ואין לכל גרגר ממנו שם בפני
עצמו והרי אינו ראוי לתכשיט משנפרק: טבעת אחת

שמניחין הבנות ברגלן אחת היא הנקראת בירית ואינה
מקבלת טומאה מפני שאין עליה צורת כלי תכשיט
אלא כמין טבעת הכלים או טבעת שקושר בה בין כתיפין
אבל שני טבעות שמשימות הבנות ברגליהן ושלשלת
מוטלת ביניהן מזו לזו מקבלין טומאה מפני שהן מתכשיטי
הבנות והן הנקראין כבלים: קטלה שחוליות שלה של
מתכת והן בחוט של צמר או של פשתן ונפסק החוט החוליות
מקבלות טומאה שכל אחת ואחת כלי בפני עצמן היה החוט
שלה של מתכת והחוליות של אבני טובות ושל מרגליות או
או של זכוכית ונשברו החוליות והחוט קיים הרי זה מיטמא
בפני עצמן שהרי קטלה כמלוא צואר קטנה: כל הכסויי
של מתכת טהורין ואין מקבלין טומאה מפני שאין להן שם
עצמן חוץ מכסוי המיחם ומכסוי טני של רופאים מפני שמניחין
בו את האספלנית נעשה כלי קבול כסוי של מתכת ששפו ולטשו
ועשהו מראה הרי זה מקבל טומאה: כל המשקלות של מתכת
מקבלות טומאה והן הנקראות אונקיות קנה מאזנים של עץ
שהיו אונקיות של ברזל תלויות בו מקבל טומאה מפני האונקיות
התלויות בו בד"א במאזני של מוכרי פשתן ומוכרי צמר אבל
של בעלי בתים אינו מקבל טומאה עד שהיו האונקיות קבועות
בו: משקלות שנשתברו אע"פ שהחזירן ושוקל בהן אינן מקבלות
טומאה וייחד מהן חצי ליטרין שליש ליטרין רביעי ליטרין
הרי אלו מקבלין טומאה סלע שנפסלה והתקינה להיות שוקל בה
מקבלת טומאה: אונקלי של כתפים טהורה ושל רוכלים
מתטמאה אונקלי של נקליטי המטה טהורה ושל דרגש
מתטמאה אונקלי של כוורת הצידין שצדין בה הדגים טהורה
ושל שידה מתטמאה אונקלי של מנורת העץ טהורה ושל שולחן

מתטמאה: זה הכלל כל כלי שמקבל טומאה בפני
עצמו מן התורה הרי האונקלי שאינו מקבל טומאה
כגון כשוטי כלי עץ וכלי הבאים במדה וכיוצא אונקלי של
מתכת וה שלשלת שלו אינן מקבלות טומאה וכולן אחת אחת
בפני עצמה טהורה שאין האונקלי או השלשלת כלי בפני
עצמן לא הרי הן כמקצת כלי ואפי' אונקלי שבכותלים
שתולין בה את הכלים והבגדים וכיוצא בה טהורה:
שלשלת שיש בה בית נעילה מתטמאה והעשויה לכתיפה טהורה
שלשלת סיטונות מתטמאה מפני שהן נועלין בה החניות
ושל בעלי בתים טהורה שאינה לא לנואי שלשלת של מושחי
קרקע והיתדות שלהן שתוקעין בהם בשעה שמושחין
מקבלין טומאה ושלשלת של מקוששי עצים טהורה לפי
שהיא משמשת את העץ: שלשלת דלי גדול ד' טפחים
ממנה סמוך לדלי מתטמא עם הדלי מפני שהיא צורך
הדלי והשאר טהור לפי שאין לו שם בפני עצמו ושלשלת
דלי קטן עשרה טפחים: הכדור של מתכת והסנדן
והקנטר של בנאי והדקר של חרש וחמור של נפח
והמטולטלת והמשקולת של בניין והכידים של ברזל ש'
שחובטין בהן הזתים והאפרכס של מתכת והאולר שכורתין נ"א המטוטלת
בו הסופרים ראש הקולמוס של קנה והקולמוס של מתכת
והכן והכנה שמשרטטין בהן הסופרים כל אלו מקבלין טומאה
שכל אחד מהן יש לו שם בפני עצמו וכן כל כיוצא בזה:

פרק עשירי

מסמרות שמחזקין בהן התקרה העשוין לתקוע
אותן בעצים אינן מקבלין טומאה וכן המסמרות שתוקעין
אותן בבכתלים לתלות בהן ואם התקין המסמר להיותו כלי

להיות
בפני עצמו מקבל טומאה; כיצד מסמר שהתקינו
פותח ונועל בו או להיות מוציא בו את הפתילה או שנתנו /
ברחים של יד או של חמור הרי זה מקבל טומאה התקינו ע׳ /
להיות פותח בו את החבית טהור עד שיצרפנו; מסמר
שהוא עשוי כמו סימן לשמירת הפתח איננו מקבל טומאה
וכן מסמר של שולחני שהוא תולה בו המאזנים והכיס טהור
וכן תלויי המגרדות טהורות אע״פ שמסמרין אלו משום
בנוייתן משאר מסמרות התקיעה; מסמר הגרע והוא
הכלי שמדיקין בו את הדס מקבל טומאה ומסמר של אבן
השעות טהור מסמר הגרדי והוא המסמר הארוך כמו שפוד
שמכניס בו האורג שפופרת הקנה או העץ ולופף עליה החוטין
מקבלין טומאה; אלו כלי מתכות המתטמאות בעגלה העול
של מתכת והקטרב והכנפים המקבלות את הרצועות וברזל
שתחת צוארי בהמה והסומך והמחגר והתמחויות והענבול
והצערה ומסמר החבר את כולם; ואלו טהורים בעגלה העול
של עץ המצופה והכנפים העשויים לנואי והשפופרות המשמיעות
את הקול והאבר שבצד צוארי הבהמה והסובב של גלגל //
והטסים והצפויין ושאר כל המסמרות שבה כל אלו טהורים:
עקרב בית הבד מקבל טומאה ארון של גרוסו אע״פ שהוא
טהור אם היתה תחתון עגלה של מתכת הרי זו מקבלת טומאה
רחים של פלפלין מקבלת טומאה משום שלשה כלים משום /
כלי קבול ומשום כלי מתכות ומשום כברה; הדלת של מתכת
שבמגדל של בעלי בתים אינה מקבלת טומאה ושל רופאים מקבלת
טומאה מפני שמניחין בה את האספלנית והולה בה את המספרים:
טסים של מתכת שמנערין בה את הקדרה מקבלין טומאה ש׳
והקבועין בכירה טהורין המלקחים שממעך בהן את הפתילה מקבלין

י״ע אין תברה
אהעין אפת
כי סנג באנשאין
בר קיר אוי
מי גרדד

טומאה והמנורות שתופסות את הריחים מלמעלה אינן מקבלות טומאה שאינן עשויות אלא לחזק: קלוסטרא שנועלין בה הדלתות אם היתה של מתכת מתטמאה היתה של עץ ומצופה מתכת טהורה הפין והפורנה טמאין ניקה של מתכת טהורה לפי שהיא משמשת את העץ: הכוש והעימה והמקל וסומפוניא והחליל של מתכת מקבלין טומאה היו של עץ ומצופין מתכת טהורין חוץ מן הסומפוניא שאם היה בה בית קבול כנפים אע״פ שהיא מצופה טמאה: החצוצרת שהיא מפורקת חליות אם אין ידוע להחזירה אלא אומן הרי זו מקבלת טומאה כשהיא מחוברת ואם יכול הכל לפרקה ולהחזירה אינה מקבלת טומאה הקנה שמניחין עליו את הפה בשעת תקיעה מקבל טומאה בפני עצמו ובשעת חבור הכל טמא: כיוצא בו קני מנורה בפני עצמן אין מקבלין טומאה מפני שיש להן שם צור הפרח שלה והבסיס מתטמאין בפני עצמן ובשעת חבור הכל מקבל טומאה: קרית החצים שהיא המטרה שיש בה לשונות של מתכת מקבלת טומאה ושמניחין אותה ברגלי האסירים טהורה והקולר מקבל טומאה: מגרה שעשה שנייה לחור הדלת אע״פ שמשמש בה אינה מקבלת טומאה ולכן משנטמאת
ואם עשייה לחור הדלת הרי זו בטומאתה עד שיקבענה במסמר הככה בין למעלה בין למטה בין מן הצדדין טהורה:

והקנה האחר הרחיב אינו מקבל טומאה בפני עצמו ובש׳

פרק אחד עשר

כמה שעור השבר שישבר כלי מתכות ולא יקבל טומאה או יטהר מטומאתו הכול לפי מה שהוא כל זמן שהכלי יכול לעשות מעין מלאכתו עדיין הוא כלי וחשוב ככלי שלם: כיצד דלי של מתכת שנשבר והרי הוא יכול למלאות בו הרי כלי כשהיה הקומקום כדי לחום בו חמין המיחם כדי לקבל

קלעים הנפס כדי לקבל קיתונות של מתכת הקיתון כדי לקבל
ברוטות מהות היין כדי למוד בהן היין ומדות שמן כדי למוד
בהן השמן; מסננת של חרדל שנפרצו בה ג׳ נקבים מלמטה זה
לתוך זה טהורה לפי שאינה משמשת מעין מלאכתה מגרפה
שניטל כפה אע״פ שהיא כקורנס טהורה שאינה עושה מעין מלאכתה
לא מעין הקורנס והיא לא נעשית להקוע בה כקורנס וכן כל כיוצא
בזה; מסרק של צמר שניטלו שניו אם נשתייר בו שלש במקום
אחד טמא היתה החיצונה אחת מן הג׳ טהור לפי שאינו יכול
לסרוק בו פשתן שהחיצונה אינה מועלת לסריקה וכל שאינו
עושה מעין מלאכתו בכלי מתכות טהור; ניטלו מן המסרק
שתים ונשאו למקלטת א׳ טמאות אחת והתקינה לנר או לצפוף
עליה החוט לרקום מקבל טומא ואם היתה השן עבה וגדולה
אע״פ שלא התקינה הרי זו מתטמאה בפני עצמה; מסרק של
פשתן שנטמאו שניו ונשתייר בו שתים טמא נשתייר בו אחת
טהור הכדומים שנשברו ואונקלי שלהן קיימת טמאים שהרי
אפשר להוציא בהן הדלי מן הבאר כשהיו מקודם; מגרה
שניטלה שנה אחת מבינתים טהורה נשתייר בה מלא הסיט
במקום אחד טמאה שהרי אפשר לגור בנשאר; המעצד והאוזמיל
והמפסלת והמקדח שנפגמו עדיין מקבלין טומאה ניטל חסומן
טהורין וכולן שנחלקו לשנים טמאים חוץ מן המקדח שהרי אינו
ראוי לנקוב בו והדונקי בפני עצמה אינה מקבלת טומאה מפני
שהיא מקצת כלי; הסיף והסכין העיקוס כמו מגל והרומח
ומגל יד ומגל קציר וזוג מספרים קטנים של בעלי בתים וזוג של
מספרים גדולים של ספרים שנחלקו כל חלק מהן מקבל טומאה
מפני שהוא עושה מעין מלאכתו מספרת שנחלקה לשנים
טהורה לפי שאינה מעברת את השער לא ברחק; שריון

שריון שנחלק לארכו טהור לרחבו אם משמש מעין מלאכתו
טמא מאמתי מטהרתו משיבלה ואינו משמש מעין מלאכתו
בלה ונשתייר בו רובו אם מלמעלה טמא ואם מלמטה טהור
קצץ ממנו ועשה חוליה לתכשיט הרי זו מקבלת טומאה:
שפופרת של זהבים ושל זגגים ושל נפחין ושל עושה זכוכית
שנחלקה לארכה טהורה לרחבה אם משמשת מעין מלאכתה
ראשונה טמאה ואם לאו טהורה: כלבא של ספרים ושל
רופאים ושל עושה זכוכית שנחלקה לשנים טהורין ושל נפחין
טמאה מפני שהוא בתחלה חותה בה את הגחלים ועכשיו חותה
בה את הגחלים: מראה של מתכת שנשברה או שנטשטשה
אם אינה מראה רוב הפנים טהורה היתה מראה רוב הפנים
עדיין היא בטומאתה: מחט שנטלה קיתה הנקוב או עוקצה
טהורה ואם התקינה לצפונ' שקים שנטל קיתה הנקוב טמאה
מפני שהוא רושם בקצה השני: המחט שצופין עליה את
השני או הזהב וכיוצא בהן כדרך שהרוקמין עושין בהן בין
שניטל הנקב שלה בין שניטל עוקצה טמאה שאין מלאכתה
התמידה: מחט שהעלת חלודה אם מעכבת את התפירה טהורה
ואם לאו טמאה הסיף והסכין שהעלו חלודה טהורין שכן והשחיזן
חזרו לטומאתן הישנה וכן צנורה שפשטה טהורה כפפה חזרה
לטומאתה הישנה: מפתח עקום כמו ארכובה שנשבר בתוך
ארכובתו טהור וכן מפתח העשוי כמין שנשבר מתוך גומו טהור
שהרי אינו יכול לפתוח בהן והרי אינן משמשין מעין מלאכתן
היו בו שינים ונקבים טמא שעדיין מפתח הוא: ניטלו השנים
טמא מפני הנקבים נסתמו הנקבים טמא מפני השנים ניטלו השנים
ונסתמו הנקבים או שנפרצו הנקבים זה לתוך זה טהור: כלי שיש
בראשו האחד כף להריס בו הדשן ובראשו השני מזלג לצלות בו
הבשר שניטלה כפו טמא מפני שניו ניטלו שניו טמא מפני כפו וכן

ישעיה גודאזאן בו לארכה

כרת בותה

כלי כשהיה

עליה את החוט לרקום בה טמאה מפני שהוא רושם אבל מחט של שקים

מכחול

מכחול שניטלה כפו שגורפין בה הכוחל טמא מפני הזכר שכוחלין
בו העין ניטל הזכר טמא מפני הכף: כלי שבראשו אחד כף כשבכה
עלות עליו ובקצה השני שנים להוציא בהן הבשר מן הקדרה או מעל האש
ניטלה כמו טמא מפני שנים שניטלו שיניו מטמא מפני כפו: וכן עט
של מתכת שכותבין בראשו האחד ומוחקין בראשו השני
ניטל הכותב טמא מפני המוחק ניטל המוחק טמא מפני
הכותב וכן כל כיוצא באלו והוא שיהיה הנשאר יכול לעשות מעין
מלאכתו: כיצד עט שניטל המוחק שלו ונשאר הכותב אם
נשאר מארכו כדי שיגיע לקשרי אצבעותיו טמא מפני שהרי אפשר
שיאחז בו ויכתוב ניטל הכותב ונשאר המוחק אם נשאר מארכו
מלא כף ידו טמא שהרי אפשר לו למחוק בו נשאר פחות מזה
טהור וכן כל כיוצא בזה: קרדום שניטל עופשו והוא הצד
שהחרש מנגר טמא מפני בית ביקועו ניטל בית ביקועו טמא
מפני עופשו נשבר מקופו טהור חרחור שנפגם עדיין הוא
כלי עד שינטל רובו נשבר מקופו טהור: המרדע והוא המלמד
הוא עץ ארוך עבה וכמו מסמר חד תקוע בקצתו מלמעלה וזה
הברזל נקרא דרבן ובקצה השני מלמטה ברזל כמו רומח והעץ
נכנס בו וזה הברזל נקרא חרחור: מניקית של מתכת שהיא כמו
שפופרת שנטמאת משיקבע אותה במקל או בדלת ויחבר אותה
עם העץ תטהר לא נטמאת קבעה במקל או בדלת הרי זו
מקבלת טומאה במקומה שכל כלי מתכות שקבען בקורה או
בכותל מקבלין טומאה כשהיו עד שישנה מעשיהן: לפיכך דף
של נחתומין של מתכת שקבעו בכותל טמא וכן כל כיוצא בזה
משאר כלי מתכות שנקבעו בין פשוטיהן בין מקבליהן טומאה כשהיו:

פרק שנים עשר

כלי עץ וכלי עור וכלי עצם שנשברו

טהרו מטומאתן חזר ועשה כלי משבריהם או שקבץ את
שבריהן ועשה מהן כלים אחרים הרי אלו כשאר הכלים הטהורין
שלא נטמאו מקודם שהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא:
וכן כלי מתכות שנשברו אחר שנטמאו טהרו התיכן וחזר
ועשה מהן כלים אחרים חזרו לטומאתן הישנה ואין לכלי טהרה
גמורה עד שיטבילם במי מקוה כשהן שלמים או ישארו שבורים
וחזרת כלי מתכות לטומאתן הישנה מדבר סופרים: ומפני מה
גזרו על כלי מתכות שיחזרו לטומאה הישנה גזרה שמא יטמא
לו כלי מתכות שיחזירו ויתיכו ויעשה ממנו כלי אחר בו ביום
ואם תאמר כשהוא טהור כדין תורה יבוא ויאמר השבירה מטהרת
והטבילה מטהרת כשם שאם נשבר והתיכו ועשה ממנו כלי
כשהיה הרי הוא טהור בו ביום כך אם הטבילו אע״פ שהוא כשהיה
הרי הוא טהור בו ביום ויבואו לומר שאין הכלים צריכין הערב
שמש מפני השש זה גזרו עליהם טומאה: אחד כלי שנטמא
במת או בשאר הטמאות אם התיכו יחזור לטומאתו הישנה עד
שיטבילו נטמא במת והזה עליו בשלישי ואחר כך התיכו
ועשהו כלי אחר והזה עליו בשביעי והטבילו הרי זה מטמא
ואין הזאה שקודם התך מצטרפת להזייה שאחר התך ואין
טהרה עד שיזה עליו שלישי ושביעי ויטביל כשהוא כלי קודם
שבירה או יזה בשלישי ושביעי ויטביל אחר שיתיכו:
ברזל טמא שבללו עם ברזל טהור אם רוב מן הטמא טמא
אם רוב מן הטהור טהור מחצה למחצה טמא וכן טיט שבללו
בגללים וצרף הכל בכבשן ועשהו כלי אם רוב מן הטיט הרי זה
מקבל טומאה מפני שהוא כלי חרש ואם רוב מן הגללים אינו
מקבל טומאה: כלי מתכות הטהורים שאנכן באנך טמא
מטמאים אבל העושה כלים מן האנך הטמא הרי הן טהורין

ל ות או־ טמאות

שינין שבשלישי

קנער

קבדוס

קרדום שעשהו מן הברזל הטהור ועשה עופשו מן הטמא הרי
זה טמא עשה עופש׳ מן הטהור והקרדום מן הטמא הרי זה /
טהור שהכול הולך אחר העשה מלאכה קרדום טהור שחסמו
בברזל טמא טהור; קיתון שעשהו מן הטמא ושוליו מן הטהור
טהור עשהו מן הטהור ושוליו מן הטמא טמא הכל הולך אחר /
המקבל העושה מלאכה; כלי מתכות שנטמא בטומאה שהיא
מדברי סופרים כגון שנטמא בע״ז וכיוצא בה ונשבר והתיכו
וחזר ועשה ממנו כלי אחר הרי זה ספק אם חזר לטומאתו ישנה
או לא חזר; כלי זכוכית שנטמאו ונשברו טהרו ככל הכלים
ואפי׳ חזר והתקן ועשה מהן כלי אחר אינן חוזרין לטומאה ישנה
לפי שעיקר טומאתן מדברי סופרים כמו שבי׳ לא גזרו עליהן /
בטומאה ישנה; וכן כלי זכוכית שנשברו אע״פ ששבריהן
כלים וראויין לתשמיש הואיל והן שירי כלים אינן מקבלין טומאה
אע״פ לפי שאינן דומין לכלי חרש כיצד קערה של זכוכית //
שנשברה והתקין שוליה לתשמיש אין השולים מקבלין טומאה
אע״פ שהן כקערה ואם קרסם את מקום השבר ושפן בשופין
הרי זה מקבלת טומאה וכן כל כיוצא בזה; צלוחית קטנה
הניטלת בה ביד אחד שנפל פיה מקבלת טומאה מפני שאין
מכניסין היד לתוכה לא יוצק ממנה אבל גדולה שניטלת //
בשתי ידות שנטל סד׳ פיה טהורה מפני שהיא חובלת ביד
בשעת שמכניס ידו לתוכה; וכן צלוחית של פלייטון אע״פ
שהיא קטנה אם נפל פיה טהורה מפני שחובלת באצבעו בשעה
שמוציא הבשם מתוכה לגינים הגדולים שניטל פיהם עדיין הם
כלים מפני שהוא מתקינן לכבשים; כוס שנפגם רובו טהור
נכנס בו שליש הקיפו ברוב גבהו טהור ניקב וסתמו בין בזפת
בין בעץ טהור הכוס וה צלוחית שנקבו בין מלמעלה בין

על כ... / זכו... / מק... / טו...

נ״ / שנטלו

מלמטה טהורין׃ התמחוי והקערה שנקבו מלמעלה טמאים
מלמטה טהורין׃ נקדקן אם יכולין לקבל את החמין בצונן
טמאים ואם לאו טהורים הכוסות החותכין אע״פ ששפתותיהן
סורחין את הפה מקבלין טומאה׃ האספקס של זכוכית ב
טהור שהרי הוא כמו מחץ שאינו מקבל זכוכית שעושין
אותה למראה טהורה אע״פ שהיא מקבלת לפי שלא נעשת
לקבל׳ התרוד של זכוכית שהוא מקבל אע״פ שכשמניחן על
השולחן נהפך על צדו ואינו מקבל הרי זה מקבל טומאה׃
התמחוי של זכוכית שעשהו מראה מקבל טומאה ואם
מתחלה עשהו למראה כדי שיהיו דברים שמניחין בו נראין
מאחוריו הרי זה טהור וכל כלי זכוכית אין מקבלין טומאה
עד שתגמור מלאכתן ככל הכלים׃

פרק שלשה עשר

כבר ב׳ בכמה מקומות
שאין כלי חרש מיטמא אלא מאוירו בהסט הזב או מאוירו
ושאר כל הכלים שנגעה בהן הטומאה נטמאו ואם נכנסה
טומאה לאוירן ולא נגעה בהן הרי הן טהורין נמצא הטמא
בכלי חרש טהור בכל הכלים והטמא בכל הכלים טהור בכלי
חרש׃ ומנין שאין כלי חרש מתטמא אלא מאוירו של וכל כלי
חרש אשר יפול מהם אל תוכו מתוכו הוא מתטמא ואינו
מתטמא מאחוריו וכשם שמתטמא מאוירו כך מטמא אוכלין
ומשקין מאוירו׃ כיצד כלי חרש שנטמא ונכנסו אוכלין
ומשקין לאוירו אע״פ שלא נגעו בו הרי הן טמאים של כל אשר
בתוכו יטמא אבל שאר הכלים הטמאים אין מתטמאין אוכלין
ומשקין עד שיגעו בהן׃ אין כלי חרש מטמא כלים מאוירו
בין כלי חרש בין שאר כלים כיצד כלי חרש גדול שהיו כלים בתוכו

ונכנסה טומאה טומאה באוירו הוא טמא וכל הכלים שבתוכו
טהורין היו משקין בכלים שבתוכו נטמאו המשקין מאויר וחוזרין
ומתטמאין את הכלים והרי זה נאמ׳ מטמאין לא טמאו
ואתה טמאתני: כלי חרש שנגעו משקין טמאים באחוריו
בלבד נטמאו אחוריו כשאר כל הכלים בד״א בשהיה לו תוך
אבל אם אין לו תוך ונגעו בו משקין טמאין הרי זה טהור שכל
שאין לו תוך בכלי חרש אין אחוריו מתטמאין במשקין:
נגעו אכלים או משקין באחורי כלי חרש הטמא הרי אלו מט׳
טמאים ואחד כלי חרש ושאר כל הכלים בדבר זה שכל הכלים
הטמאים שנגעו אכלים או משקין בהן בין מתוכן בין מאחוריהן
נטמאו: אחד כלי חרש שנכנסה טומאה לאוירו או שכפהו על
הטומאה המונחת על הארץ ונעשה אוהל עליה שהרי הטומאה
בתוכו מפי השמועה למ׳ שזה שנ׳ אל תוכו לרבות את האוהלן:
גומה שהיה השרץ מונח בתוכה וכפה כלי חרש על הגומה
לא נטמא שנ׳ אשר יפול מהם אל תוכו עד שתכנס עשמה של
טומאה בתוכו לפיכך השרץ שנמצא למטה מנחשתו של תנור
שהיא קרקעיתו התנור טהור שאני אומ׳ חי נפל ועכשיו מת
בתוך גומא זו: וכן אם נמצאת מחט או טבעת למטה
מנחשתו אע״פ שכל הכלים הנמצאים טמאין כמ׳ שבא׳ הרי
התנור טהור שאני אומר שם היו עד שלא בא התנור והתנור
נבנה עליהן ולא נפלו לתוכו נמצאו בדשן הרי התנור טמא שאין
לו במה יתלה: נמצאו בנחשתו של תנור נראים אבל אינן
יוצאין לאוירו אם אופה את הבצק והוא נוגע בהן נטמא
התנור וכאלו היה בתוך אוירו ואם לאו התנור טהור כאלו הן למטה
מנחשתו ובאי זה בצק אמרו בבצק הבינוני שאינו רך ביותר ולא
קשה: השרץ שנמצא בעין של תנור בעין של כופח בעין

של כירה אם נמצא מן השפה הפנימית ולחוץ טהור וכן אם
נמצא באויר העין טהור שהרי לא נכנס לאויר התנור לא
הכירה או הכופח לא תחת עוביי דפנותיהן הוא תלוי ואפי'
היה שם כזית מן המת טהורין לא אם כן היה בעוביי העין
פותח טפח שהרי מביא את הטומאה לאויר התנור כמו
שנתבאר בענין טומאת מת: נמצא השרץ במקום הנחת
העצים מן השפה הפנימית ולחוץ טהור נמצא במקום ישיבת
הבלן במקום ישיבת הצבע במקום ישיבת שולקי הזיתים
הכל טהור אין התנור ולא הכירה ולא שאר מקומות היקוד
מתטמאין לא אם כן נמצאת הטומאה מן הסתומה ולפנים:
כלי חרס שעושין בו בעלי בתים המים שבאמצען כמו רשת של
חרש ושפתו של מעלה מן הרשת כמו מסרק וזה הוא הנקרא כמו נ"
צר"צר אם נכנסה הטומאה לאויר המסרק למעלה מן הרשת סרסור
נטמא כולו זה הוא תוכו של כלי זה: כלי חרש שהיה לו שלש
שפיות זו למעלה מזו היתה הפנימית עודפת ונכנסה טומאה נ" כיות
לאויר הפנימית כל האוכלין והמשקין שבאויר שבין הכה הפנימית
ובין האמצעית טמאין והאוכלין והמשקין שבין האמצעית ובין
החיצונה טהורין: היתה האמצעית עודפת ונטמא אוירה ממנה
ולפנים טמא ממנה ולחוץ טהור היתה החיצונה עודפת ונטמא
אוירה הכל טמא היו שוות כל שנטמא אוירה טמאה והשאר
טהור: לפסים זו בתוך זו ושפתותיהן שוות והשרץ בעליונה
או בתחתונה זו שיש בה השרץ טמאה ושאר הלפסין טהורין
הם וכל האוכלין שבהן היה כל לפס מהן נקובה בכונס משקה
והשרץ בעליונה כל האוכלין והמקין שבכל הלפסים טמאים
שהרי הטומאה באויר כולן כמו שיתבאר: היה השרץ
בתחתונה היא טמאה וכולן טהורות שהרי לא נכנס שרץ

באויר

לאויר העליונות ואין שפת התחתונה עורפת כדי לטמא כל מ
האוכלין והמשקין שבתוכה: היה השרץ בעליונה והיתה פת /
התחתונה עורפת העליונה טמאה שהשרץ בתוכה וכן התחתונה
מפני ששפתה עורפת הרי השרץ באוירה ושאר הלפסין שבתוך
התחתונה טהורין שאין כלי חרש מטמא כלים שבתוכו ואם היה
ביניהן משקה טופח כל שיש בה משקה טופח טמאה שהמשקה
מתטמא מאויר התחתונה העורפת וחוזר ומטמא הלפס:
טבלה של חרש שהיו קערות דבוקין בה בתחלת מעשה והרי
הכל כלי אחד ונטמאת אחת מן הקערות לא נטמאו כולן ואם
היה לטבלה דופן עודף שנמצאו כל הקערות בתוכו ונטמאת
אחת מהן נטמאו כולן וכן הדין בבית התבלין של חרש וקלמרין וכן
המתאימות: כיוצא בו בית התבלין של עץ שנטמא אחד מבתיו
במשקין לא נטמאו שאר הבתים ואם יש לו דופן עודף שנמצאו /
כל הבתים בתוכו ונטמא אחד מבתיו במשקין נטמא כולן:
היו בתיו קבועין במסמר הרי זו חבור זה לזה לטומאה ולהזייה
היו תקועין בעצמן הרי זו חיבור לטומאה ואינן חיבור להזייה
ואם היו בתיו ניטלין וניתנין אינן חבור לא לטומאה ולא להזייה:

פרק ארבעה עשר

כל המציל בצמיד פתיל באהל המת
מציל בצמיד פתיל באויר כלי חרש אם הציל במת החמור דין
הוא שיציל בכלי חרש הקל וכל שאינו מציל באהל המת
אינו מציל באויר כלי חרש וכשם שאין צמיד פתיל מ
לטומאה באהל המת כך אין צמיד פתיל לטומא באויר כלי
חרש: כיצד קדרה שהיא מלאה אוכלין ומשקין ומוקפת
צמיד פתיל ונתונה בתוך התנור הטמא הרי הקדרה וכל
מה שבתוכה טהורין היה השרץ או משקין טמאין בתוכה

ומוקפת צמיד פתיל ותלויה באויר התנור נטמא התנור וכל כיוצא בזה; טבעת טמאה שהיתה מובלעת בתוך הבצק הלבנה או מחט טמאה שהית מובלעת בתוך העץ ונפל לאויר כלי חרש נטמא אעפ״י שאם נגע ככר תרומה בעץ זה או בלבנה זו טהור הרי הן מטמאין כלי חרש מאוירו; תרנגולת שבלע שרץ או בשר מת ונפל לאויר התנור הרי זה טהור ואם מת שם התרנגול נטמא התנור שהבלועין בחי מצילין מיד כלי חרש כדרך שמצילין באהל המת; דברים שבתוך הפה או בתוך הקמטין אינן כבלועין כיצד אדם שהיו משקין טמאין בתוך פיו וקפץ פיו והכניס ראשו לאויר כלי חרש טמאהו וכן טהור שהיו אכלין ומשקין שבפיו היה לו בתוך קומתו כעדשה מן השרץ והכניסו לאויר התנור נטמא התנור אעפ״י שהטומאה בתוך הקמט; ספוג שבלע משקין טמאין אעפ״י שהוא נגוב מבחוץ אם נפל לאויר כלי חרש לא טמאוהו נפלו לתנור והוסק נטמא שסוף משקה לצאת; בד״א במשקין קלים אבל אם נבלעו בהן משקין חמורין דם הנדה ומימי רגליה אם היו יכולין לצאת והקפיד עליו שיצא הרי זה מטמא התנור אעפ״י שלא הוסק ואם אין מקפיד עליו אינו מטמא עד שיוסק ויצא המשקה; וכן בגפת חדשה הבאה ממשקין שהוסק בה התנור נטמא שסוף משקה לצאת אבל בישנה טהור איזו היא ישנה לאחר יב׳ חדש ואם ידוע שיוצא ממנה משקה בשעה הסק אפי׳ לאחר ג׳ שנים נטמא התנור כשיוסק; כלי חרש שחלקו במחיצה משפתו עד קרקעיתו ונכנסה טומאה באויר אחד משני החלקים נטמא הכלי כולו מפני שאין דרך בני אדם לחלוק כלי חרש כדרך שחולקין לכיכך תנור שחצצו בנסרים או ביריעות ונמצא השרץ

לתוך פיו והכניס כל ראשו לאויר התנור טמא׳ נטמאו׳ אכלין ומשקין שבפיה

שסוף משקה לצאת וכן חתיכות של זפת ושל גמי חרסים שנשתמשו בהן משקין טמאין ונאבו ונפלו לאויר כלי חרש לא טמאו נפלו

במקום אחד הכל טמא; כלי שהיתה טומאה בתוכו והכניס
הכלי לאויר כלי חרש ושפת הכלי הטמא חוץ לכלי חרש אע״פ
שהטומאה מכוונת בתוך כלי חרש הרי זה טהור שנ׳ אשר יפול
מהם אל תוכו ולא אל תוך תוכו; וכן אם היה כלי חרש טמא
והכניס לאוירו כלי אחר שיש בו אוכלין ומשקין ושפת הכלי האחר
חוץ לכלי חרש אע״פ שהאוכלין והמשקין מכוונין בתוך כלי חרש
הטמא הרי אלו טהורין שנ׳ כל אשר בתוכו ולא שבתוך תוכו;
כיצד כוורת או קופה או קדרה או חמת וכיוצא בהן שהיה השרץ
בתוכה ושלשל הקופה לאויר החבית או לאויר התנור אע״פ שהשרץ
מכוון בתוך אויר החבית או לאויר התנור הואיל ושפת הקופה
או החמת למעלה משפת החבית או התנור הרי אלו טהורין ואם
היה בתוך החמת או בתוך הקדרה וכיוצא בהן אוכלין או משקין
ושלשל אותן לאויר התנור או החבית הטמאין הרי הן טהורין;
היתה הכוורת או הקופה או החמת וכיוצא בהן נקובין אינן
מצילין לא אם היה השרץ לתוכן ושלשל אותן לאויר כלי חרש
הטהור נטמא ואם היו אוכלין או משקין לתוכן ושלשל אותן ל׳
לאויר כלי חרש הטמא נטמאו; וכמה יהיה הנקב אם היה בכלי
שטף במוציא זיתים ואם היה בכלי העשוי לאוכלים שיעורו
בזיתים והעשוי למשקין שיעורו בכונס משקה והעשוי לכך ולכך
מטילין אותו לחומרו ומשניקב כלי חרש זה בכונס משקה אינו
מציל מיד כלי חרש; סתם ניקב כלי חרש בזפת אם היה
השרץ בכלי זה ושלשלו לאויר התנור הטהור נטמא שאין
הצמיד מציל על הטומאה מלטמא כמ׳ שבי׳; אבל אם היה
בכלי זה אוכלין או משקין ושלשלן לאויר התנור הטמא הרי הן
טהורין שהרי הנקב סתום ושאר כל הכלים שסתמן בזפת וכיוצא
בו אינו מציל מיד כלי חרש; כוורת פחותה אע״פ שסתם

הפחות בקש אינה מעלה מיד כלי חרש שהרי אינו כלי
החמת והכפישה שנפחתו במוציא ראמון אע"פ שבטלו מתורת
כלי הרי לא מצילין מיד כלי חרש והוא שיהיה הפחת למעלה
משפת כלי חרש מבחוץ ויהיה בית קבול שלהן משולשלת לתוך
כלי החרש: עור משוט וכיוצא בו שיהיה שוקע לאויר כלי
חרש או לאויר התנור והשרץ בתוך העור הרי התנור טמא
ואם היה שרץ בתנור אכלים ומשקין שבתוך העור טמאין
שאין מצילין מיד כלי חרש אלא כלים שיש להן תוך כגון הסל
והקופה והחמת: כלי חרש שהיתה טומאה בתוכו והיה כלי חרש
טהור כפוי על פי הכלי הטמא או שהיה הכלי שהטומאה רבוצה
בתוכו כפוי על פי הכלי הטהור אע"פ שאויר שניהם מעורב
הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו שהרי לא נכנסה הטומאה
העצמה לאויר כלי חרש הטהור: לפיכך חבית שהיתה מלאה
משקין טהורין נתונה למטה מנחשתו של תנור ונפל שרץ לתוך
התנור הרי החבית והמשקין טהורין אע"פ שאויר התנור מעורב
עם אויר החבית וכן אם היתה החבית כפויה על פי התנור ופיה
לאויר התנור אפי' המשקין שבשולי החבית טהורין:

פרק חמשה עשר

אין כלי חרש מקבלין טומאה עד שתגמר
מלאכתן ואימתי גמר מלאכתן כלי צרפי בכבשן התנור משיסיקנו
כדי לאפות בו סופגנין הכירה משיסיקנה כדי לבשל עליה ביצת
התרנגולין טרופה ונתונה באלפס הכופח אם עשהו לאפייה
שיעורו כתנור עשהו לבישול שיעורו ככירה: תנור שהתחיל
לבנותו אם היה גדול משיתחיל בו ד' טפחים ויסיקנו מקבל
טומאה ואם היה קטן משיתחיל בו טפח ויסיקנו הכירה
משיתחיל בה ג' אצבעות ויסיקנה הכופח אם עשהו לאפייה

הרי הוא
כתנור ואם עשהו לבשל עליו הרי הוא ככירה: התנור שהוסק
מאחוריו או שהוסק מבית האומן או שהוסק שלא לדעת הואיל והוסק
מכל מקום הרי זה מקבל טומאה מעשה שנפלה דליקה בתנור כפר
מן הכפרים ובא מעשה לפני בית דין ואמרו מקבל טומאה: תנור
שהסיקו להיות צורפה בו הרי זה מקבל טומאה. להיות מלבן בו אונין
של כשתן טהור שאין זה עושה מלאכה בגופו של תנור: תנור
שחצצו לשנים והוסק אחד מחלקיו ונטמא במשקין הוא טמא וחברו
טהור נטמא בשרץ וכיוצא בו מטומאות של תורה הכל טמא ועובי
שביניהן טמא: הוסקו שניהן ונטמא אחת מהן במשקין באויר חולקין
את עובין המשמש לטמא טמא ולטהור טהור בד"א בזמן שחצצו
ואחר כך הסיקו אבל אם הסיקו ואחר כך חצצו ונטמא אחד מהן
אפי' במשקין נטמא הכל: התנור או כירה של אבן טהורין לעולם
ושל מתכת טהורין משום תנור וכירים שנ' יותץ את שיש לו נתיצה
וטמאים משום כלי מתכות: כיצד אינן מתטמאין מאוירן לא מחובר
לקרקע כתנור וכירים ואם נגעה בהן טומאה אפי' מאחוריהן מתט'
מתטמאין כשאר כלי מתכות ואם נטמאו במת נעשין אב טומאה
כשאר כלי מתכות ויש להן טהרה טהרה במקוה: תנור של
מתכת שניקב או נפגם או נסדק וסתמו בטיט או שעשה לו טפילה
של טיט או מוסף של טיט הרי זה מתטמא משום תנור וכמה יהיה
הנקב כדי שיצא בו האור וכן בכירה ואם עשה לכירה פטפוטין
של טיט מתטמאה משום כירה מירחה בטיט בין מבפנים בין
מבחוץ עדיין אינה מקבלת טומא: התנור שאינו מחובר בארץ אפי'
תלוי בצואר הגמל הרי זה טמא משום תנור שנ' טמאים הם וג'
מכל מקום: כור של צורפי מתכות שיש בו בית שפיתה מתטמאה
ככירה וכן של עושה זכוכית אם יש בו בית שפיתה מקבל טומאה
כבשן של סיידין ושל זגגין ושל יוצרין טהורין הכורני אם יש לה דופן

מתטמאה: אבנים שחברן זו לזו ועשאן תנור אם עשה לו
טפילה מבפנים ומבחוץ בלבד מתטמא במגע הרי זה כתנור
לכל דבר ומיטמא מאוירו ואם טיפלו מבחוץ בלבד מתטמא
במגע ואין מתטמא באויר: חיבר אבנים לתנור ולא חיברם
לזו מתטמאות עם התנור חברם זו לזו ולא חברם לתנור הרי הן
כבירה חפר בארץ ועשה טירה טהורה וטירת הכירה טהורה:
שתי חביות ושני לבנים שעשאן כירה בינהן מתטמא באויר
ובמגע ותוכן של חבית טהור ועובי החביות חולקין אותן המשמש
את הכירה טמא והמשמש את תוך החבית טהור: העושה ג'
פטפוטין בארץ וחברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה
ג הרי זו טמאה משום כירה קבע ג' מסמרים בארץ להיות שופת
עליהן את הקדרה אע"פ שנעשה בראשן מקום בטיט שתהיה
הקדרה יושבת הרי זו טהורה כבירה של מתכת וכן אבנים
שמירחן בטיט שהוא שופת עליהן אינן מקבלין טומאה
כלו היא כירה של אבן: העושה שתי אבנים כירה וחיברן
בטיט מתטמאה חיבר אותה אחת בטיט והשניה לא
חיברה אינה מקבלת טומאה: האבן שהוא שופת עליה
התנור עליה ועל הכירה עליה ועל הכופח עליה ועל הכותל
עליה ועל הסלע אינה מקבלת טומאה: כירת הטבחים
שהוא נותן אבן בצד אבן וכולן מחוברות בטיט נטמאת
אחת מהן לא נטמאו כולן שלש אבנים שחיברן בטיט ועשיין
שתי כירות בין שחיברן זו לזו ולא חיברן בקרקע ובין שחיברן
בקרקע ולא חיברן זו לזו אם נטמאת אחת משתי הכירות האבן
האמצעית המשמש ממנה לכירה הטמאה טמא והמשמש ממנה
לכירה הטהורה טהור: ניטלה האבן החיצונה של כירה הטהורה
הוחלטה האמצעית כולה לטומאה ניטלה החיצונה של כירה

הטמאה טהורה האבן האמצעית כולה: נטמאו שתי הכירות אם
היתה האבן האמצעית גדולה נותן ממנה לכירה זו כדי שפיתה
מטרה ולכירה השניה כדי שפיתה מכאן והשאר טהור ואם
היתה קטנה הכל טמא: ניטלה האמצעית אם יכול לשפות
בל שתים החיצונות יורה גדולה הרי הוא טמאה ואם היו
מרוחקין יתר מזה טהורה החזיר את האמצעית הרי הכל טהור
כשהיה מרחה בטיט מקבלין טומאה מכאן ולהבא והוא שיסיקנה
לכל אחת מהן כדי לבשל עליה ביצה קלה: שתי אבנים שעשאן
כירה ונטמאת וסמך לאבן זו ממנה אבן אחת מכאן ולזו אבן
אחת מכאן הרי חצי של אבן משתי אבני הכירה הראשונה טמא
וחצי האבן טהור ניטלו השתים הטהורות שסמך חזרו השתים של
כירה לטומאתן: דוכן של חרש שיש בו בית קיבול קדרות
והאח והרמץ נתון בתוכו טהור משום כירה ונטמא משום כלי
קבול לפי אם היה מחובר בארץ טהור כשאר הכלי ואם נקב
אינו מקבל טומאה קיבול מה שאין כן בכירה: הצדדין של
הנוגע בהן אינו טמא משום כירה הרחב שלא שיושבין עליו
בשעת תבשיל מתטמא אם נטמא הדוכן הכופת את הסל ובנה
כירה על גביו הרי זו טמאה משום כלי עץ לא משום כירה
לפיכך אינה מקבלת טומאה מאוירה ככירה:

פרק ששה עשר

תנור גדול שיריו ד׳ טפחים והקטן
שיריו רובו כיצד שאם נשאר כגדול ד׳ טפחים ובקטן רובו מקבל
טומאה מכאן אינו מקבל טומאה: וכן אם נטמא ונתצו עד
שנשייר בו פחות מארבעה טפחים בגדול או פחות מרוב הקטן
טהור נשאר בו ד׳ או רוב הקטן עדיין הוא בטומאתו והכירה
שיריה שלש אצבעות הכופח עשהו לאפייה שיעורו כתנור

לבשל שיעור כבירה: תנור שנטמא ולא רצה לכתתו
מטהרו חולקו לג׳ חלקים וגורר את הטפלה שעל החרסים עד
שנמצא כל חרס מהן עומד על הארץ בלא טיט על גבין
חלקו לשנים אחד גדול אחד קטן הגדול טמא והקטן טהור:
חלקו לשנים בשוה כל אחד מהן טמא לפי שאי אפשר לכוין
אבל טבלה של חרש שיש לה דופן שנחלקה לשנים טהרה ואם
היה אחד גדול ואחד קטן הגדול טמא והשנים הקטנים טהורין:
חתכו חליות חליות לרחבו אם היה גובה כל חוליה וחוליה
פחות מארבעה טפחים טהור חזר וסדר את החליות זו על גבי
זו ומירח עליהן בטיט והחזירו תנור כשהיה הרי זה כמי שנעשה
תנור אחר ואינו מקבל טומאה לא מכאן ולהבא והוא שיסיק
כדי לאפות בו סופגנין אחר שמירחו: הרחיק ממנו את
הטפילה ונתן חול או צרורות בין החוליות ובין הטפילה אינו מקבל
טומאה לעולם וזה הוא שאמרו הטרה והטהורה אופות בו והוא
טהור היתה בו חוליה אחת שיש בה ד׳ טפחים היא מתטמאה
במגע ואין מתטמאה באויר ושאר החליות טהורות: תנור
שבא מחותך מבית האומן ועשה לו סמוכין שמקבצין אותו
להיות כאחד ונתנו עליו והוא טהור ונטמא כשיסיר את הסמוכים
אותו טהור ואפי׳ החזירן הרי הוא טהור מירחו בטיט מקבל
טומאה להבא ואינו צריך להסיקו שכבר הוסק: תנור שחתכו
חליות חליות ונתן חול בין חוליה לחוליה וטח בטיט על הכל מבחוץ
הרי זה מקבל טומאה יורת הערבים שהוא חופר בארץ וטח בטיט
אם יכול הטיט לעמוד בפני עצמו מקבל טומאה ואם לאו טהור:
המביא שברי כלי חרש ודבקן זה בזה וכו׳ ועשאן תנור ועשה לו
טפילה מבפנים ומבחוץ והסיקו הרי זה מקבל טומאה אע״פ שאין
בכלי חרש מהן כשיעור: כפס שקרזלו ועשהו תנור ועשה לו

תנור שחלקו לג׳ שלשה ואחד גדול כשנים הגדול טמא והשנים

נ״א יטהר

טפילה מבחוץ אע"פ שמקבל על פניותיו כשיעור הרי זה טהור
שכלי חרש שטהר אין לו טומאה לעולם אלא אם כן עשהו תנור
של סרקין שעשה טפילה לכל אחד ואחד ומקום הסרקין מגולה
הרי זה אינו מקבל טומאה נתן טיט או סיד או גבסים על גבי
הסרקין הרי זה מתטמא נתן חרסית או זפת וגפרית ושעוה
ושמרים בצק או גללים טהור זה הכלל דבר שאין עושין ממנו
תנורים אינו מחובר את הסרקין: סדק תנור שנתנו כנפי //
זויות ומירח בטיט מן הצדדין טהור דף של תנור שנתנו בזויות
להיות אופה בו טהור ואם יש בו רוב תנור מקבל טומאה: תנור
שנתן בו עפר עד חציו אם נטמא מאוירו בלבד אינו מתטמא
אלא מעפר ולמעלן ואם נטמא במגע ונגעה בו טומאה מתוכו
נטמא כולו את מעפר ולמטה: הכירה מקום שפיתת שתי
קדרות והכופה מקום שפיתת קדרה אחת לפיכך כירה שנחלקה
לארכה טהורה לרחבה עדיין מקבלת טומאה כופה שנחלק בין
לארכו בין לרחבו טהור: הקלתות של בעלי בתים שנפחתה
קרקעיתה אם היה עומק הפחת פחות מג' טפחים הרי זו מקבלת
טומאה שאם יסיק בפחת מלמטה תתבשל הקדרה מלמעלה:
היה הפחת עמוק ג' או יתיר אינה מקבלת טומאה שהרי האש //
רחוקה מן הקדרה ואינה בשלה נתן אבן או צרור על פי הפחת
עדיין היא בטהרתה מריחו בטיט נעשית האבן קרקע הכירה
ומקבלת טומאה מיכאן ולהבא:

פרק שבעה עשר

כל ידות הכלים הרי הן ככלים ואם נטמא
הכלי נטמאת ידו הצריך לה בתשמישו ושאין צריך לה טהור כמו
שיתבאר לפיכך האבן היוצאת מן התנור טפח ומן הכירה שלש
אצבעות חבור ואם נטמא התנור והכירה נטמאו אבנים אלו

אוכלין ומשקין הנוגעים באבנים לא נטמאו ואם נגעו בחוץ
לטפח של תנור או חוץ לשלש אצבעות של כירה טהורין
הכופח עשהו לאפייה שיעורו כתנור עשהו לבישול שיעורו
ככירה: מוספת התנור של בעלי בתים טהור ושל נחתומין
טמא בטומאת התנור מפני שהוא סומך עליו את השפוד וכיוצא
בו מוספת קדרה של שולקי זיתים טמא ושל צבעים טהור:
עטרת הכירה טהורה וטירת התנור והוא המקום הבנוי
בצדו שמניחין בו את הפת בעת רדייתה בזמן שהיא גבוהה
ד' טפחים טמאה בטומאת התנור פחותה מכן טהורה לפי
שאינה חבור לו ואם חברה לתנור אפי' על שלש אבנים
טמאה: בית הפך ובית התבלין ובית הנר שבכירה אם
נטמאת הכירה במגע נטמאו כולן ואם נטמאת באויר
לא נטמאו לפי שאינן חבור לה ולא מדברי סופרים ולפיכך
עשו להן הכר זו כדי שלא ישרפו על מגען תרומה וקדשים וכן
כל שאינו אומרין בעניין זה שהוא מתטמא במגע ואינו
מתטמא באויר אינו חיבור ולא מדברי סופרים ועשו לו הכר
זה כדי שלא ישרפו עליו קדשים לא תלין: חצר הכירה
בזמן שהיא גבוהה ג' אצבעות הרי זה חבור ואם נטמאת
הכירה או החצר שלה בין באויר בין במגע נטמאת השנייה
היתה החצר שלה פחותה מכן ונטמאת אחת מהן במגע
נטמאת השנייה אבל אם נטמאת אחת מהן מאוירה בלבד
אין חברתה טמאה לפי שאינו חיבור לה ולא מדב' סופ':
היתה חצר הכירה מפרשת מן הכירה בזמן שהיא //
גבוהה שלש אצבעות הרי זה חבור לה בין בטומאת מגע
בין לטומאת אויר היתה פחותה מכן או שהיתה החצר חלקה
ואין לה שפה אינה חבור לה ואם נטמאת הכירה בין מאוירה

במגע החצר טהורה וכן אם נטמאת החצר הכירה טהורה:
פטפוטי הכירה שלשה היה גובה כל אחד מהן שלש //
אצבעות או פחות אם נטמאת הכירה בין במגע בין באויר
נטמאו שלשתן וכן אם היו ד' נטל אחד מהן אם נטמאת הכירה
במגע נטמאו שני הפטפוטים שנשארו ואם נטמאת באויר לא
נטמאו עמה עשה לה שני פטפוטין זה כנגד זה אם נטמאת
הכירה במגע נטמאו ואם נטמאת באויר לא נטמאו: היו //
הפטפוטין גבוהים משלש אצבעות ולמטה מטמאין עם הכירה
בין שנטמאת במגע בין שנטמאת באויר משלש ולמעלה
מטמאין עמה אם נטמאת הכירה במגע אבל אם נטמאת
באוירה בלבד אין מתטמאין עמה: היו הפטפוטין משוכין
מן השפה בתוך שלש אצבעות מתטמאין עמה בין שנטמאת
במגע בין שנטמאת באויר היו חוץ לשלש אצבעות מתטמאין
עמה אם נטמאת במגע ואם נטמאת באויר בלבד אין מתטמאין
עמה ואין מדקדקין בכל השיעורין הללו שכלן מדברי סופ' הן:

פרק שמנה עשר

כלי חרש אינו מקבל טומאה //
עד שיהיה מקבל ועשוי לקבלה אבל אם לא היה לו בית קיבול או
שהיה מקבל ולא נעשה לקבלה אינו מקבל טומאה כלל לא מדב'
תורה ולא מדב' סופ' לפי' הכסא והמטה והספסל והשלחן והמנורה
של חרש וכן כל היוצא בהן מכלים שאין להן תוך אינן מקבלין
טומאה: וכן הסלונות שהמים מהלכין בהן אע"פ שהן כפופין
ואע"פ שהן מקבלין הרי הן טהורין מפני שלא נעשו לקבלה אלא כדי
שיצאו מהן המים: וכן חבית שירטין וחבית הדפונה בשולי המחץ
הואיל ונעשית כמו בית יד שנושאין בה המחץ ולא נעשה לקבלה
אינה מקבלת טומאה וכן כל היוצא בהן: כנס שיש בו בית

קיבול אין מקבל טומאה ושאין בו טהור וכן מגופת היוצרין שיש
לה תוך טמאה משפך של בעלי בתים טהור ושל רוכלים
מתטמא מפני שהוא מטהו על צדו ומריח בו ללקוח:
כסויי כדי יין וכדי שמן וכסוי החביות טהורות שלא נעשו
לקבלה ואם התקינן לתשמיש מתטמאין כסוי הלפס בזמן
שהוא נקוב ויש בו חדוד טהור ואם אינו נקוב ואין לו חדוד
מטמא מפני שהאשה מסננת לתוכו את הירק זה הכלל
כל המשמש בכלי חרש כשהוא כמוהו טהור טיטרוס אע"פ
שהוא נקוב ומוציא פרוטות מתטמא שהרי המים מתכנסין
בצדדין והן עשויין לקבלה הלפיד של חרש שמניחין מטליות
הבגדים והשמן בתוכו והוא דולק מתטמא וכן כלי שמניחין
תחת הנרות לקבל את השמן מתטמא' אסטרא שמניחין תחת
הכלים לקבל משקין הנוזלין מן הכלי מקבלת טומאה:
סכינה של חרש אע"פ שהיא מקבלת אינה מקבלת טומאה
שאין הסכינה בכלל הכלים האמורים בתורה בין שהיתה של בכלל
עץ בין גדולה בין קטנה: כל הכלים שנשברו ונפסדה צורתן
אין שבריהן מקבלין טומאה אע"פ שאותן השברין ראויין להשתמש
חוץ משברי כלי חרש שאם היה בהן חרש הראוי לקבל הרי הוא
מקבל טומאה שנ' וכל כלי חרש מפי שמועה למ' שזה לא בא אלא
לרבות שברי כלי חרש בד"א כשי' בחרש זה תוך לקבל בו
כל משקין כשהיה חרש יושב על סמוך אבל אם אינו יכול לקבל
לא אם כן סומכין אינו מקבל טומאה: החרש שאינו יכול
לישב כדי שיקבל מפני אזנו או שהיה בו חדוד והחדוד מכריעו
לצד אחד הרי זה טהור אע"פ שנטלה האוזן או שנשבר
החדוד הרי זה טהור שכל כלי חרש שטהר שעה אחת אין
לו טומאה כלל: כלי חרש ששוליהן חדין כמזרקות שנשרו

הרי

שולי הן מקבלין אע״פ שאינן מקבלין אל׳ אם כן נסמכו כגון
שולי הקרפיות ושולי הכוסות הרי אלו מקבלין טומאה שלכך
נעשו מתחלתן שיהיו מקבלין שוליהן בסמיכה או באחיזה:
כמה יקבל החרש ויהיה מקבל טומאה אם היה הכלי כשהיה
שלם מכיל כדי סיכת אדם קטן עד חביות שהן מקבלות כסאה
או קרוב לה ונשברו ונשאר בחרסים בין מקרקעיתן בין מדפנותיהן נ״נ זה
וחרש שהוא מקבל כשהוא יושב רביעית הלוג הרי הן מקבלין טומאה:
היה הכלי מחבית המכילה כסאה עד חבית המכילה סאתים
או יתר ונשברה אם היה בחרש הנשבר כדי לקבל חצי לוג הרי
זה מקבל טומאה: היה הכלי מחבית המכילה סאתים עד
חביות גדולים ונשברו אם נשאר מהן חרש המקבל לוג הרי
זה מקבל טומאה היו החרסים מקבלין פחות משיעורין אלו אינן
מקבלין טומאה: כלי חרש קטן כגון הפך וכיוצא בו שנשבר
ונשאר מקרקעיתו חרש המקבל כל שהוא יושב והיה חד ביותר
שנמצא ככלי קטן הרי זה מקבל טומאה ואם נשאר מדפנותיהן
חרש המקבל אינו מקבל טומאה לפי שדפנות של כלים וכיוצא
בהן כשוליהן ואין להן תוך הניכר ונמצאו כפשוטי כלי חרש:
חזקת חרסים הנמצאין בכל מקום טהורין חוץ מן הנמצאין בבית
היוצר מפני שרובן גסטריות הן לכלים והגסטרה מקבלת טומאה אע״פ שהיא
משברי כלים:

שעור שבירת כלי חרש

פרק תשעה עשר

כמה שיעור השבר שישבר כלי חרש
ויטהר מטומאתו אם היה טמא או לא יקבל טומאה אם היה
טהור העשוי לאוכלים משינקב במוציא זיתים והעשוי למשקין
משינקב בכונס משקין כשמניחין אותו על המשקה יכנס
המשקה לכלי מן הנקב: העשוי לכך ולכך מטילין אותו
לחומרו והרי הוא מקבל טומאה עד שיקבו במוציא זית ולא

אמרו במוציא משקה לא בגסטרה בלבד אלא שהיא עשויה
לקבל מן משקין הנוזלין מן הכלים ואם הוציאה משקין הרי
בטלה תשמישה: חמש מדות בכלי חרש נקב במוציא
משקה טהר מלהתטמא משום גסטרא ועדיין כלי הוא לקדש
בו מי חטאת: נקב בכונס משקה אינו ראוי לקדש בו מי
חטאת ועדיין כלי הוא חשוב להכשיר הזרעים במשקין
המתלשין בו כמו שבא: נקב בשורש קטן אף המים
שבתוכו מכשירין את הזרעים והרי הן כמה שאינן בכלי נ"י אין
ועדיין כלי לקבל בו זיתים ומקבל טומאה: נקב מוציא
זיתים טהרו הרי הוא ככלי גללים וכלי אבנים שאין מקבלין
טומאה ועדיין כלי הוא חשוב להציל בצמיד פתיל עליו עד
שיפחת רובו כמו שבא בטומאת מת: החבית שעורה
באגוזין הנפס והקדרה שעורן בזיתים וכן עריבה של חרש
שיעורה בזיתים אפי' היתה גדולה ומחזקת מ' סאה בלח
ונפחתה במוציא זיתים אע"פ שהוא מטה על צדה ונשברה טהורה
שמתחלתה לא כך נעשת: הכך והטני שיעורן בשמן
והכרכר שיעורן במים נר שניטל פין טהור ושל אדמה נ"י שנבל
שהוסק פין בפתילה אינו מקבל טומאה ואינו בטל כלי חרש
עד שינסק כולו בכבשן ככלי חרש: חבית שנפחתה וכשמטין
אותה על דפנה מקבלת או שנחלקה כמין שתי עריבות עדיין
היא מקבלת טומאה נתרעעה ואינה יכולה להטלטל בחצי קב
גרוגרות טהורה: חבית שניטלו אזניה הרי היא כגסטרא
אפי' אוזן אחת נסדקה מלמטה מאזניה אע"פ שאזניה קיימות למטה
הרי זו גסטרא ואם מתחלה עשאה שלא באזנים נדונת כחבית
חבית שנסדקה בכבשן ונמצאת שהיא שתי גסטרות
אם מן גמרה מלאכתה נסדקה מקבלת כל גסטרה

מקבלת טומאה ואם קודם שתגמר מלאכתה נסדקה ואחר כך
נשרפת בכבשן היא טהורה׃ והיאך יודע דבר זה אם היין
שבריה שוין ותוכה מאדים עד שלא נגמרה מלאכתה נסדקה
אין שבירה שוין ואין תוכה מאדים בידוע שאחר שנגמרה
מלאכתה נשברה ומקבלת טומאה כשאר שברי כלי חרש ש
הראויין לתשמיש׃ גסטרא שנתרעעה ואינה מקבלת משקין
אע״פ שמקבלת אוכלין הרי זו טהורה שאינה עשויה לא לקבל
משקין הדולפין כמו שבי׳ ואם היתה דולפת אין עושין גסטרא
לגסטרא וכן גסטרא שנפחתה או שנחלקה לשנים טהורה
שלא אמרו שירים של שירים מטמאין לא שירי כלי חרש
בלבד הן שמתטמאין׃ גסטרא שהיו חדורין יוצאין ממנה
בין שהיתה יושבת בין שהיתה מוטה על צדה כל המקבל מן
החדורים זיתים כשתמלא הגסטרא זיתים מתטמא במגע וכנגדו
מתטמא באויר וכל שאינו מקבל עמה בזתים מתטמא במגע ואין
כנגדו מתטמא באויר׃ כיצד מתטמא במגע ואין כנגדו מתטמא
באויר שאם נגעה הטמאה בגסטרה מתוכה מתטמא החדור לא
נכנסה הטומאה באויר הגסטרה אפי׳ היתה כנגד החדור לא
נטמא החדור׃ וכיצד כנגדו מתטמא באויר שאם היתה הטומאה
באויר הגסטרה כנגד החדור נטמא החדור עם הגטרה ועל
דרך זו הוא בכל מקום שנ׳ בכלי חרש ובתנור וכירים מתטמא
במגע וכנגדו באויר או אין מתטמא כנגדו באויר׃ וכן כל
טומאת מגע האמורה בענין טומאת כלי חרש או תנור וכירים
הוא שנגע הטומאה בהן מתוכן וכל טומאת אויר הוא שלא תגע ת׳
כ׳ הטומאה כלל אלא תכנס לאויר בלבד׃ חבית שנתרעעה וטפלה
בגללים אע״פ שהוא נוטל את הגללים וחרסים נוכלים הרי זו
בקבלת טומאה מפני שלא בטל שם כלי מעליה׃ נשברה ונדבק

חרסיה אחר שפירשו או שהביא חרסים ממקום אחר וטפלן
בגללים אעפ׳ שהוא נוטל את הגללים וחרסים עומדים הרי
הרי זו טוהורה מפני שבטל שם כלי מעליה היה בהן חרס שמחזיק
רביעית כנגד אותו חרס בלבד מתטמא באויר מפני שהוא
כלי בפני עצמו ושאר החבית אינו מתטמא עד שתגע בה
הטומאה מתוכה מפני שאינה כלי שלם: חבית שנקבה וסתם
הנקב בזפת ואחר כך נשברה אם יש בחרס הסתום בזפת כדי
להחזיק רביעית הרי זה מקבל טומאה מפני שהוא משברי החבית
ולא בטל שם כלי מעל החבית: אבל חרש שניקב אחר שפירש
מן הכלי וסתם הנקב בזפת אעפ׳ שהוא מחזיק רביעית טהור שהחרש
שניקב בזפתה בטל שם כלי מעליו וטהר וכל חרש שטהר שעה
אחת אין לו טומאה לעולם: קומקום שניקב ועשהו בזפת טהור
שאינו יכול לקבל את החמין כצונן וכן כלי הזפת והשעוה
וכיוצא בהן טהורין ואינן בכלל הכלים משפך של חרש שפקקו
בזפת אינו מקבל טומאה שאין הזפת משים אותו כלי קיבול אבל
משפך של עץ שסתמו הרי זה ככלי קיבול ומתטמא:

פרק עשרים

כבר בינו שבל ידות הכלים שהכלי צריך לה בשעת
תשמישו הרי היא חשובה כגופו של כלי להתטמא ולטמא לפיכך
הטופל כלי חרש הבריא אם נטמא הכלי הרי אוכלין ומשקין
הנוגעין בטפילה טהורין שאין הכלי צריך לטפילה זו: אבל
הטופל את כלי חרש הרעוע הרי הטפילה חשובה כגוף הכלי וכן
המחדק את הקירויה של חרש שדולין בה את המים אם חיפה
אותה בעור או בקלפה וכיוצא בהן אם היתה רעועה היא כגופה
הטופל כלי חרס להיות מבשל בו אינו חיבור טפל כלים להיות
קופה אין בהן חיבור: חבית שניקבה ועשיה בבעץ בזפת

זופת

ובגפרית בסיד ובגבסים אינן חבור ושאר כל הדברים חבור
דברים הלחים המשוכין שטופלין בהן הפטסין של מים כדי שלא נ׳ הפוטפין
ידלוף הכלי הרי הן כגופו של כלי אפי׳ נטמא הכלי מאוירו אוכלין
ומשקין הנוגעין בטפילה טמאין; וכן טפולו של תנור הרי הוא
כחרסו של תנור והוא שיהיה בעובי הטפילה עד טפח שהוא ערכו
יותר של תנור אבל על טפח אינו מערך התנור והנוגעים ביתר על
טפח מעבין טהורין וטפילת הכירה עובי ג׳ אצבעות; חבית
שנקבה וסתמה בזפת יתר מערכה הנוגע בערכה טמא וביתר נ׳ וזפתה
מערכה טהור זפת שנטפח על החבית הנוגע בה טהור מיחם
שטפלו בחמר או בחרסית ונטמא הנוגע בחמר טמא והנוגע
ת בחרסית טהור שאין החרסית מתחבר לכלי; מגופת החבית שטפל
בטיט עליה ועל החבית אינה חבור לה ואם נגעו משקין טמאין בחבית
לא נטמאת המגופה ואם נגעו במגופה לא נטמאו אחורי החבית;
כלי נחשת שזפתן אין הזפת חבור ואם ליין הרי זה כגוף הכלי
בצק שבסדקי העריבה שנגע בו שרץ אם בפסח הוא הואיל ואיסורו
חשוב חוצץ ולא נטמאת העריבה ואם בשאר ימות השנה אם
היה מקפיד עליו העריבה טהורה ואם רוצה בקיומו הרי הוא
כעריבה ונטמאת העריבה; המשיחות והרצועות שממטפחות
הספרים ושבמטפחות התינוקות תפורות חיבור וקשורות אינן
חיבור וכן שבמעדר ושבשק ושבקופה אבל שבאזני כלי חרש
אפי׳ תפורות אינן חיבור שאין חיבורין לכלי חרש; יד הקרדום
ר׳ היוצא מאחורין שלש אצבעות חיבור והיתר על שלש אצבעות
הנוגע בו טהור יד קרדום מלפניו טפח הסמוך לברזל חיבור שאין
יתר על כן הנוגע בו טהור; שירי המרגל טפח ויד מקבת
של מפתחי אבנים טפח יד קורנס של זהבים טפחים של
חרשים ג׳ טפחים שירי מלמד הבקר ד׳ טפחים סמוך לדרבן:

יד קרדום שהפריז בו בדידין שלימים ו׳ טפחים ויד
קרדום של נכש חמשה ויד בן כטיש ה׳ ושל פטיש ז׳ יד קרדום
של בקוע ושל עדור ז׳ יד מקבת של סתתים ז׳ שירי המרדע
הסמוך לחרחור של מתכת שבראש המרדע ז׳ טפחים יד
מגרפה של בעלי בתים ח׳ טפחים ושל סיידין עשרה וכל
היתר מזה אם רצה לקיימו טמא ויד כל משמשי האור כגון
השפודין והאכסלאות אפי׳ ארוכין כל שהן טמאין: מקל
שעשהו יד לקרדום הרי זה חיבור לטומאה בשעת מלאכה
אם נגעה טומאה במקל כשהוא חוץ ש׳ אין מבקע בו נטמא
הקרדום ואם נגעה בקרדום נטמא המקל: וכן הדיוסטר
שהן כשני כלים והמסמר מחבר אותם להיות מסך עליהן
הרי זה חבור בשעת מלאכה קבע הדיוסטר בקורה הרי
זה מקבל טומאה במ״ע ואין הקורה חבור לא עשה קצה במקבל
הקורה דיוסטר כל שהוא מן הקורה לסורך הדיוסטר חבור
לדיוסטר והנוגע בשאר הקורה טהור שאין כל הקורה /
חיבור: עגלה שנטמאת הנוגע בעול בעל ובקטריב
ובעבות ובעין אפי׳ בשעת מלאכה טהור ונוגע בחרב ובברך
וביצול ובעין של מתכת ובלחיים ובעור אין טמא: וכן מגרה
שנטמאת הנוגע בידה מכאן ומכאן טמא והנוגע בחוט //
ובמשיכה ובאמה ובסניפין שלה טהור שאין לו חיבור לה / ה׳
אבל הנוגע במלבן של מסמר הגדול טמא: מכבש של חרש
שנטמא הרו ומדו שבו הנוגע במכבש טהור מקרח שנטמא הנוגע
בקשטנית שהיא לגיכה עלין טהור שאינה חבורה קשת שהיתה
מתוחה והחץ משוך עמה ונטמא החץ הנוגע ביתר ובקשת
טהור ואפי׳ כשהיא מתוחה וכן מצודת האשות שנטמא החץ
שלה לא נטמאת המצודה אפי׳ כשהיא מתוחה: וכן מסכת // ה׳

נסוכה

נסוכה שנטמאת בשעת האריג הרי הנוגע בכבר העליון ובכובר התחתון ובנירין ובקירוס ובחוט שהעבירו על גבי ארגמן ובעירה שאינו עתיד להחזירה טהור שכל אילו אינן חיבור לבגד; אבל הנוגע בנפש המסכנת ובשתי העומד ובכפול שהעבירו על גבי ארגמן ובעירה שהוא עתיד להחזירה טמא שכל אלו חבורין לבגד הנוגע בצמר שעל העימה ובאשויה טהור הנוגע בפיקה עד שלא פירעה טמא ומשפירעה טהור;

החוט שהשילו למחט אפי' קשור משני צדדין אינו חיבור הכניסו לבגד החוט חיבור לבגד ואין המחט חיבור לבגד ואין החוט כולו חיבור לבגד אלא כל שהוא לצורך התפירה חבור וכל שאינו לצורך תפירה אינו חבור חוט שפירש מן הבגד אפי' מאה אמה כולו חבור;

חבל שקשר בחרש אפי' מאה אמה כולו חבור קשר בו חבל אחר מן הקשר ולפנים חבור ומן הקשר ולחוץ אינו חבור החבל שהוא קשור בקופה אינו חבור אלא אם תפר;

פרק אחד ועשרים

החוטין היוצאין מן האריג והחוטין שבתחלת היריעה ושבסופה והן הנקראין נימין כמה שיעורן של סדינין ושל סודרין ושל סבכה ושל פליון של ראש שש אצבעות ושל חלוק שהוא קרוע מתחלתו ועד סופו ואחר שלובשין אותו מקבצין אותו בלולאות שיעור חוטין עשר אצבעות; הסגוס והרדיד והטלית ג' אצבעות וכל היתר על השיעורין האלו הנוגע בו טהור שבגד טמא במדרס או בשאר טמאות ואין צריך לומר שאם נגעה טומאה ביתר שהבגד טהור; נומי הכופח של ראש והמסוה שמניחין הערביים על פניהן והקלקלין השזורין מן השער והפונדה שלובש האדם על בשרו והשמלה והכרגור שמניחין על הפתחים כמו כרוכת נימיהן כל שהן; משקולת שנטמאת הרי

הרי שנים עשר טפחים מן החוט שלא חבור לה וכל הנוגע בו
של חרשים בחוץ לשנים עשר טפח ומשקולת י"ח טפח ושל בניין נ
אמה והיתר על מרות לין אונפ שהוא רוצה בקיומן טהור
ומשקולת של ציידים ושל צירים אפי' אלפים כל שהן
של יוצרים טמאין: חוט מאזנים של זהביים ושל פלס ושל שוקלי
ארגמן טוב שאוחזה שוקל בו ותולה המאזנים מידו ג' אצבעות
קנה שלה וחוטין שלה כל שהן: חוט מאזנים של מוכרי ששיות
של מתכות וכיון יצא בהן ג' טפחים קנה שלא וחוטין שלא יצ
טפחים: חוט מוזאנים של חנונים ושל בעלי בתים
טפח קנה המאזנים והחוטים שלה ו' טפחים חוט מוזנים
של צמריך ושלם שוקלי זכוכית טפחים קנה מאזנים
והחוטין שלה ט' טפחים והיתר על השיעורין הללו אינן חיבור
חיבור החבל שמסרגין בו המטות מאמתי הוא למטה משיסרג
בו ג' בתים והנוגע בחבל מן הקשר ולפנים טמא מן הקשר
ולחוץ עד ג' אצבעות טמא מפני שהן צורכו של קשר הרי הן
מכלל המטה וחוץ לשלש אצבעות טהור שאינו מצורך הכלי
שאפי' פסוקו אין הקשר נרכר: חבל היוצא מן המטה שהיא
טמאה עד סוף ד' טפחים הנוגע בו טהור שאינו מצרכי
המטה לפי שאינו ראוי לכלום מתחלת ה' ועד סוף י' טמא מפני
שתולין בו את המטות מעשרה ולחוץ טהור מפני שהוא יתר
של צורך המטה: אבנט של אריג שמקיפין אותו על
המטה כדי לקבץ איבריה והוא מזרן שהיתה קצתו יוצאה
מן המטה עד י' טפחים הרי הוא מצרכי המטה על עשרה
אינן מצרכי המטה ומזרן שבלה אם נשאר ממנו ז' טפחים
כדי לעשות ממנו חבק לחמור הרי זה מקבל טומאה: מטה
שהיתה טמאה מדרס ומזרן יוצא ממנה עד י' טפחים הרי

דוא

אלא אב טומאה כמטה והכל מדרס מעשרה ולחוץ הרי הוא
כמגע מדרס הזב על המזרן היוצא מעשרה ולפנים הרי
הוא המטה כולה מדרס מעשרה ולחוץ טהורה: בד"א /
למדרס אבל לשאר טמאות אפי' ק' אמה כולן חיבור כיצד
מזרן שהוא כרוך על המטה והכניס קצתו לאהל המת או
שנגע שרץ בקצתו או שנפלו משקין טמאין על קצתו נטמאת
המטה ואפי' הקצה שנטמאת יוצא מן המטה ק' אמה:
מטה שהיא טמא מדרס וכרך לה מזרן הכל טמא מדרס /
הפרישן המטה מדרס כשהיתה והמזרן מגע מדרס היתה /
טומאת ז' וכרך לה מזרן כולה טמאה טומאת ז' הפרישן היא
טומאת ז' כשהיתה והמזרן טמא טומאת ערב היתה טמאה
טומאת ערב וכרך לה מזרן הכל טמא טומאת ערב הפרישן
היא טמאה טומאת ערב כשהיתה והמזרן טהור: מטה שכרך מ'
לה מזרן ונגע בהן המת הכל טמא טומאת ז' כקשו טמאים /
טומאת ערב טומאת ז' נגע בהן השרץ וכיוצא בו טמאים
טומאת ערב פירשו טמאין טומאת ערב: וכן אם היתה
הכר טמאה טומאת ז' וחיברה למיטה כולה טמאה טומאת
ז' כאלו נגע המת בכרע שלה ואם הזה על המטה. טהרה הכרע
בכללה. ואם פירשה קודם הזייה הכרע טמאה טומאת ז' כ
כשהיתה והמיטה טומאת ערב: היתה הכרע טמאה ט
טומאת ערב מן המת מטמאה אדם ולא כלים וחיברה
למטה הכל טמא טומאת ערב פירשה היא טמאה טומאה
ערב והמטה טהורה שאין הטמא טומאת ערב מן
המת מטמא אלא אדם ולא כלים מפני שהוא ולד כמו שבארנו
וכן הדין בשן של מעדר שנטמאת במת ואחרי כן חברו
למעדר:

פרק שנים ועשרים

כמה שיעור הבגד להתטמא
ג' טפחים על ג' טפחים למדרס שלש אצבעות על שלש
אצבעות מכוונות עם המגע לטומאת המת או לשאר טמאות:
בד"א בבגדי צמר ופשתים אבל בגדים של שאר מינין אין
מקבלין טומאה מכל הטמאות אלא אם כן היה בהן ג' טפחים
על ג' טפחים או יותר של או בגד מפי השמועה למדו שבא
הכתוב לרבות ג' טפחים על ג' טפחים בשאר בגדים לטומאה:
בד"א בקרעים הבאים מן הבגדים אבל האורג בגד בפני
עצמו כל' הרי זה מקבל שאר טמאות חוץ מטומאת מדרס שהוא
שאין מקבל אותה אלא הראוי למדרס: הבגדים העבים
ביותר כגון העבדים והנמטים הקשים או בגדים או
בגדים הרכים ביותר כגון בגדי פשתן של מצרים
שהבשר נראה מתחתן אינן מקבלין טומאה עד שיהיה
בקרע ג' טפחים על ג' טפחים בין למדרס בין לשאר הטמאות:
כל הקלעות מקבלין טומאה כבגדים אחד הקולע חוטין
ועשה אותן כיס שעושין אותה החמרים לקשור בה הצמר
שהיא טהורה הקלע שבית קיבול אבן שבה ארג או עור
מקבלת טומאה נפסק בית אצבע שלה טהורה נפסק בית
הפקיע שלה בלבד עדיין היא בטומאתה: המכמורות
והרשתות מקבלין טומאה והחרש מקבל טומאה מפני הזוטו נ'
מפני שעני אותה הסבכה רקין ביותר והרי הוא כבגד:
העושה בגד מן החרס טהור מן הזוטו מתטמא עשה חלוק
מן המשמרת אם יש בו ג' על שלשה מקבל טומאה משמרת
של יין שבלת אם משמרת מעין מלאכתה ראשונה טמאה

ואם פגו

ואם לאו טהורה: מטפחות הספרים המצויירות אינן
מקבלין טומאה מפני שאינן משמשי אדם שהרי ציורן
מעיד עליהן של ספר עשוי ושאינן מצויירות מתטמאות ל
בשאר טמאות חוץ מטומאת מדרס מפני שאומרין לו עמוד
ונעשה מלאכתנו כמו שבי' בענין טומאת משכב ומושב
וכסת הספרין שמניחין על כתפיהן מפני המוט מתטמאה
במדרס ומשמרת של יין אין מתטמאה במדרס: בגדי
שחשב עליו לצורות אינו מקבל טומאה ביטל מחשבתן הרי
זה מקבל טומאה בעל הבית שעשה מטפחות לחפות בהן
כתליו ועמודים אינן מקבלין טומאה חלוק שהוא עשוי על
כשבכה כדי לשחוק בו לשותי שכר אינו מקבל טומאה כופח
שנתנו על הסכר טהור מלקבל טומאת מדרס אבל מתטמא
במת ובשאר טמאות: העושה אספלנית בין על הבגד בין
על העור אינפ' שיש בהן כשיעור טהורין עשה להן מלוגמה
על הבגד אינו מקבל טומאה שהרי נתלכלך ואינו ראוי
ועל העור מקבל טומאה מפני שהוא מתקנו וראוי למשכב:
מאמתי יקבל הבגד טומאה משיארוג בו ג' אצבעות על
ג' אצבעות כל הכלים הנארגים במחט כגון הכיס ואנפליא
אינן מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן וכל הכלים הנעשים
על גבי מחט כגון כיון שנעשה בהן בית קיבול מלאכתן מקבלין
טומאה: שבכה שמניחין הבנות בראשיהן אם התחיל לעשות
אותה מפיה אינה מקבלת טומאה עד שיגמור קרקרתה ואם
התחיל בה מקרקרתה אינה מקבלת טומאה עד שיגמור את פיה
שבים שלה מקבל טומאה בפני עצמו והחוטין שלה חיבור לה ל
להתטמא ולטומאה ושבכה שנקרעה אם אינה מקבלת רוב השער
של ראש טהורה: חלוק של בגד או של עבד או של נייר מאמתי

הוא גומר מלאכתן משיפתח את פי הגדול לפי גדלו והקטן לפי
קטנו ואם נטמא החלוק מאימתי היא טהרתו משיבלה ואינו
משמש מעין מלאכתו ראשונה נשתייר בו רובו בו רובו מלמעלה
עדיין הוא בטומאתו רובו מלמטה טהור ואם נקרע מבית פיו
טהור: העושה חגור מצדו של בגד ומצדו של סדין אינו
מקבל טומאה עד שימלול שפתותיו עשהו מאמצע הבגד
ומאמצע הסדין אינו מקבל טומאה עד שימלול מצדו השני
חגור שבלו צדדין ואמצעיתו קיימת טמא שפה שפירשה
מן הבגד והתקינה לחגור בה את מתניו מקבלת טומאה מפני
שהיא כאבנט: טלית של עני שבלת אם היו רוב שפתותיה
קיימות אעפ שאין בה ג על ג חזק ובריא הרי זו מקבלת
טומאה אין שפתותיה קיימות אם יש בה ג אצבעות על ג
אצבעות חזק ובריא מקבלת טומאה ואם לאו אינה מקבלת ז
טומאה וכן שאר בגדי עניים: מטליות שאין בהן ג על ג
טפחים אינן מקבלות טומאה ואם חשב עליהן הכינן מקבלין
טומאה עד שיהיו מג אצבעות על ג אצבעות שכל פחות
מג אצבעות על ג אצבעות אינו מקבל טומאה כלל ואעפ
שהכינו: פחות מג טפחים שהתקינו לפקק בו את המרחץ
ולנער את הקדרה ולקנח בו את הריחים וכיוצא באלו אם השליכו
לאשפה אינו מקבל טומאה תלהו בבגדו או הניחו אחורי הדלת
הרי זה כמי שהניחו בתוך בגדיו ועדיין הוא חשוב אצלו ומקבל
טמאות חוץ מטומאת מדרס שהרי הוא פחות מג טפחים על ג
טפחים: ג טפחים שהיה מושלך באשפה אם היה בריא כדי
לצרור בו רובע הקב מלח גס ולא יקרע הרי זה מטמא במדרס
ואם לאו אינו מתטמא אבל אם בבית אם היה בריא אעפ שאינו
יכול לצרור בו מלח או שהיה צרורה מלח ולא היה בריא הרי זה

טמא מדרס: ג' על ג' שנקרעו ולא הובדלו הקרעים אם
נותרו על הכסא וכשישב עליו יגע בשרו בכסא הרי זה טהור
ואם לא יגע הרי זה מתטמא במדרס: ג' אצבעות על ג' אצבעות
שנמחה ממנה אפי' חוט אחד או שנמצא קשר או שני חוטין
מתאימין הרי זו טהורה: שלש אצבעות על שלש אצבעות
שהשליכה על האשפה טהורה. החזירה מקבלת טומאה לעולם:
השלכתה מטהרתה והחזרתה מטמאתה חוץ מן של ארגמן
ושל נהורית טובה שאפי' היתה על האשפה הרי היא מקבלת
טומאה מפני שהיא חשובה: ג' אצבעות על ג' אצבעות
שנתנה בכדור או שעשאה כדור בפני עצמה טהורה אבל ג'
טפחים על ג' טפחים שנתנו בכדור הרי הוא כמות שהיה ה'
ומתטמא במדרס עשהו כדור בפני עצמו איננו מתטמא
במדרס' שהרי התפר מג' על ג':

פרק שלשה ועשרים:

המפץ היא המחצלת שאורגין
אותה מן החבלין ומן הסוף והגומה וכיוצא בהן ואין המפץ
בכלל כלים האמורים בתורה ואעפ"כ מתטמא הוא במדרס
דין תורה שהרי ריבה הכתוב לכל המשכב וזה ראוי למשכב
ועשוי לו. וכן מתטמא במת ובשאר טמאות מדבריהן ככל
פשוטי כלי עץ כמו שבי' וזה כלל גדול שכל המתטמא במדרס
מתטמא בשאר טמאות: כבר בארנו שהבגד מתטמא
בג' על ג' בשאר טמאות ובג' טפחים על ג' טפחים למדרס:
השק שיעורו ד' טפחים על ד' טפחים' העור ה' טפחים על
ה' טפחים' המפץ ו' טפחים על ו' טפחים בין לשאר טמאות בין
למדרס ומן' ופחות השיעורין האלו טהור מכלום: בגד בקרע
אחד מהן שנקרע בלא כונה אבל הקוצץ בכונה וקצץ אפי'

טפח על טפח למושב או ג' טפחים על ג' טפחים למשכב
הרי זה מתטמא במדרס בין שהיה הטפח על טפח שקצע
או הג' על ג' בבגד או שק או עור או מפץ: וכן המקצע
אחד מהן לאחיזה כדי שיאחוז בו בידו כדרך שעושין
קוצצי תאנים שלא יוזקו אצבעותיהן הרי זה טמא בכל
שהוא והוא שלא יהיה פחות מג' אצבעות על ג' שכל
פחות מג' אצבעות הרי זה טהור מכלום: המחבר שני
טפחים מן הבגד וטפח מן השק ג' מן השק ואחד מן
העור ד' מן העור ואחד מן המפץ ואחד מן הרי זה טהור
מן המדרס אבל אם חבר ג' טפחים מן המפץ ואחד מן
העור ארבע' מן העור ואחד מן השק וה' מן הבגד הרי זה
טמא מדרס זה הכלל כל שהכלים שעורן בחמור ממנו
טמא השלימו מן הקל טהור: בלויי נפה וכברה שהתקינה
לישיבה טהורין ואינן מקבלין טומאה עד שיקצע אותן
ואחר כך יהיו כמפץ: חלוק של קטן אינו מתטמא במדרס
עד שיהיה בו כשיעור ג' טפחים על ג' טפחים ונמדד כפול
כברייתו ולא נמדדין כפולין בגדים שמלבישין אותו הרגלים
ועל השוקים ושמלבישין אותן על הראש והמכנסים והכובע
וכיס של פונדה ומטלית שטולה על השפה אם פשוטה נמדדת
פשוטה ואם כפולה נמדדת כפולה: הבגד שארג בו ג' על ג'
ונטמא במדרס ואחר כך השלים את כל הבגד הבגד כולו
מדרס. נטל חוט אחד מתחלתו טהור מן המדרס אבל טמא
מדרס מגע מדרס והרי הוא כאילו כבר נגע במדרס
נטל חוט אחד מתחלתו ואחר כך השלים את כל הבגד כל
הבגד טמא מגע מדרס: וכן בגד שארג בו ג' אצבעות על ג'
אצבעות ונטמא במת ואחר כך השלים עליו את כל הבגד הבגד

כולו טמא מת ניטל חוט אחד מתחלתו טהר מטמא מת
אבל טמא מגע טמא מת נטל חוט אחד מתחלתו ואחר
כך השלים את כל הבגד הכל טהור: ולמה יהיה הכל טהור
מטבי שאמרו שלש על ג׳ שנתמעטה טהורה מכלום אבל
ג׳ על ג׳ שנתמעטה אע״פ שטהרה מן המדרס הרי הוא טמאה
בכל הטמאות: מטלית שהיא מדרס ותלאה על הקופה או
על העור נעשה הכל ראשון לטומאה הפקיש את המטלית
הרי הקופה או העור ראשון מפני שנגעו במדרס והמטלית
טהורה שכיון שטלייה והקדישה בטלה: טלייה על הבגד
או על השק נעשה הכל מדרס והרי הכל אב טומאה הפרישה
הרי הבגד או השק ראשון שהרי נגעה במדרס והמטלית אב
טומאה כשהיתה שאינה בטלה בעל הארוג: תפר המטלית
על הבגד כשטלייה מרוח אחת או משתי רוחות כמין גם
אינה חיבור ולא נעשה הכל אב לא מגע מדרס בלבד תפרה
משתי כלות זו כנגד זו הרי הוא חיבור ונעשה הכל אב: ג׳ על
ג׳ שנטמא במדרס ואחר כך נחלק טהר מן המדרס ואין בקרעים
לו טומאה כלל והר הן כשברי כלי שנטמא אבל בגד שנטמא
במדרס וקרע ממנו ג׳ אצבעות על ג׳ אצבעות אותו הקרע טהור
מן המדרס אבל טמא במגע מדרס שבעת פרישתו מן הבגד
הגדול נטמאו במגעו: סדין שנטמא במדרס ואחר כך עשהו
כרוכת טהר מן המדרס ומאימתי היא טהרתו מן המדרס משיקשר
נת״נ בו הלולאות שהוא נתלה בהן כשאר הפרכות: טלית שהיא מדרס
והטבילה וקודם שיעריב שמשה התחיל לקרוע ממנו קרע כיון
שקרע בה רובה שוב אינה חבור וטהרה כולה אע״פ שעדיין נשתייר
בה כדי מעפורת שלא נקרע שהרי הוא קורע והולך בדל בטבולת
יום כיון של שלא חס עליה להטבילה כך לא יחוס לקרוע את כולה ולפיכך
טהרה כולה:

פרק ארבעה ועשרים

אלו עורות מתטמאין במדרס עור
שחשב עליו לשטיח ועור שמניחין על המטה מלמעלה לישן עליו
ועור שמניחין על החמור תחת המשוי ועור שמניחין בערס תחת
המשוי ועור שמניחין בערס תחת הקטן ועור הכר ועור הכסתות.
וכן עור שמניחין תחת השולחן בעת האכילה כדיפלו -
עליו הפירורין מפני שהוא נשען עליו ברגליו ועור שחוגר
החמור עליו ועור שחוגר נופץ הפשתן עליו בעת שנופץ שמניח
הסבל על כתיפו בעת שסובל ועור שמניח הקופה על ברכיו
בעת שמפים השחונים מפני שכל העורות האלו יושב עליהן:
וכן עור הלב של קטן בעת שרידו יורד עליו כדי שלא
יפסיד בגדיו ועור שעושין להיות נותנו על לבו בעת הקציר
מפני השרב ועור שלופפין בו הכסות ועור התפור כמו תיבה
שמניחין בו הבגדים שכל אלו מתהפכין עליהן ונשענין עליהן
וכל העורות המתטמאות במדרס אינן מתטמאין עד שיהא
בהן כשיעור ה' טפחים על ה' טפחים: ואלו עורות שאין
מתטמאין במדרס עור שחוגר סורק הצמר בעת שסורק
ועור שלופת בו הצמר הסרוק ועור שלופת בו הארגמן
ועור התפור שמניחין בו הארגמן וכולן מתטמאין בשאר
טמאות: עור שעשהו חפוי לכלים טהור מכלום עשהו
חפוי למשקולת מקבל שאר טמאות שהרי נעשה לקבלה
ואינו מתטמא במדרס עור שתפשהו לעקיבו ולפרסתו
אם חופה את רוב הרגל מתטמא ואם לאו טהור מנעל שעל
האמוס אע"פ שעדיין לא לבשו אדם הרי זה מתטמא
במדרס שכבר נגמרה מלאכתו כמו שבי'; כל עור
הראוי להתטמא במדרס ואינו חסר המחשבה מלאכה

מטומאת

מתטמא
מטומאתו ואם חשב עליו להיות עור שלחן וכיוצא בו הרי זה
במדרס ואם היה חסר מלאכה אין המחשבה מועלת בו עד שתגמר
מלאכתו חוץ מהעור שמחפין בו המרכב מפני האבק שמחשבה
מועלת בו אע״פ שלא נגמרה מלאכתו: בד״א בעורות בעה״
הבית אבל עורות העבדן שסתמן למכירה אין המחשבה מטמאתן
עד שיעשה בהן מעשה ויכין למדרס: אין אדם מטמא במדרס אותן ס
משכב או מרכב שאינו שלו שנ׳ והנוגע במשכבו גזל משכב ודרס
עליו בלא נגיעה הרי זה טהור ואם נתיאשו בעלים טמא גנב משכב
וישב עליו הרי זה טמא שחזקתו שנתיאשו הבעלים שאינן
יודעין מי גנבו ואם נודע שעדיין לא נתיאשו הבעלים הרי זה
טהור: לפיכך גנב שגנב עור וחשב עליו לשכיבה
המחשבה מועלת בו ומתטמא במדרס אבל הגזלן אין
מחשבתו מועלת אלא אם נתיאשו הבעלים: עור שנטמא
במדרס והתחיל לקרעו רצועות הרי הוא בטומאתו עד
שיתמעטו פחות מה׳ טפחים: כל כלי עור שנטמא
במדרס הזב ושנהו לכלי אחר אם שנהו מן הפשוט לפשוט
הרי הוא בטומאתו שנהו מן הפשוט למקבל ומן המקבל לפשוט
טהור ובבגד הכל טמא: כיצד חמת שעשייה טיח ושטיח
שעשהו חמת טהור אבל חמת שנטמאת במדרס ועשייה תורמל
או תורמל שעשהו חמת הריהן מדרס כשהיו כר של בגד שנטמא
במדרס ועשהו סדין או סדין שעשהו כר או כסת בגד שעשהו
מטפחת או מטפחת שעשאה כסת הרי הן מדרס כשהיו: כלים א
שעיקר עשייתן לקבלה ולמשכב כאחד כגון הכרים והכסתות והשקין
והמרצופות אם נפחתו אע״פ שטהרו מלהטמא במת ובשאר טמאות
מפני שאינן יכולין לקבלה הרי הן מתטמאין במדרס שעדיין הן ראויין
למדרס: אבל כלים שעיקר עשייתן לקבלה בלבד כגון החמת והתורמל

אם היו גדולים כדי שיהיו ראויין לישב עליהן הואיל ויושבין
עליהן מפני הרוח הרי הן מתטמאין במדרס כל זמן שהן שלימים
נפחתו אע״פ שאפשר עדיין לישב עליהן הרי א׳ מתטמאין
במדרס שעיקר עשייתן לקבלה בלבד והואיל ובטלו מלקבל
טהרו מלהתטמא לא בשאר טמאות ולא במדרס: וכמה הוא
שיעורן ויהיו ראויין למדרס החמת שבעת קבין והילקות חמשת
קבין והקלסטר שנותנין בה השיעורים בראש הבהמה ד׳ קבין
והכריתות שמערין בה את המים סאה ופחות מן השיעורין האלו
אינן ראויין למדרס ואין דרך העם לישב עליהן: נפחתו
וצרר מקום הפחת הרי הן טהורין וכלן לא קשר מקום הפחת
וכל החמתות שנפחתו וצררן טהורות חוץ משל ערביים
במדרס שהרי אינה ראויה למדרס:

פרק חמשה ועשרים

כלי עץ העשויין — כל פשוטי
לישיבה או לשכיבה או לרכיבה מתטמאין במדרס כגון המטה
והכסא וכיוצא בהן המטה והכר והכסת של מת וכסא של
וכסא של כלה ומשבר חיה וכסא של כובס כורס עליו את של
הכלים וכסא של קטן שיש לו רגלים אע״פ שאין בו גובה א
טפח כלן מתטמאין במדרס: כסא של ברזל שעשויין
בבית הכסא והעור נתון עליו הרי הוא מתטמא במדרס
ובשאר טמאות הפלים העור המחופה על ברזל העור במדרס
והברזל מתטמא בשאר טמאות אבל לא במדרס: טרסקל של
גמי וכיוצא בו המחופה בעור מתטמא במדרס אבל הטרסקל
טהור מכלום שהרי נעשה כשברי כלים: הספסלים שמרחץ
שתי רגליו של ספסל של עץ מתטמא במדרס היתה אחת של
שיש אינו מקבל טומאה נסרים שבמרחץ ששגמן אינן מקבלין יע
רובאס

טומאה

טומאה שאינן עשויין לישיבה אלא כדי שיהיו המים מהלכין
תחתיהן׳ הסל והכלכלה שממלאין תבן או מוכין אע״פ שהתקינן
לישיבה ואם סרגן בגמי או משיחה על פיהן הרי אלו מתטמאין
במדרס׳ קורת בית הבד שעשה ראשה האחד כסא אינו
מתטמא במדרס מפני שאומרין לו עמוד ונעשה מלאכתינו אבל א
אם קבע את הכסא בקורת בית הבד הכסא מתטמא במדרס /
ואם דרס הזב על הקורא לא נטמא הכסא׳ וכן אם קבע הכסא
בקורה גדולה עשה ראש הקורה הגדולה כסא אין טמא אלא /
מקום הכסא בלבד ושאר הקורה טהור וכן הדין בכסא שקבע
בעריבה שהוא טהור׳ קצת הקורה שמתקן אותה המסתת את
האבן להיות עליו הרי מקום ישיבתו מתטמא במדרס מקום שיבה
שאחורי הקרון טהור שאינה לא יושבת בצער ראשי כלונסות
שהאומנין יושבין עליהן ושפין את האבנים וכיוצא בהן טהורין:
וכן כופת של תמרה שהוא יושב עליו אפי׳ גבוה טפח טהור
שאין זה כלי וכן בול של עץ אע״פ שסרקו וכרכמו ועשהו פנים
לשער וכיוצא בו אינו כלי ולא מקבל טומאה שיחוק׳ ראשי כלונסות
שהן חקוקין חקקם לדעת מקבלין טומאה מצאן חקוקין אם חשב
עליהן מקבלין טומאה מכאן ולהבא ואם חשב עליהן חרש שוטה
וקטן או אדם שאין של טהורין וכן כל כיוצא בהן מדברים שאינן
מקבלין טומאה אלא במחשבה מועלת לא מחשבת בעלים שהן
בני דיעה׳ העושה כיפה מן השאור וייבשה וייחדה לישיבה /
הרי בטלה מתורת אוכל ומתטמאה במדרס שהרי היא משמשת
תשמישי העץ׳ מחצלת הקש מתטמאה במדרס ומחצלת הקנים
ושל חלף טהורה מפני שאינה ראויה למדרס ושאר המחצלות
אם עשויה לשכיבה מקבלת טומאה עשייה לסיכוך טהורה /
עשאה סתם אם היתה גדולה סתמה לסיכוך והקטנה סתמה לשכיבה׳

מחצלת שעשה לה קנים לארכה טמאה מדרס שעדיין
ראויה לשכיבה עשאן כמין גם טהורה עשה קנים לרחבה
אם אין בין קנה לחבירו ארבעה טפחים טהורה׃ נחלקה
לרחבה עדיין מקבלת טומאה נחלקה לארכה ונשתיירו בה
שלשה מעדנים של ו' טפחים עדיין היא ראויה למדרס ומתטמאה
פחות מכאן טהורה וכן אם התיר ראשי מעדנים טהורה
ואת טומאת מדרס לא תקבל המחצלת עד שתגמר מלאכתה
ותתנקב כמו שבי'׃ תיבה שפתחה מלמעלה טהורה מן
המדרס שאינה ראויה לישב עליהן ומקבלת שאר טמאות ושפתחה
מצידה טמאה במדרס ובשאר טמאות׃ עגלה של קטן מתטמאה
במדרס שהרי נשען עליה׃ מקל של זקנים טהור מכלום שאינו
אלא לסייע׃ סנדל של סיידי סיידים והוא סנדל של עץ הרי
הוא מתטמא במדרס מפני שהסייד פעמים מטייל בו עד
שמגיע לביתו׃ קב של קטע שיש בו בית קיבול כתיתין
מתטמא בשאר טמאות מפני בית קיבולו ומתטמא במדרס שהרי
מפני בית קיבולו ומתטמא נשען עליו׃ ולא טמאין משום
מרכב מרדעת של חמור וטפיטן של סוס וכר הגמל ואוכף
של נקה וכל כיוצא בהן הלוחות שמניחין על גבי החמור
ואחר כך נותנין עליו הכסוי טהורות ואם היתה ראויה למרכב
טמאה׃

פרק ששה ועשרים

כל עץ הראוי למדרס
שקבעו בכותל בתוך הבנין קבעו ולא בנה על גביו או
שבנה על גביו ולא קבעו עדיין הוא מתטמא במדרס כשהיה
קבעו במסמרים ובנה עליו טהור׃ וכן מפץ שנתנו על גבי
הקורות קבעו ולא נתן עליו את המעזיבה או שנתן את המעזיבה
ולא קבעו עדיין מתטמא במדרס קבעו ונתן את המעזיבה׃

טהור׳ ספסל שניטל אחד מראשיו עדיין הוא ראוי למדרס
ניטלה שני טהור ואם יש בו גובה טפח מתטמא במדרס כסא
של כלה שנטלו חטין טהור אם לא היו חטין יוצאין וניטלו ד׳
עדיין הוא ראוי למדרס שאין דרכו להיות על צדו ויושב עליו:
כסה שנטלו חפויין בדריין הוא ראוי לישיבה מתטמא נפלו
שנים מחופיין זה בצד זה טהור שה״ר שניטל העליון שלה שה׳
טמאה מפני התחתון שהוא ראוי למדרס נטל התחתון
טמאה מפני העליון ניטלו העליון והתחתון הרי הדפין טהורין;
תיבה שנפחתה מצדה מתטמאה במדרס כשאר הטמאות
מפני שהיא ראויה אף לישיבה והכל יושבין עליה נפחתה מלמעלן
טהורה מן המדרס שהרי אינה ראויה לישיבה ומתטמאה כשאר
טמאות שעדיין היא מקבלת; לא נפחתה מלמטן טהורה מכל
טומאה אע״פ שאפשר לישב עליה בכסא מפני שעיקר מעשה
לקבלה וכבר בטל העיקר והמדוכה שבה מתטמאות ואינן חבור
לה; וכן משפלת שנפחתה מלקבל רמונים אע״פ שהיא ראויה למדרס
הרי היא טהורה מכלום מפני שעיקר מעשיה לקבלה והואיל ובטל
בטלה הטפילה; עריבה של עץ שמגבלין בה הבניין את הגבסים אע״פ שמגבל
שמקבלת שאר טמאות אינה מתטמאה במדרס עריבה של עץ
שלשין בה המצק שהוא מחזקת משני לוגין ועד תשעת קבין שנסדקה
עד שאינה יכולה לרחוץ בה רגלו כי אחת מפני הסדק הרי זו מתטמאה
במדרס עריבה של עץ שסתמה שהוא כופה אותה ויושב עליה לפי
גדלה וסדק שלה; הניחה בגשמים עד שנפתחה ונסתם הסדק
אינה מתטמאה במדרס שהרי היא ראויה ללוש בה ותחלת מעשה
ללוש בה ומקבלת שאר טמאות חזר והניחה בקדים ונפתח הסדק
חזרה לקבל טומאה מדרס וטהורה משאר טמאות; עריבה גדולה
שהוא יותר על תשעת קבין שנפחתה מלקבל רמונים והכינה

לישיבה הרי זו טהורה אף מטומאת מדרס עד שיקבע
שאין המחשבה מועלת בעריבה גדולה שנפחתה עד
שיעשה בה מעשה עשייה אבוס לבהמה אע״פ שקבועה
בכותל טמאה בכל הטומאות; מטה שנטלו שתי ארוכות ר
שלה אחד שנטמאת ועשה לה חדשות ולא שנה את הקבים
ונשתברו החדש עדיין היא מטומאה נשתברו הישנות טהורה
שהכול הולך אחר הישנות; מטה שהיתה טמאה מדרס
קצרה ונטלה קלרה ושתי כרעים עדיין היא בטומאתה שעדיין
צורת המטה עומדת נטלה ארוכה ושתי כרעים טהור קצץ
שתי לשונות של מטה באלכסון או שקצץ שתי כרעים טפח
על טפח באלכסון או שמיעטן פחות מטפח הרי זו נשברה
וטהורה; נשברה ארוכה ותקנה עדיין הוא אב הטומאה
כשהיתה נשברה הארוכה השנייה ותקנה טהורה מן המדרס
אבל טומאה מגע מדרס לא הספיק לתקן את הראשונה
עד שנשברה השנייה טהורה; מטה שהיתה טמאה
מדרס או בשאר טמאות ונגנב חציה או אבד חציה או
שחלקוה אחים או שותפים הרי זו טהורה שהרי זה ככלי
שנשבר החזירוה מקבלת טומאה מיכאן ולהבא הרי זו
דומה לכלי שעשה כלי אחד משברי כלי שנטמא שהוא
טהור ומקבל טומאה להבא; מטה שנתפרקו איבריה אם
נשארה ארוכה ושתי כרעים או קצרה ושתי כרעים הרי
אלו מתטמאים מפני שראויין לסמכן לכותל ולישן עליהן
ומטה שנטמאת כולה אם הטבילה איברים טהורה המפרק
את המטה להטבילה הנוגע בחבלים שלה טהור;

פרק שבעה ועשרים

שלש תיבות הן תיבה שנפתחה

מטה

מגריה טמאה מדרס כתחה מלמעלה טמאה טמא מת
והבאה במדה טהורה מכלום: שלש עריבות הן עריבה
משני לוג ועד תשעת קבין שנסדקה טמאה מדרס ושלימה
טמאה טמא מת והבאה במדה טהורה מכלום: שלשה עגלות
הן העשויה לתדלה טמאה מדרס העשויה כמטה טמאה טמא מת א
ושל אבנים טהורה מכלום: שלשה תריסין הן תריס הכפוף טמא
נ׳ פט׳ מדרס ושמשקין בו בקמטין טמאה מת ודיצת הערביים טהורה
מכלום לפי שהוא עשויה לצורה בלבד ואינה ממשמשי אדם וכל
שאינן ממשמשי אדם אינן מקבל טומאה כל עיקר: שלשה תרבוסין
של עור הן של ספרים טמא מדרס ושאוכלין עליו טמא טמא מת
ושטופסק עליו את הזתים טהור מכלום לפי שאינן ממשמשי אדם:
שלש בסיסיות הן שלפני המטה ושל פני הסופרים טמא מדרס של
שולחן לטמא טמא מת ושל מגדל טהור מכלום לפי שהוא כמקצת
המגדל ותורתו מוכחת עליו: שלש פנקסות הן האפיפרין שמניחין
עליו הספרים טמא מדרס שיש בו בית קבול שעוה טמא מת וחלקה
טהורה מכלום לפי שאין עליו תורת כלי ואינו ראוי למדרס:
שלש מטות הן העשויה לשכיבה טמאה מדרס ושל זגגין שנותנין
בה כלי זכוכית טמאה טמא מת ושל סרגים שמסרגין עליו את
הסבכות טהורה מכלום לפי שאינה ממשמשי אדם: ג׳ משפלות
הן של זבל טמאה מדרס של תבן טמאה טמא מת והפוחצל של
גמלים טהור מכלום לפי שהחבלים שלו קשין ביותר ועבים
ואינו ראוי לישב עליו ועיני השבכה רחבים הרבה ואינו ראוי
לקבל תבן וכיוצא בו ונמצא שאין עליו תורת כלי לא חבלים בלבד:
ג׳ מפצים הם העשוי לישיבה טמא מדרס ושל צבעים שמניחים
בו את הכלים טמא טמא מת ושל גתות שנותנין עליו ענבים ומחפים
בו טהור מכלום לפי שאינן ממשמשי אדם: ג׳ חמתות הן

ושל שה תורמלין הן המקבלין טומאה כשיעור טמאין מדרס וכמה
שיעור החמת ל׳ קבין והתורמל חמשת קבין ושאינן מקבלין
כשיעור טמאין טמא מת ושל עור הדג טהורות מכלום; ג׳
עורות הן העשוי לשטיח טמא מדרס והעשוי לתכריך כלים
טמא טמא מת ושל רצועות ושל סנדלים טהור מכלום לפי
שאין עליו תורת כלי; ג׳ סדינין הן העשוי לשכיבה טמא
מדרס והעשוי לפרוכת טמא טמא מת ושל צורות שעושין
אותן כדי שיתלמד ממנו הרוקם טהור מכלום לפי שאינו
ממשמשי אדם; ג׳ מטפחות הן של ידים טמאה מדרס ושל
ספרים טמאה טמא מת ושל תכריכי המת ושל נבלי בני לוי
טהורה מכלום לפי שאינו ממשמשי אדם; עור העשוי כמין
יד שמכניסין בו היד והאצבעות מפני הצנה וכיוצא בהן הוא
הנקרא פרקלים וג׳ פרקלימין הן של צידי חיה ועוף טמא מדרס
שהרי נשען עליו ושל חגבים טמא טמא מת מפני שנותנין בו
את החגבים ושל קייצים שמקייצין בו את הפרות טהור מכלום
לפי שאינו ממשמשי אדם; ג׳ סבכות הן של ילדה טמאה מדרס
ושל זקנה טמאה טמא מת ושעושין לשחק בה לשותי שכר
טהורה מכלום לפי שאינו ממשמשי אדם; ג׳ סנדלים הם
של אדם טמא מדרס של מתכת ושל בהמה טמא טמא
מת ושל שעם ושל צפירה טהור מכלום; כללו של דבר כל
כלי שאינו ראוי למשכב או למרכב או שהוא ראוי ולא נעשה
לכך לא למלאכת אחרת הרי הוא טהור מן המדרס נעשה
למלאכה אחרת ומשמש עמה את הישיבה כגון הטלית והרדיד
מתטמאה במדרס וכל המתטמא במדרס מתטמא במת ויש
המתטמא במת מתטמא בשאר אבות הטמאות בין אבות של
תורה בין של דבריהם ומתטמא במשקין; ג׳ קופות הן

אהודה

מהוהה שטלייה על הבריאה הולכין אחר הבריאה קטנה על
הגדולה הולכין אחר הגדולה היו שוות הולכין אחר הפנימית
כיצד הולכין אחריה שאם נקבה במוציא רמון שתיהן טהורות:

פרק שמונה ועשרים

כל הכלים שיש להם
בית קבול שנטמאו אחוריהן במשקין לא נטמא תוכן לתרומה
ולא הוגניהן ולא אזניהן ולא ידיהן ולא מקום האצבע השוקע
בשפת הכלי נטמא תוכן של כלי נטמאו כולו נפלו משקין טמאין
על כני הכלים או על אוגניהן או על אזניהן או על ידות הכלים
המקבלים הרי זה מנגבן והן טהורין ואפי' אחורי הכלי כולו לא
נטמאו: אחד כלי השק כגון השקין והמרצופין או כלי העור כגון
הכרים והכסתות אחד כלי העץ אפי' קופות והמשפלות אם נטמאו
אחוריהן במשקין לא נטמא תוכן: פשוטי כלי שטף שאין ראויין
למדרס כגון השלחן והטבלה שאין לה דופן הואיל ואין מקבלין
טומאה מן התורה אם נטמאו אחוריהן במשקין לא נטמא תוכן:
אבל פשוטי כלי שטף הראויין למדרס כגון המטה והעור של
שישנין עליו והכסא וכיוצא בהן אין להן אחורים ותוך לא בין שנגעו
הכלי
בהן משקין מתוכן מאחוריהן נטמא הכלי כולו: וכן מדות יין ושמן
וזומלסטרא ומסננת של חרדל ומשמרת של יין אין להם אחוריים
ותוך לא בין שנגעו משקין מתוכן נטמאו כולן כמו הבגדים:
נ"א לא א
נפלו מש
מקבלתן
כולו"
המרדע והוא המלמד יש לשני קצותיו אחורים ותוך כיצד נפלו
משקין על החרחור לא נטמא מן העץ הסמוך לחרחור אלא שבעה
טפחים בלבד ושאר העץ טהור וכן אם נפלו משקין על הדרבן לא
נטמא אלא ד' טפחים הסמוכים לדרבן נפלו חוץ לד' וחוץ לז' הרי
זה ככלי קבול שנגעו משקין באחוריו ולא נטמא אלא ממקום

מגבן ולחוץ: כיס בתוך כיס שנטמא אחד מהן ב
במשקין לא נטמא חבירו בד"א בשהיו שפתותיהן שוות
אבל אם היה החיצון עודף ונמצא הפנימי נטמא לא
נטמא חבירו: החוקק רובע וחצי רובע בעץ אחד ונטמא
אחד מהן במשק לא נטמא השני אע"פ שהן עץ אחד כיצד
נגעו משקין טמאין בתוך הרובע והרובע ואחוריו טמאין חצי
הרובע ואחוריו טהור נגעו בחצי הרובע מתוכו חצי הרובע
ואחוריו טמאים והרובע ואחוריו טהורים וכשהוא מטביל
מטביל את הכל: נטמאו אחורי הרובע או אחורי חצי הרובע
במשקין הרי אחורי הכל טמא שאין חולקין את האחוריים:
קומקום שהיו אחוריו טמאים והיה מרתיח אין חוששין שמא
יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לא לתוכו הרי המשקין
שבתוכו טהורין לתרומה: בריך רחמנא דס"ען

נטמא החיצון לא נטמא הפנימי ובשרץ בין כך ובין כך אם נטמא אחד מהן בש

הלכות מקוות

מצות עשה אחת והיא שיטבול
כל טמא במי מקוה ואחר כך יטהר וביאור מצוה זו בפרקים אלו:

פרק ראשון

כל הטמאים בין אדם בין כלים בין שנטמאו
בטומאה חמורה של תורה בין שנטמאו בטמאות של דבריהם
אין להם טהרה אלא בטבילה במים הנקווים בקרקע: כל מקום
של בתורה רחיצת בשר וכיבוס בגדים מן הטמאות אינו אלא
טבילת כל הגוף במקוה וזה שנ' בזב וידיו לא שטף במים
כלומ' שיטבול כל גופו והוא הדין לשאר הטמאין שאם טבל
כולו חוץ מראש אצבעו הקטנה עדיין הוא בטומאתו וכל הדברים

שנ' וידיו לא שטף כלומ' כל גופו

האלה אע"פ שהן מפי השמועה הרי נאמר במים יובא וטמא עד
הערב וטהר בנין אב לכל הטמאים שיבואו במים: כל
הכלים שנטמאו יש להן טהרה במקוה חוץ מכלי חרש וכלי זכוכית
וכן המפץ וכלי חרש נאמ' בו ואותו תשברו אין לה טהרה אלא
שבירה אפי' חיברו בקרקע ואפי' קבעו במסמר ואפי' מלאהו
סיד או גבסים הרי הוא כמות שהיה עד שישבר וכלי זכוכית
ככלי חרש עשו אותן בדבר זה: המפץ אינו בכלל הכלים
המקבלים שאב כל הטמאות לפי שאינו כלי קיבול אינו בכלל
כלי עץ האמורים בתורה והואיל ולא והוא ראוי למשכב נתרבה
לטומאת מדרס בלבד דין תורה וכיון שאין לו טומאה ולא
טהרה בפיר' ונתרבה לטומאה ולא נתרבה לטהר במקוה
שאין מתטהר במקוה אלא הכלים האמורי' בתורה ואין למפץ
טהרה אלא קריעתו עד שישאר פחות מן טפחים על ו' טפחים:

הזב אין לו טהרה אלא במעין שהרי נאמ' בו במים חיים
אבל הזבה ושאר הטמאים בין אדם בין כלים טובלין אף במקוה:
כל חייבי טבילות טבילתן ביום חוץ מנדה ויולדת שטבילתן
בליל' כמו שבי' בענין נדה ובעל קרי טובל והולך כל היום כולו
מתחלת הלילה שנ' והיה לפנות ערב ירחץ במים שטובל והולך
מתחלת הלילה עד הערב ה' שמש: כל שטובל צריך שיטבול
כל גופו כשהוא ערום בבת אחת ואם היה בעל בשר יטביל כל שער
ראשו והרי הוא כגופו דין תורה וכל הטמאין שטבלו בבגדיהם
עלתה להן טבילה מפני שהמים באין בהן ואינן חוצצין וכן הנדה
שטבלה בבגדיה מותרת לבעלה: כל הטובל צריך לתר להתכוון
לטבילה ואם לא נתכוון עלתה לו טבילה לחולין אפי' נדה שטבלה
בלא כוונה כגון שנפלה לתוך המים או ירדה להקר הרי זו מותרת
לבעלה אבל לתרומה וקדשים אינה טהורה עד שיטבול בכוונה:

דין שבירת כלי חרש וזכוכית

פבע בע מפץ יע חציר ובוריא

דין טבילת זב ונדה

דין טבילת בבגדים

שתט

הכופת ידיו ורגליו וישב לו באמת המים אם נכנסו המים
דרך כולו טהור הקופץ לתוך המקוה הרי זה מגונה והטבל
כעמים במקוה הרי זה מגונה והאומר לחבירו כבוש ידיך כבש
עלי במקוה הרי זה מגונה: בית הסתרים ובית הקמטים
אינן צריכין שיבואו להן המים שנ' וידיו לא שטף במים /
אברים הנראין בלבד ואעפ"כ צריכין להיות ראויין שיבואו
בהן המים ולא יהיה בהן דבר החוצץ לפיכך אמ' חכמים לעולם ילמד
אדם בתוך ביתו שתהיה אשה מדיחה קמטיה במים ואחר כך
תטבול והאשה טובלת כדרך גדילתה כאורגת וכמניקה את
בנה: אשה אינה טובלת בנמל מפני שמתביישת מבני צ"ל נמל
אדם ואינה טובלת כהוגן ואם הקיפה לה מכן וכיוצא בו כדי
להצניעה טובלת בנמל ולא תטבול על גבי כלי חרש או סל
וכיוצא בהן מפני שהיא מפחדת ולא תעלה לה טבילה:
אחד האדם ואחד הכלים לא יהיה דבר חוצץ בינם לבין המים צ"ל דבר
ואם היה דבר חוצץ בינם לבין המים כגון שיהיה בצק או טיט שחוצץ בין
מודבק על בשר האדם או על גוף הכלי הרי זה טמא / אדם למים
שכשהיה לא עלתה להן טבילה: דבר תורה אם היה דבר
החוצץ חופה את רוב האדם או רוב הכלי לא עלתה להן והוא
שיהיה מקפיד עליו ורוצה להעבירו אבל אם אינו חוצץ ואעפ"י אינו
שהוא חופה את רובו וכן אם היה חופה מיעוטו אינו חוצץ / מקפיד
אעפ"י שהוא מקפיד עליו: מדברי סופרים שכל דבר החוצץ עליו ולא
אם היה מקפיד עליו לא עלתה לו טבילה אעפ"י שהוא על מיעוטו שם אותו
גזרה משום רובו לא עלתה לו טבילה אעפ"י וכל דבר החוצץ על ליבו
אם היה חופה את רובו לא עלתה לו טבילה ואף על פי שהוא בין עבר
מקפיד גזרה משום רובו מקפיד עליו: נמצאת אומ' שאם היה בין לא
על בשר אדם או על גוף הכלי דבר מדברים החוצצים כגון עבר
אינו

בצק

בצק וזפת וכיוצא בהן אפי׳ טיפה כחרדל והוא מקפיד עליה לא
עלתה לו טבילה ואם אינו מקפיד עליה עלתה לו טבילה אלא
אם כן היה חופה רוב הכלי או רוב האדם כמו שביארנו״

פרק שני

אלו חוצצין באדם לפלוף שחוץ לעין וגלד שעל פי
המכה וסם יבש על גבי המכה והרטייה שעליה וגלדי צואה
שעל בשרו ובצק או טיט שתחת הצפורן והמלמולין שעל הגוף
וטיט היון וטיט היוצרין וטיט של דרכים שנמצא שם תמיד אפי׳
בימות החמה כל אלו חוצצין ושאר כל הטיט שהוא לח אינו חוצץ
שהרי נמחה במים וכשהוא יבש חוצץ: הדיו והדבש והחלב
והדם ושרף התות ושרף התאנה ושרף השקמה ושרף החרוב
נ׳ השרטן יבשין חוצצין ולחין אינן חוצצין ושאר כל השרפין בין לחין בין
יבשין חוצצין ודם שנסרך בבשר אפי׳ לח חוצץ: האבר
והבשר המדולדלין באדם חוצצין בית הסתרים באשה חוצץ
עד שתדיח החלה שהזיעה שם תמיד והאבק מתקבץ וחוצץ
בד״א בנשואה אבל בכנויה הואיל ואינה מקפדת אינו חוצץ:
האגד שאל גבי המכה והקשקין שעל גבי השבר והשריין
והנזמים והקטלאות והטבעות בזמן שהן חזקין ודבוקין בבשר
חוצצין ובזמן שהן רפין אינן חוצצין: חוטי צמר וחוטי פשתן
והרצועות שקושרין הנשים על ראשיהן לנואי חוצצין מפני
שהן מבדלין בין המים ובין הגוף אבל חוטי שער אין חוצצין
מפני שהמים באין בהן אע״פ שאינן רפין: חוטין שבצואר אין
חוצצין אפי׳ של פשתן לפי שאין אשה חונקת עצמה בהן אבל
חבקין שבצואר כגון קטליות עלקין חוצצין לפי שהאשה חונקת
עצמה בהן שתראה בעלת בשר׳ שער שעל חלב׳ שנתקשר
ונעשה קלקין חוצץ וכל קלקי הזקן חוצצין: חץ שהוא תחוב

באדם בזמן שהוא נאה חוצץ ובזמן שאינו רואה טובל ואוכל
בתרומתו לערב אע"פ שהוא חוצץ טמא וכן מי שבלע טבעת
טמאה וטבל הרי זה טהור ואם הקיאה אחר שטבל נטמא
במגעה שכבר בארנו שכל הבלועין בגוף החי אינן מטמאין
ולא מתטמאין   נכנסו צרורות וקיסמין בסדקי רגליו מלמטה
חוצצין אספלנית מלוגמא ורטייה שעל בית הסתרים חוצצין
אע"פ שאינו צריך שיכנסו המים בסתרים צריכין שיהיו ראויין
ולא יהא עליהן דבר חוצץ כמו שבי"; היתה בו שערה אחת
או שתי שערות חוץ למכה וראשן מודבק למכה או שהיו שתי
שערות ראשן מודבק למכה או שהיו שתי שערות ראשן מודבק
בטיט או בצואה או שהיו בו שתי שערות בריסי עיניו מלמטה
ונקבו והוציאן בריסי עיניו מלמעלה הרי אלו חוצצין: לא יטבול
אדם בעפר שעל רגליו ואם טבל אינו חוצץ האוחז באדם
ובכלים והטבילן הרי הן בטומאתן אע"פ שרפה ידיו עד שבאו
בהן המים גזירה שמא לא ירפה ואם הדיח ידיו עד שבאו בהן
טבילה: שמא טיט היה המפשלת בנה לאחוריה וטבלה לא עלתה
לה טבילה שמא היה ברגלי התינוק או בידיו ונדבק באמו ט״ט
בשעת טבילה וחצץ ואחר שעלתה נפל: נדה שנתנה שערה
בפיה או שקפצה ידה או שקרצה בשפתותיה או שנמצא עצם
בין שניה כאלו לא טבלה וכן שאר הטמאים נתנה מעות בתוך
פיה וירדה וטבלה טהרה מטומאת נדה והרי היא טמאה על גב
רוקה ונמצא ראשון לטומאה כמי שנגע ברוק הנדה וכן דין בזב:
ואלו שאין חוצצין באדם קלעי הראש ובית השחי ובית הסתרים
[illegible] באיש ולפלוף שבעין וגלדי שעלת המכה ולכלוכי צואה
שעל בשרו וצואה שתחת הצפורן וצפורן המדולדלת וכשות
הקטן והוא השער הדק שעל בשרו כל אלו אינן חוצצין   שתי

שערות

שערות או יתר יחד שהיו קשורין באחת קשר אחד אינן חוצצין
מפני שהמים באין בהן ושערה אחת שנקשרה חוצצת והוא שיהיה
מקפיד עליה אבל אם אינו מקפיד עליה עלתה לה טבילה שיהיה
רוב שערו קשור נימה בפני עצמה כזה הורו הגאונים: ויראה לי
ששערו של אדם מגופו הוא חשוב לענין טבילה ואינו כגופו
בפני עצמו כדי שנאמר רוב השאר לא אעפ"י שכל שער ראשו ה
קשור נימה נימה אם אינו מקפיד עליו עלתה לו טבילה ולא אם
כן נצרף לחוצץ אחד על גופו ונמצא הכל רוב גופו כמו שבי'
אחד הדרך ואחר שאר הטמאין שיש בראשו שערו: תקנת
עזרא היא שתהיה האשה חופפת את שערה ואחר כך תטבול
ואם אפשר לה לחוף בלילה ולטבול מיד תכף לחפיפה הרי זה
משובח ובשעת הדחק או מפני החולי חופפת אפי' בערב שבת
וטובלת למוצאי שבת: טבלה ועלתה ונמצא עליה דבר חוצץ ז
אם באותו היום שחפפה טבלה אינה צריכה לחוף פעם שנייה
ולטובל וטובלת: לא תחוף אשה בנתר מפני שהוא מקטף את השיער ולא
באהל מפני שהוא מחריך את השער לא בחמין ואפי' בחמי חמה
מפני שהוא מחריך שהחמין משירין את השיער ומסלסלין אותו
אבל הצונן מקבצין את השער ומכלכלין אותו ומתקשר: נדה
שנתנה תבשיל לבנה וטבלה לא עלתה לה טבילה מפני השמנונית
שעל ידה שרטה בשרה והוציאה דם וטבלה בתוך ג' ימים אין ה
מקום השריטות חוצץ לאחר ג' ימים הרי מקום השריטות חוצץ
מפני שהדם קופה שם כגלד על פי המכה: וכן לפלפות שבעין אם
היה יבש והוא שהתחיל להוריק חוצץ בנדה כוחל שבעין אינו
חוצץ שעל גבי העין חוצץ ואם היו עיניה פורחות אף על גב
העין אינו חוצץ פתחה עיניה ביותר או עצמה ביותר לא עלתה
לה טבילה: בד"א לענין טהרות אבל להתירה לבעלה הרי זו

מותרת אע״פ שנתנה תבשיל לבנה או שהיה בה שרט ישן או שהיה
בל גב עיניה כוחל וכן פתחה עיניה או עצמה אותן הרי זו מותרת   מלשון ועוצם עיניו
לבעלה שכל הדברים האלה וכיוצא בהם אין חוצצין לא מדבריהם
ולענין טהרות גזרו לענין בעילה לא גזרו וכל החוצץ
בנדה לטהרות חוצץ בשאר טמאים לענין טהרות וחוצץ
בגר בשעת טבילה׃ מי שטבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ
אע״פ שנתעסק באותו המין כל היום כולו הרי הוא בטומאתו
עד שיאמר יודע אני בודאי שלא היה זה עלי
קודם הטבילה והואיל והוחזק טמא העומד טמא על טומאתו
עד שתדע בודאי שטהר

פרק שלישי

ואלו חוצצין בכלים הזפת והחמר וכיוצא בהן הזפת שבכוס
ושבצלוחית מתוכן חוצצין ומאחוריהן אינן חוצצין בד״א מבית
האומן אבל מבעל הבית בין מתוכן בין מאחוריהן חוצצין׃ הזפת
שבתמחוי ושבקערה בין מתוכן בין מאחוריהן בין מבעל הבית
בין מבית האומן חוצצין׃ חמור והקימוס בין בכוס ובצלוחית בין   ה
בתמחוי וקערה בין מבעל הבית בין מבית האומן בין מתוכן בין   בכוס
מתוכן בין מאחוריהן חוצצין׃ היה זפת או חמר וכיוצא בהן על
הטבלה ועל השלחן ועל הדרגש אם היו נקיים חוצצין מפני
שהוא מקפיד עליהן ועל הבלוסין אינן חוצצין מפני שהוא מקפיד
עליהן היו על מטות בעל הבית חוצץ ועל זקקים איננו חוצץ על
הכרדעת משני צדדין חוצץ׃ היה זפת או חומר וכיוצא בהן
על בגדי ת״ח חכמים אפי׳ מצד אחד חוצץ מפני שהן מקפידין
על מלבושן להיות נקי על בגדי עמי הארץ משני צדדין חוצץ
מצד אחד איננו חוצץ היו על מטפחות של זפתין ושל יוצרין ושל
מפצלי אילנות אינן חוצצין׃ טבח שהיה דם על בגדו איננו חוצץ

שאינו מקפיד מוכר רבב שנמצא רבב על בגדו אינו חוצץ וכן
כל כיוצא בזה היה הטבח מוכר רבב והיה על בגדו דם ורבב הרי
זה ספק אם חוצץ מפני שהם שנים מקפיד או אינו חוצץ שהרי
מלאכתו היא ואינו מקפיד: היה הזפת או החמר וכיוצא בהן
על הסל מתוכו ולמעלה חוצץ ולמטה אינו חוצץ על הספסל
מלמעלה או מן הצדדין חוצץ מלמטה אינו חוצץ לכלוכי צואה
שבכסא ושבקתדרה המכובשין בין מתוכן בין מאחריהן בין
מלמטה בין מן הצדדין אינן חוצצין מפני שהמים מעבירין אותן:
אבל לכלוכי שמרין שבכוס ושבצלוחית והמוך שבשיל ושבזוג
והטיט והבצק שעל יד הקרדום ושעל יד המגריפה חוצצין: דבר
ברור הוא שבכל מקום שאמרנו בזפת ובחמר וכיוצא בהן שאינן
חוצצין בכלים מפני שאינו מקפיד הוא לפי' אם היה רוב הכלי
חפוי בזפת או בחמר וכיוצא בהן לא עלתה לו טבילה כמו שבי'
אע"פ שאינו מקפיד ואין בדבר זה הפרש בכלי מן הכלים לא
כל אלו הכלים שוים לדבר לדבר זה: כל ירות הכלים שהן
חלולין לא שהכניסן שלא כדרכן או שהכניסן כדרכן ולא מורקן או
שהיו של מתכת ונשברו לא עלתה להן טבילה כלי שהפך פיו למטה
והטבילו כך לא טבל מפני שאין המים נכנסין בו בכולו היה בו שאין
מקום שאין המים נכנסין בו שיטנו לא עלתה לו טבילה על צדו:
כלי שהוא צר מיכאן ומיכאן ורחב מן האמצע אינו טהור עד
שיטנו על צדו צלוחית שפיה שוקע אינה טהורה עד שיטנה על
קלמרין אינה טהורה עד שיקבנה מצדה כדי שיכנסו המים
לעקמומית שבה. בהמה שהיה השיר על ידה רפוי ונטמא
מטבילין אותו במקומו ולא יטביל את הקמקום בפחמין שבו לא
אם כן שפשף כלי שהוא מלא משקין והטבילו כאלו לא טבל היה מלא
מים והטבילו הרי המים והכלי טהורין כאחת מפני שהמים להן

טהרה במקוה כמו שבא׳ בטומאת אוכלין ומשקין: היה
הכלי מלא מי רגלים רואין אותן כאלו הן מים היו בו מי חטאת
והיה רוב הכלי פנוי כדי שירבו מי מקוה על מי חטאת שבתוכו
הרי זה טהור ואם לאו עדיין הוא בטומאתו וכאלו הן שאר משקין
שחוצצין בין גוף הכלי ובין מי מקוה: כלי שתוכו טהור וגבו
טמא והיה מלא יין לבן או חלב והטבילו הולכין אחר הרוב אם היה
רוב הכלי פנוי כדי שירבו המים בתוכו טהור מפני שטומאתו
מדבריהם אבל אם היה בו יין אדום או שאר משקין לא עלתה
לו טבילה: לגין שהוא מלא מים טמאים ונתן עליו טיט -
טופח והיה הטיט שוקע במים והטבילו טהור ואם היה טיט היון -
וכיוצא בו כאלו לא טבל וכן טבעת שתנה בלבינה של טיט
טופח והטבילה טהורה ואם היה טיט יון כאילו לא טבלה:
אלו שאין צריכין שיבוא בהן המים סתם קשרי בגדי עניים
ואם הקפיד עליהן חוצצין וקשרי בגדי בעלי בתים סתמן חוצצין
ואם אינו מקפיד על הקשרים אינן חוצצין וקשרי נימי הבגדים
שנתקשרו מאיליהן וחבט הסנדל והתפלה של ראש בזמן ש
שהק׳ ציצה דבוקה עם הרצועה בבתי הרצועה שבה וחזקה
ותפלה של זרוע בזמן שאינה עולה ויורדת ואזני החמת ואזני
התורמל וכל כיוצא באלו מקשרין והפרין שאינו עתיד להתירן:
ואלו שהן צריכין שיבואו בהן המים הקשרין שבפתחי החלוק
שהן עשויין בלולאות וכן קשרי לולאות שבכתף ושפה של סדין
צריך למתוח ותפלה של ראש בזמן שאינה קבועה ברצועה
ושל זרוע בזמן שהיא עולה ויורדת ושנץ של סנדל וקשרי נימי
הבגדים שקשר אותן וכל כיוצא באלו מקומות שהוא עתיד
לגלותן ולמתחן: הסלין של גת ושל בד אם היו הזקים
צריך לחטט ואם היו רפין צריך לנער הכר והכסת של עור

צריכין

צריכין שיבואו המים בהן כסת עגולה והכדור והאמוס והקמיע
והתפלה אינן צריכין שיבואו המים לחללן זה הכלל כל אין דרכו /
להכנס ולהוציא טובל סתום; המטביל בגדים בשהן מכובסין /
צריכין שיכנסו בהן המים עד שיבעבעו הטבילן נגובין עד שיבעבעו
וינוחו מבעבועו; כל ידות הכלים שהן ארוכין יתר מצרכן ועתיד
לקוצן מטבילן עד מקום המדה, כיצד שלשלת דלי גדול ד׳ טפחים
וקטן י׳ טפחים מטביל מן השלשלת עד מדה זו בלבד והשאר
טהור; כלי טמא שנתן בתוכו כלים אחרים והטביל הכל עלתה
להן טבילה אעפ שפי הכלי צר ביותר שהרי המים נכנסין לו /
ומתוך שעלתה טבילה לכלי גדול עלתה טבילה לכלים שבתוכו
ואם השהו על צדו והטביל לא עלתה להן טבילה עד שיהיה פיו
רחב כשפופרת הנוד; וכן אם היה הכלי טהור ונתן לתוכו כלים
טהורים והטבילן לא עלתה להן טבילה עד שיהיה פיו רחב כשפופרת
הנוד בד״א לתרומה אבל לקודש אין מטבילין כלים לתוך כלים טהורים
כלל ואפי׳ היו בסל או בקופה כמו שביארנו׳

פרק רביעי

דין תורה׳

שכל מים מכונסים טובלין בהן שנ׳ מקוה מים
מכל מקום והוא שיהיה בהם כדי להעלות בהן טבילה לכל גוף
האדם בבת אחת שיערו חכמים אמה על אמה ברום שלש
ושיעור זה הוא מחזיק מ׳ סאה מים בין שאובין בין שאינן
שאובין; מדברי סופרים שהמים השאובים פסולים לטבילה
ולא עוד לא מקוה מים שאינן שאובין שנפל לתוכן שלשת לוגין
מים שאובין פסלו הכל; אעפ שפסול מים שאובים מדב׳ סופ׳
למדוהו בהקש שהרי הוא אומ׳ מעיין ובור מקוה מים יהיה
טהור המעיין אין בו תפיסת ידי אדם והבור כולו בידי אדם
שהרי כולו מים שאובין אמרו חכמ׳ המקוה לא יהא כולו שאוב

על שי… / אורך ו… / מקוה… / נו / יד

כבור ואינו צריך להיות כולן בידי שמים כמעיין אלא אם יש
בו תפסת יד אדם כשר; כיצד המניח קנקנים בראש הגג
לנגבן וירדו להן גשמים ונתמלא אע"פ שהיא עונת הגשם
הרי זה ישבר את הקנקנים או יכפה אותן והמים הנקוים
מהם כשרים לטבילה ואע"פ שכל המים הללו היו בכלים שהרי
לא מלאן בידו לפיכך אם הגביה את הקנקנים והערה אותן הרי
כל המים שבהם שאובים; המניח כלים תחת הצנור תמיד
בכל עת ובכל זמן אחד כלים קטנים ואחד כלים גדולים אפי'
כלי אבנים וכיוצא בהן מכלים שאינן מקבלין טומאה
ונתמלאו מי גשמים הרי אלו פסולים ואם כפיין על פיהן או
שברם המים הנקוים מהן שאובין לכל דבר שהרי לדעתו
נתמלאו שחזקת הצנור לקלח מים ואפי' שכח הכלים תחת
הצנור פסולין גזרו על השוכח מפני המניח; וכן המניח
את הכלים בחצר בשעת קישור עבים ונתמלאו המים
שבהם פסולים שהרי לדעתו נתמלאו וכן גזרו על השוכח
בחצר בשעת קשור עבים משום מניח' הניחם בחצר בשעת
פיזור עבים ובאו עבים ונתמלאו הרי אלו כשרים כמו
שהניחן בראש הגג לנגבן וכן אם הניחן בשעת קישור
עבים ונתפזרו חזרו ונתקשרו ונתמלאו הרי אלו כשרים
ואם שברן או כפיין המים הנקוים מהם כשרים; הסייד
ששכח עציץ במקוה ונתמלא מים אע"פ שלא נשאר במקוה
אלא מעט והרי העציץ יש בו רוב המקוה הרי זה ישבור את ט
העציץ במקומו ונמצא המקוה כולו כשר; וכן המסדר את
הקנקנים בתוך המקוה כדי לחסמן ונתמלאו מים אע"פ
שבלע המקוה את מימיו ולא נשאר שם מים כלל אלא מים
שבתוך הקנקנים הרי זה ישבור את הקנקנים והמים הנקוים

מהם

של ג
לוגין פ
את המ

מהם מקוה כשר׃ כיצד פוסלין המים השאובין את המקוה
בשלשת לוגין שאם היה במקוה פחות מארבעים סאה ונפלו
לו ג׳ לוגין והשלימו למ׳ סאה הרי הכל פסול אבל מקוה שיש
בו מ׳ סאה מים שאינן שאובין ושאב בכד ושפך לתוכו כל היום
כולו הרי זה כשר ולא עוד אלא מקוה עליון שיש בו מ׳ סאה מים
כשרים ויהיה ממלא בכלי ונותן לתוכו עד שרבו המים וירדו
למקוה מ׳ סאה הרי התחתון כשר׃ מקוה שיש בו מ׳ סאה
מכוונת ונתן לתוכו סאה מים שאובים ונטל אחר כך ממנו
סאה הרי זה כשר וכן נותן סאה ונוטל סאה והוא כשר עד רובו׳
אין המים השאובין פוסלין את המקוה בשלשת לוגין עד שיפלו
לתוך המקוה מן הכלי אבל אם נגררו המים השאובין חוץ
למקוה ונמשכו וירדו למקוה אינן פוסלין את המקוה אלא עד
שיהיו מחצה למחצה אבל אם רוב מן הכשרים הרי המקוה
כשר׃ כיצד מקוה שיש בו כ׳ סאה ומשהוא מים כשרים
והיה ממלא ושאב חוץ למקוה והמים נמשכין ויורדין למקוה
בין שהיו נמשכין על הקרקע בין בתוך הסילון וכיוצא בו מ
מדברים שאינן פוסלין הרי המקוה כשר ואפי׳ השלימו לאלף
סאה שהשאובה שהימשיכה כשרה אם היה שם רוב מ׳ סאה
מן הכשר׃ וכן גג שהיה בראשו כ׳ סאה ומשהוא מי גשמים
ומלאו בכתיפו ונתן לתוכו פחות מכ׳ שנמצא הכל פסול ופתח
הצנור ונמשכו הכל למקום אחר הרי זה מקוה כשר שהשאובה
שהמשיכה כולה כשרה הואיל והיה שם רוב כשר וכן כל כיוצא
בזה׃ הורו מקצת חכמי מערב ואמרו הואיל ואמרו חכמ׳
שאובה שהימשיכה כולה טהורה אין אנו צריכין שיהיו שם
רוב מים כשרים וזה שהצריך רוב והמשיכה דברי יחיד הן
וכבר נדחו שהרי אמרו בסוף שאובה שהמשיכה כולה כשרה

לפי דברי זה אם יהיה ממלא בכלי ושופך והמים נזחלין
והולכין למקום אחד הרי זה מקוה כשר וכן כל אנבטי
שמרחצאות שלנו מקוות כשרים הם שהרי כל המים שבהם
שאוב שנמשך הוא ומעולם לא ראינו מי שעשה מעשה בדבר
זה: מי גשמים ומי שאובין שהיו מתערבים בחצר ונמשכים
ויורדים לעוקה שבחצר או שהיו מתערבין על מעלות המערה
ויורדין למערה אם רוב מן הכשר כשר ואם רוב מן הפסול פסול
מחצה למחצה פסול: אימתי בזמן שמתערבין עד שלא
יגיעו למקוה ונמשכין ויורדין אבל אם היו הכשרים והפסולין
מקלחין לתוך המקוה אם ידוע שנפל לתוכו מ' סאה מים מקלחין
כשרים עד שלא ירדו לתוכו שלשת לוגין מים שאובין כשר ואם
לאו פסול:

פרק חמישי

מקוה שנפלו לו שלשת לוגין מים שאובין
מכלי אחד או משנים ושלשת כלים מצטרפין והוא שיתחיל
השני עד שלא פסק הראשון מד' כלים אין מצטרפין בד"א
בזמן שלא נתכוון לרבות אבל אם נתכוון לרבות את מי המקוה
אפי' נפל משקל דינאר בכל שנה מצטרף לשלשת לוגין: בין
שקדמו השאובין את הכשרים בין שקדמו כשרים את הפסולין
או שהיו הכשרים והפסולין נופלין למקוה כאחת כיון שנפלו לו ג'
לוגין מים שאובין לתוך מ' סאה או לפחות מארבעים סאה נפסל
הכל ונעשה שאוב: שנים שהטילו זה לוג ומחצה וזה לוג ומחצה
והסוחט כסותו והגביהה והרי המים שבה נופלין ממקומות הרבה
מן המערה הם הצר צור שמטיל ממקומות הרבה הרי לו פסולין: ...עכה מן / ...צר צור / מטיל / ממקומות / הרבה / ...ד...
המטביל כד או כסת של עור במקוה שיש בו מ' סאה מכוונות
כיון שהגביה שפתותיהן מן המים נמצאו המים שבתוכן שאובין
כיצד יעשה מטבילן ומעלה אותן דרך שוליהן אבל השק והקופה

כד או כסת של עור במקוה שיש בו מ׳ סאה מכוונת כיון שהגביה
שפתותיהן מן המים נמצאו המים שבתוכן שאובין כיצד יעשה
מטבילין ומעלה אותן דרך שוליהן אבל השק והקופה מטבילין
אותן ומעלין אותן כדרכן ואינו חושש: מקוה שיש בו שלש גומות
של מים שאובין לוג בכל גומא ונפל לתוכו מים כשרים אם ידוע
שנתן לתוכו מ׳ סאה מים כשרים עד שלא הגיעו לגומה השלישית
כשר ואם לאו פסול: שני מקוות אין בכל אחד מהן מ׳ סאה ונפל
לזה לוג ומחצה ולזה לוג ומחצה ונתערבו שני המקוות הרי אלו כשרים
מפני שלא נקרא על אחת מהן מ״ס סאה ונפל שם פסול: אבל ש
מקוות שאין מ׳ סאה שנפל לתוכן שלשת לוגין מים שאובין ואחר כך
נחלק לשנים וריבה מים כשרים על כל אחד מהן הרי אלו פסולין שכל
המקוה כולו שנפסל במים שאובים הוא חשוב וכאלו כל מימיו נשאבו
בכלן: בור שהוא מלא מים שאובים ואמה נכנסת בו ויוצאה ממנו
לעולם הוא בפסולו עד שיתחשב שלא נשאר מן השאובין שהיו בבור
שלשת לוגין: מקוה שנפל לתוכו מים שאובין ונפסל ואחר כך
ריבה עליו מים כשרים עד שנמצאו הכשרים מ׳ סאה הרי בפסולו
עד שיצאו כל המים שהיו בו ויפחתו השאובין מג׳ לוגין: כיצד
מקוה שיש בו כ׳ סאה מי גשמים ונפל לתוכו סאה מים שאובים
ואחר כך הרבה עליו מים כשרים הרי זה בפיסולו עד שידע שיצאו
ממנו כ׳ סאה שהרי בו וחמשת קבין ויתר מרביע הקב ולא נשאר
מן הכל שנפסל חוץ מפחות משלשת לוגין וכן אם עשה מקוה
שיש בו מ׳ סאה מים כשרים ועירב אותו עם המקוה הזה הפסול
טיהרו אלו את אלו: המסלק את הטיט לצדדין ונמשכו ממנו
ג׳ לוגין למקוה הרי זה כשר היה תולש הטיט ומגביהו בידיו
והבדילו מן המקוה לצדה ונמשכו ממנו ג׳ לוגין הרי אלו פוסלין:
גוים העבר ממקום למקום וכן בהמה העוברת ממקום למקום

ושפכו בידיהן וברגליהן ג' לוגין מים למקוה הרי זה כשר ולא
עוד אלא אפי' עשו מקוה בתחלה הרי הוא כשר: מקוה שאין
בו מ' סאה ונתן לתוכו פחות משלשת לוגין מים טמאין שאובים
הרי זה כשר לתרומה ולחלה, וליטול מהן לידים ופסולין להקוות
עליהן, ירדו גשמים ורבו עליהן הרי אלו כשרים להקוות עליהן:
נפל לתוכו שלשה לוגין מים שאובין טמאין הרי זה פסול
לחלה ולתרומה וליטול ממנו לידים ופסול להקוות עליו ירד
גשמים ורבו עליהן הרי הן כשרין לחלה ולתרומה וליטול מהן
לידים ופסולין להקוות עליהן עד שיצאו כל המ̄ המים הראשונים
שנעשו כולן כשאובין ולא ישאר מהן אלא פחות מג' לוגין: וכן מקוה
שיש בו מ' סאה חסר דינר ונפל לתוכו ג' לוגין מים שאובין טמאים
ואחר כך נפל הרי זה פסול לחלה ולתרומה וליטול ממנו לידים
ופוסלין להקוות עליהן נתן לתוכו פחות משלשת לוגין אפי' כולן
טמאים ואחר כך נפל לתוכו משקל דינר גשמים להשלימו כשם שטהר מ״י
לטבילה כך טהר לכל דבר:

פרק ששי

כל הכלים המקבלים שהלכו
המים עליהן או שנפלו מתוכן הרי הן שאובין ופוסלין את המקוה
והוא שיעשו לקבלה אפי' היו כלים שאין מקבלין טומאה כגון כלי
אבנים וכלי אדמה הרי אלו פוסלין: כל כלי שלא נעשה לקבלה
אע״פ שהוא מקבל אינו פוסל את המקוה כגון הסילונות שהמים
מושכים בהם אע״פ שהם רחבים באמצע ומקבלין אין פוסלין
את המקוה בין שהיו של מתכת או של חרש: השוקת שבסלע
אינה פוסלת את המקוה לפי שאינה כלי אבל כלי שחברו
בסלע פוסלת את המקוה אע״פ שחיברו בסיד נקבה מלמטה
או מן הצד כשפוקקת הגוד כשרה ואינה פוסלת את המקוה:
הלוקח כלי גדול כגון חבית גדולה או עריבה גדולה ונקבו

נקב המטהר אותו וקבעו בארץ ושהן מקוה הרי זה כשר וכן
המטהר אם פקק את הנקב בסיד ובבניין אינו פוסל והמים
הנקוים בתוכו מקוה כשרים סתם את הנקב בסיד ובגבסים עדין
הוא פוסל את המקוה עד שיקבענו בארץ או יבנה ואם הוליכו על
גב הארץ ועל גב הסיד ומורח בטיט מן הצדדין הרי זה כשר:
המניח הטבלה תחת הצינור והרי המים נמשכין על הטבלה ויורדין
למקוה אם היה לטבלה דופן הרי זו פוסלת את המקוה ואם לאו
אינה פוסלת. זקפה תחת הצנור כדי להדיחה אף על פי שיש לה דופן
אינה פוסלת שהרי לא עשויה לקבל: החוטט בצנור מקום לקבל
בו הצרורות המתגלגלין במים כדי שלא ירדו עם המים אם
היה הצנור של עץ וחפה בו כל שהוא פוסל את המקוה שהרי כל
המים שיורדין באין מתוך כלי שנעשה לקבלה ואפילו קבעו אחר
שחקק בו הואיל והיה עליו תורת כלי כשהיה תלוש אבל אם
קבעו בקרקע ואחר כך חקק בו בית קיבול אינו פוסל ואם היה
עד צנור של חרש אינו פוסל שיהיה בחקק כדי לקבל רביעית אף על פי
שנתמלא המקום החקוק צרורות שמתגלגלים בתוכו הרי הוא
בכיסויו ואינו כסתום ירד לתוך המקוה שחקק עפר וסתמו ונגבס
הרי זה כשר: הספוג והדלי שהיו בהן מים ונפלו למקוה
לא פסלוהו שלא אמרו אלא כלים שנפלו בו מים
שאובים: השידה והתיבה והמגדל שבים אין מטבילין בהן אלא
אם כן היו נקובין כשפופרת הנוד ואם היו שק או קופה מטבילין
שהיא בהן וכן המניח שק או קופה תחת הצנור אין המים נמשכין מהן
פוסלין את המקוה: גסטרא טמאה שהיא בתוך המקוה ושטתה
למעלה מן המים והמטביל בה כלים טהרו מטומאתם אבל כשיגביה
אותן מן המים עד שהן באויר הגסטרא מטמאה המים שעל גבן
מאויר הגסטרא וחוזר ומטמא אותן: וכן מעין שהוא יוצא מתחת

התנור ה׳ טמא וירד וטבל לתוכו הוא טהור וידין טמאות
מאויר התנור לא אם כן היו המים למעלה מן התנור שאין
כלי חרש מתטמאין במקוה כמו שבי׳; חבית מלאה מים שנפלה
לים אפי׳ לים הגדול הטובל שם לא עלה לו טבילה אי אפשר לו
לומר שלא יהיו במקום אחד וככר של תרומה שנפל לשם נטמא
במים השאובים שהרי המים עומדים שם אבל הנהרות וכיוצא
בהן הואיל והן נמשכין הרי זה טובל שם; מים שאובים שהיו
בצד המקוה אע״פ שהמים נוגעין במי המקוה לא פסלוהו מפני שאין
במקוה הסמוך למקוה היו השאובין באמצע פוסלין את המקוה;
שתי בריכות זו למעלה מזו וכותל ביניהן והעליונה מלאה
מים כשרים והתחתונה מלאה שאובים ונקב בכותל שבין
העליונה לתחתונה אם יש כנגד הנקב שלשת לוגין מים
שאובין נפסלה העליונה מפני שהנקב כלו הוא באמצע העליונה
ואינה בצדה; כמה יהיה בנקב ויהיה בו שלשת לוגין הכל לפי
הבריכה אם היתה הבריכה התחתונה סאה צריך שיהיה
הנקב אחד מג׳ מאות וכ׳ לבריכה היתה כ׳ סאה צריך להיות
הנקב אחד מ׳ מאה וששים לבריכה וצא וחשב לפי חשבון
זה שהסאה ששת קבין והקב ד׳ לוגין; ג׳ מקוות זה בצד
זה בכל אחד מהן כ׳ סאה מכוונות ואחד מהן שאוב מן הצד
וירדו שלשה וטבלו בשלשתם ונערמו המים מכולם ונתערבו
מלמעלה המקוות כשרים והטובלים טהורים שהרי נעשה
הכל ס׳ סאה מהן מ׳ כשרים זה בצד זה ואין המים השאובין
פוסלין מקוה שיש בו מ׳ סאה כמו שבי׳; היה השאוב
באמצע וירדו וטבלו בהן ונערמו המים ונתערבו המקוות
הרי המקוות כמות שהיו והטובלים טמאים כשהיו שהרי לא
נתערבו מ׳ סאה הכשרים לפי שאינן זה בצד זה שהשאוב מבדיל
ביניהן;

ברוס ידין שהיה מאויר התנור שאין

ברוס ידין שנמצא כשיטבול ידין למעלה מן התנור שאין

פרק שביעי

אין המקוה נפסל לא בשנוי הריח ולא בשנוי הטעם
לא בשינוי מראה בלבד וכל דבר שאין עושין בו מקוה לכתחלה
פוסל את המקוה בשנוי מראה: כיצד היין או החלב והדם ומוצא
בהן ממי פרות אינן פוסלין את המקוה בשלשה לוגין שלא אמרו
אלא מים שאובין ופוסלין בשינוי מראה אפי' מקוה שיש בו
מ' סאה ונפל לו לוג יין או מי פירות ושנה את מראיו פסול:
וכן מקוה שיש בו כ' סאה מים כשרים או פחות מזה ונפל
לתוכו סאה יין או מי פירות ולא שנו את מראיו הרי הן כשרים
כשהיו ואין הסאה שנפלה עולה למדת המקוה ואם נוסף על
העשרים עשרים אחרים מים כשרים הרי זה מקוה כשר: יש מעלין
את המקוה ולא פוסלין פוסלין ולא מעלין לא מעלין ולא פוסלין
ואלו פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח וטיט הנרוק: כיצד
מקוה שיש בו מ' סאה חסר אחת ונפל לתוכו סאה מאחד מאלו
זה עולה למדתו והרי המקוה כשר ושלא נמצאו מעלין ולא פוסלין
אפי' הביא מ' סאה שלג בתחלה והניחו בעוקה ורסקו שם הרי
זה מקוה כשר: ואלו פוסלין ולא מעלין מים שאובין בין טהורין בין
טמאין ומי כבשים ומי שלקות והתמד שלא החמיץ והשכר:
כיצד מקוה שיש בו מ' סאה חסר משקל דינאר ונפל מאחד מאלו
משקל דינאר לתוכו אינו עולה למדת המקוה ולא השלימו ואם
נפל מאחד מהן שלשה לוגין פוסל את המקוה: ואלו לא פוסלין
ולא מעלין שאר המשקין ומי פרות והסיד והמורייס והתמד
מהחמיץ כיצד מקוה שיש בו מ' סאה חסר אחת ונפל מאחד
מאילו סאה לתוכו לא העלוהו והרי המים כשרים כשהיו שאין
אלו פוסלין אלא בשינוי מראה כמו שביארנו: ופעמים שאלו מעלין
את המקוה כיצד מקוה שיש בו מ' סאה ונפל לתוכו סאה מאחד

מאלו וחזר ולקח סאה ממנו הרי הארבעים שנשארו
מקוה כשר: מקוה שהדיח בו סלי זיתים וענבים ושנו את מראיו
כשר מקוה מי הצבע פוסלין את המקוה בג' לוגין ואין
פוסלין אותו בשינוי מראין: מקוה שנפל לתוכו יין או מוהל
ושאר מי פירות ושנו את מראיו נפסל כיצד תקנתו ימתין
עד שירדו הגשמים ויחזרו מראיו למראה מים ואם היה
במקוה מ' סאה מים כשרים ממלא ושואב לתוכו עד שיחזרו
מראיו למראה מים: נפל לתוכו יין או מוהל וכיוצא בהן
ונשתנה מראיו מקצתו אם אין בו מראה מים שלא נשתנה
כדי מ' סאה הרי זה לא יטבול בו והטובל במקום שנשתנה
לא עלתה לו טבילה אפי' חבית של יין שנשברה בים הגדול
ומראה אותו מקום כמראה יין הטובל באותו מקום לא
עלתה לו טבילה: ג' לוגין מים שאובין שנפל לתוכן אפי'
משקל דינר יין ושינה מראיהן והרי מראה הכל מראה יין
ונפלו למקוה לא פסלוהו אלא אם שינו את מראיו: שלושת ה'
לוגין חסר דינר מים שאובין שנפל לתוכן דינר חלב או מי
פירות והרי מראה הכל מים ונפלו למקוה לא פסלוהו
עד שיפלו ג' לוגין מים שאובין שאין בהן תערובת משקה אחר
ולא מי פירות: מקוה שנשתנה מראיו מימיו מחמת עצמן
ולא נפל בו דבר הרי זה כשר לא נ' אמרו אלא שנשתנה מחמת משקה
אחר

פרק שמיני

כל המעורב למקוה הרי הוא כמקוה ומטבילין בו
גומות הסמוכות לפי המקוה ומקום רגלי פרסות בהמה שהיו
בהן מים אם היו מעורבין עם המקוה כשפופרת הנוד ומטבילין
בהן חררי המערה וסדקי המערה מטבילין בהן אע"פ שאין
המים שבהן מעורבין עם מי המקוה אלא בכל שהוא מחט

שהיא נתונה על מעלות המקוה והיה מולך ומביא במים
כיון שעבר עליה הגל טהורה;   עוקה שבתוך המקוה
אם היתה הקרקע המבדלת בין העוקה ובין המקוה
בריאה ויכולה להעמיד את עצמה אין מטבילין במים של
שבעוקה עד שיהיו מעורבין עם המקוה כשפופרת הנוד
ואם אינה יכולה להעמיד את עצמה אפי' אינן מעורבין
אלא בכל שהוא מטבילין בה;   כותל שבין שני מקוות שנסדק
לשתי מצטרפין ואם היה בשניהם מ' סאה מטביל בכל אחד
מהן ואם לערב אין מצטרפין עד שיהיה במקום אחד כשפופרת
הנוד נפרץ הכותל מלמטה אם נתערבו המים למעלה מן
הכותל כקליפת השום על רוחב שפופרת הנוד מצטרפין;
כמה הוא שיעור הנקב שהוא כשפופרת הנוד ברוחב שתי
אצבעות בינוניות של כל אדם וחוזרות בו ואינן בגודל אלא
שתי אצבעות ראשונות מן הארבע שבפס היד;   כל שיעמוד
בשפופרת הנוד ממעטת ואפי' דברים שהן מברייתן של מים
ספק יש בנקב כשפופרת הנוד ספק שאין בו אין מצרפין מפני
שעיקר הטבילה מן התורה וכל שעיקרו מן התורה אע"פ
ששיעורו הלכה ספק שיעורו להחמיר;   מטהרין את
המקוות העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב כיצד מביאין
סילון של חרס או של אבר וכיוצא בהן שאין הסילונות פוסלין
את המקוה ומניח ידיו תחתיו עד שיהיה מתמלא מים ומולכו
ומשיקו עד שיתערב המים שבסילון עם מי המקוה האחר
אפי' בשערה דיו והרי שני המקוות שהסילון ביניהן כמקוה
אחד;   ג' גומות שבמים התחתונה והעליונה של עשרים נ"א שב
עשרים סאה והאמצעית של ארבעים ושטף של גשמים //
עובר בתוך הנחל אע"פ שהוא נכנס לתוכן ויוצא מתוכן

אין זה עירוב ואין מטבילין אלא באמצעית שאין המים הנזחלין
מערבין אלא אם כן עמדו; טיט רך שהפכה שוחה ושותה ממנו
הרי זה נמדד עם המקוה היה עבה עד שאין הפכה שוחה ושותה
ממנו אינו נמדד; מקוה שיש בו מ' סאה מים וטיט מטבילין
במים ובטיט באי זה טיט מטבילין בטיט זה הרך שהמים
צפין על גביו; היו המים מצד אחד והטיט הרך מצד אחר
מטבילין במים ואין מטבילין בטיט כל שתחלת ברייתו מן המים
כגון יבחושין אדומין מטבילין בו ומטבילין בעינו של רא;
מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות וירדו שנים וטבלו זה אחר זה אף על פי
שרגליו של ראשון נוגעות במים הראשון טהור והשני בטן מאתן
שהרי חסרו המים מארבעים סאה; הטביל בו תחלה ספוג
עבה וכיוצא בו והגביהו אם היה מקצת הספוג נוגעים יע' נמד
במים הרי הטובל באחרונה טהור שהרי המים כולן מעורבין;
הטביל בו את המטה וכיוצא בה אף על פי שרחקו רגלי המטה
בטיט עבה שבקרקע המקוה עד שצפו המים עליו מלמעלה
הרי זו טהורה שהרי לא נטבעו בטיט עד שטבלו במים
תחלה; הטביל בו יורה גדולה הרי זו טמאה כשהיתה מפני
שהמים ניתזין ויוצאין חוץ למקוה ונמצא חסר מארבעים סאה
כיצד יעשה מורידה דרך פיה והופכה במקוה ומטבילה ומעלה
אותה דרך שוליה כדי שלא יהיו המים שבתוכה שאובין
ויחזרו למקוה ויפסלו אותו; מקוה שמימיו מרודדין כובש
אפילו חבילי קש וחבילי קנים בתוך המים ומן הצדדין עד שיעמו יע' תכרקה
המים למעלה ויורד וטובל לתוכו;

פרק תשיעי

שש מעלות במקוות זו למעלה מזו הראשון
מי גבאין ומי בורות שיחין ומערות וכיוצא בהן ממים המכונסין

בקרקע אע״פ שהן שאובין ואע״פ שאין בהן מ׳ סאה הואיל ואינם
מתטמאין לא נר[illegible] כמ׳ שבי׳ הרי הן בחזקת טהורים וכשרים
לעשות מהן עיסה הטבילה לחלה וליטול מהן לידים והוא שיטול מהן
בכלי כמו שבי׳: למעלה מהן מי תמצית שלא פסק לא עדיין
הגשמים יורדין וההרים בצים והן נמשכין ונקוים ואינן שאובין
אבל אין בהן מ׳ סאה הרי הן כשרים לתרומה וליטול מהן לידים
ומטבילין בהן את המים שנטמאו: פסקו הגשמים ולא פסקו ההרים
מלהזחיל עדיין הם מי תמצית׳ פסקו ההרים ואינן בצין הרי אלו כמי
גבאין: למעלה מהן מקוה שיש בו מ׳ סאה מים שאינן שאובין שבו
טובל כל אדם טמא חוץ מן הזב הזכר ובו מטבילין את כל הכלים
הטמאים ואת הידים שמטבילין אותן לקודש כמו שבי׳: החופר
בצד הים ובצד הנהר מקום הבצים הרי הם כמי תמצית שלא
פסק החופר בתוך המעין כל זמן שהם באים: למעלה מזה
המעין שמימיו מעוטין והרבו עליו מים שאובין שוה למקוה
שאין מטהרין במים הנמשכין ממנו אלא במים הנקוים ועומדין
באשבורן ושוה למעין שהוא מטהר בכל שהוא שהמעיין
אין למימיו שיעור אפי׳ כל שהן מטהרין: למעלה מן המעיין
שלא נתערב בו מים שאובין אבל מימיו מוכין כגון שהיו מימיו
מרים או מלוחים שהרי הוא מטהר בזוחלין והם המים הנגררין
ונמשכין מן המעיין: למעלה מזה המעיין שמימיו מים חיים שבהן
בלבד טובלין הזבין הזכרים ומהן לוקחים לטהרת המצורע
ולקדש מי חטאת: מה בין מעין למקוה המקוה אינו מטהר
אלא במ׳ סאה והמעין מטהר בכל שהוא׳ המקוה אינו מטהר
אלא באשבורן אבל המים הנזחלין ממנו אינן מטהרין והמים
מטהרין בזוחלין המקוה לא מעלה בו טבילה לזבים והמעין
אם היו מימיו מים חיים הזב טובל בהן: מעין שהיו מימיו

ענ׳ טבילת
ידים לקוד
כמ׳ שאמ׳
בספ׳ עבו
הלכות בי
המקדש פ
ה׳:

הטמאים

יוצאין ונמשכין לתוך השוקת ואחר כך יוצאין מן השוקת ונזחלין
הרי כל המים שבשוקת ושחוץ לשוקת כשולין היו מקצת המים
נמשכין על שפת השוקת אפי' כל שהוא הרי המים שחוץ לשוקת
כשולין המעיין מטהר בכל הוא: היו מימין נמשכין לתוך בריכה משלין
שהיא מלאה מים ונקוים שם הרי אותה הבריכה כמקוה היה יוצא
חוץ לבריכה הרי זה פסול לזבים ולמצורעים ולקדש מי חטאת
עד שיודע שיצאו כל מי המקוה שהיו בתוך הבריכה: מעיין
שהיו מימין נמשכין על גבי הכלים שאין להן בית קיבול כגון ש
שולחן וספסל וכיוצא בהן הרי זה מקוה ובלבד שלא יטביל על
גבי הכלים: מעיין שהיו אמות קטנות נמשכות ממנו ורבה עליו
מים שאובין לתוך המעיין עד שגברו המים שבאמות ושטפו הרי
הן כמעיין לכל דבר היו מימי המעיין עומדין ואינן נמשכין ורבה
עליו מים עד שימשכו ממנו אמות המים הרי המים שמשכו
שוין למקוה לטהר באשבורן בלבד ושוין למעיין לטהר בכל שהוא:
כל הימים מטהרין בזוחלין ופסולין לזבין ולמצורעים לקדש
מהן מי חטאת המים הזוחלין מן המעיין הרי הן כמעיין לכל דבר
והמנטפים מן המעיין אע"פ שאין טורדין הרי הן כמקוה ואין
מטהרין אלא במ' סאה עומדין ופסולים לזבים ולמצורעים ולקדש שהן
מהן מי חטאת: היו הזוחלין מן המעיין מתערבין עם הנוטפין
על הזוחלין וכן אם רבו מי גשמים על מי הנהר אינן מטהרין
בזוחלין אלא באשבורן לפי' צריך להקיף מפץ וכיוצא בו באותו
הנהר המעורב עד שיקוו מימיו ויטבול בהן: נוטפין שעשאן
זוחלין כגון שסמך למקום המנטף טבלה של חרש חלקה והרי
המים נזחלין ויורדין עליה הרי אלו כשרים וכל דבר שמקבל טו' ז
טומאה אפי' מדברי סופרים אין מזחילין בו זוחלין שקלחן
בעלי' אגוז כשרים כשהין שאין עלי אגוז חלק שהוא

צובע חשוב ככלים: מי גשמים הבאים מן המדרון והרי הן
נזחלין ויורדין אע״פ שיש מתחלתן ועד סופן מ׳ סאה אין מטבילין
בהן כשהן נזחלין עד שיקוו וינוחו באשבורן מ׳ סאה הרי שהקיף
כלים ועשה מהן מחיצות עד שנתקבץ ביניהן מ׳ סאה ממים הנזחלין
מן הגשמים הרי זה טובל בהן וכלים שעשה מהן הגדר לא עלתה
להם טבילה: גל שנתלש מן הים ונפל על האדם או על הכלים
אם יש בו מ׳ סאה הרי הן טהורים לחולין שאין הטובל לחולין צריך
כוונה כמו שבי׳ בהלכות שאר אבות הטמאות ואם נתכוון והיה
ומצפה עד שיפול הגל עליו לא עלתה לו טבילה לדבר שנתכוון לו:

נ״א שאין נתכוון לו

אין מטבילין בגל כשהן באויר קודם שיפול על הארץ אע״פ שיש
בו מ׳ סאה לפי שאין מטבילין בזוחלין קל וחומר באויר היו שני
ראשי הגל נוגעין בארץ מטבילין בו ואין מטבילין בכפה שלו מפני
שהוא באויר:

פרק עשירי

ספק מים שאובים שטהרו
חכמים כיצד
מקוה שנסתפק לו אם נפלו לתוכו מים שאובים או לא נפלו ואפילו
ידע בודאי שנפלו ספק יש בהן ג׳ לוגין או לא היה בהן ג׳ לוגין ואפי׳
ידע בודאי שיש להם ג׳ לוגין ספק שהיה במקוה שנפלו לו מ׳ סאה
ספק שלא היה הרי זה כשר: שני מקוות א׳ יש בו מ׳ סאה וא׳
שאין בו נפלו ג׳ לוגין מים שאובין לאחד מהן ואין ידוע לאי זה מהן
נפלו כל א׳ משניהם פסול שאין לו במה יתלה אם לזה נפלו נפסל
ואם לזה נפלו נפסל: מקוה שהניחו ריקם ובא ומצאו מלא
כשר מפני שזה ספק מים שאובין למקוה זה צנור שהיה מקלח
למקוה והמכתשת נתונה בצדו ספק מן הצנור למקוה ספק מן
המכתשת למקוה הרי זה פסול מפני שהפסול מוכיח ואם יש
במקוה רובו מים כשרים הרי זה כשר שזה ספק מים שאובים
הוא שהרי יש שם כשר קבוע: כל המקוות הנמצאות בארץ

העמים פסולין שחזקתן שאובין וכל המקוות הנמצאות
בארץ ישראל במדינות לפנים מן המפתיח בחזקת פסולין
שאנשי המדינה מכבסין בהן ומטילין לתוכן וכן מים
שאובין תמיד וכל המקוות הנמצאות בארץ ישראל חוץ
למפתיח בחזקת טהורה שחזקתן מי גשמים; הטמא
שירד לטבול ספק טבל ספק לא טבל ואפי' טבל ספק שיש
בו מ' סאה ספק שאין בו שני מקוות אחד יש בו מ' סאה
ואחד אין בו טבל באחד מהן ואינו יודע באי זה מהן
טבל ספיקו טמא לפי שהטמא בחזקת טמא עד שיודע
שטבל כראוי; וכן מקוה שנמדד ונמצא חסר בין
שהיה המקוה ברשות הרבים או שהיה ברשות היחיד כל
הטהרות שנעשו על גביו למפרע טמאות שהטמא עדי'
בחזקת טמא עד שיודע זמן שנמדד בו והיה שלם;
בד"א בשהיתה הטבילה מטומאת חמורה אבל אם
טבל מטומאה קלה כגון שאכל אוכלין טמאין ושתה משקין
טמאין או בא ראשו ורובו במים שאובין או שנפלו א
על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובין הואיל ועיקר דברים
אלו מדבריהם הרי ספיקו טהור כמו שבי' ואע"פ שנסתפק
לו אם טבל או לא טבל או שנמצא המקוה חסר לאחר זמן
וכיוצא בספיקות אלו הרי זה טהור; שני מקוות אחד כשר
ואחד פסול וטבל באחד מהן מטומאה חמורה ועשה טהרות ד
הרי אלו תלויות טבל בשני ועשה טהרות הראשונות תלויות
כשהיו והשניות טהורות ואם נגעו אלו באלו ראשונות תלויות
ושניות ישרפו וכן אם נטמא באמצע טומאה קלה שבי'
וטבל בשני ועשה טהרות; אבל אם טבל באחד מהן מטומאה

קלה ועשה טהרות ונטמא טומאה חמורה וטבל בשני ועשה
טהרות הראשונות טהורות והשניות תלויות ואם נגעו אלו באלו
ראשונות ישרפו והשניות תלויות כשהיו: היה באחד מהן
מ׳ סאה ואחד כולו שאוב וטבלו בהן שנים אחד מטומאה חמורה
ואחד מטומאה קלה ועשו טהרות הטובל מטומאה חמורה
טהורותיו תלויות והטובל מן הקלה טהורותיו טהורות: היה
אחד טמא וירד לטבול והשני ירד להקר זה שירד לטבול
באחד מהן טהורותיו תלויות כמו שביארנו וזה שירד להקר
טהור כשהיה שזה ספק מים שאובים הוא שמה בשאוב טבל
כשהקר ונתטמא: שני מקוות של שלשה שלשה עשרים סאה אחד שאוב
ואחד כשר אפי׳ היקר באחד מהן ועשה טהרות הרי אלו טהורות
היקר בשני ועשה טהרות הרי אלו ישרפו שהרי בודאי בא ראשו
ורובו במים שאובים כמו שביארנו:

פרק אחד עשר

ידים וטבילת

כבר בי׳ שנטילת
ידים הכל מדברי סופרים וידים שצריכות טבילה אין מטבילין
אותן אלא במקוה כשר שיש בו מ׳ סאה שבמקום שהאדם טובל
בו כלים וידים טובלין: אבל ידים שאין צריכות אלא נטילה
בלבד אם הטביל אותן במי מקוה טהורין ואם הטביל אותן
במים שאובין בין בכלים בין בקרקע עות לא טהרו ידיו עד
שיפלו המים השאובים מן הכלי על ידיו שאין נוטלין לידים
אלא מן הכלים ומכוח נותן כמ׳ שבי׳ בה׳ ברכות: כל
החוצץ בטבילה חוצץ בידים בין בנטילתן בין בטבילתן וכל
העולה למדת המקוה בטיט הנרוק עולה לשיעור הרביעית
שנוטלין בה את הידים וכל הנוטל ידיו צריך לשפשף: הנוטל
שתי ידיו לתרומה צריך לחזור וליטול פעם שניה במים שניים

מענ׳ ופיר׳
עולה דרין
בפ׳ ז׳ דד
ישמעאל
המקוה
מישור

כדי להסיר המים שעל גב ידיו שהרי המים שנטל בהן -
תחלה והם הנקראין מים ראשונים נטמאו בידיו לפיכך אם
נפל ככר של תרומה לתוך המים שנטל בהן ידיו בתחלה
נטמא ואם נפל לתוך המים השניים לא נטמא ואם נטל
ראשונים ושניים במקום אחד ונפל שם ככר של תרומה נטמא:
נטל את הראשונים ונמצא על ידיו דבר חוצץ הסירו -
ונטל את השניים הרי ידיו טמאות כשהיו שאין המים השניים
מטהרין אלא הנשאר מן המים הראשונים על גב ידיו:
הידים מטמאות ומתטהרות עד הפרק כיצד נטל את הידים
הראשונים עד הפרק נטל המים השניים חוץ לפרק וחזרו
מחוץ לפרק לידו הרי זו טהורה שהמים השניים טהורים
הן נטל את הראשונים והשניים חוץ לפרק וחזרו לידו -
נטמאת ידו שהמים הראשונים שחוץ לפרק נטמאו מחמת
ידיו ואין המים השניים מטהרין את מים שחוץ לפרק ולפי
שחזרו המים שחוץ לפרק לידו טמאה: נטל את הראשונים
לידו אחת ונמלך ונטל את השניים לשתי ידיו טמאות שהשניים
מתטמאין מחמת היד שלא נטלה במים ראשונים וחוזרין
ומתטמאין את היד השנייה: נטל את הראשונים לשתי
ידיו ונטל את השניים לידו אחת האחת טהורה נטל אחת
ושפשפה בחברתה נטמאו המים שעליה מחמת חברתה
שלא נטלה וחוזרין ומטמאין את היד שנטלה שיפשפה
בראשו או בכותל הרי זו טהורה: נטל שתי ידיו -
משטיפה אחת הרי אלו טהורות ואין אומרין הרי זה כנוטל
ידו אחת במים שירדו מעל ידו השנייה אפילו ארבעה
או חמשה זה בצד זה או זה על גב זה ובלבד שירפו
שיבואו בהן המים: נטל מקצת ידו וחזר והוסיף ונטל

הנשאר

ולא לשבוע שנ' ולחם בבקר לשבוע' ונאמ' בשחיטת חולין
ת"ל כי ירחיב וג' ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך. לא בשר'
למרה תורה דרך ארץ שלא יאכל בשר אא לתיאבון יכול
יקח מן השוק ויאכל ת"ל וזבחת מבקרך ומצאנך יכול יזבח
כל בקרו ויאכל או יזבח כל צאנו ויאכל ת"ל מבקרך ולא
כל בקרך' מצאנך ולא כל צאנך; ונאמ' בבכור בעל מום
כי"ר אמרה תורה מה בכור בעל מום שהיא מין בהמה צריך
שחיטה כצבי וכאיל נמצינו למדין שצבי ואיל שהן חיה ב
צריכין שחיטה כבכור בעל מום' ונאמר בבכור בעל מום
כי"ר נאמ' בתורה מה בכור בעל מום שהן מין בהמה וממון
כהנים בין תם בין בעל מום וצריכין שחיטה וכאיל שנאמר
אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו; נמצאת
למד שצבי ואיל שהן מין חיה צריכין שחיטה כבכור בעל
מום שהיא מין בהמה; . פ"ה השוה צבי ואיל לפסולי המוקדשים
בשחיטה אף צבי ואיל שאין נופל עלין קדושה בשחיטה'
ובכור אם תם הוא אוכלין בעזרה בקדש; ואם בעל מום
הוא מותר לאכול בכל מקום ואפי' שנותנין לגוים; אסור
ליתן מום בקדשים בין בבכור בין בשאר קדשים כמו
שבי' בספר מדע בלא תעשה י"ג שלא יתן מום בקדשים
וטעם לדבר כל מום לא יהיה בו' כלומ' אל תתן בו מום ואסור
לאכול פסולי המוקדשים שהוטל בהן מום בכוונה כמו שבי' שנאמ'
בלא תעשה קמ' לא תאכל כל תועבה: מפי השמועה למדו
שבפסולי המוקדשים שהוטל בהן מום הכתו' מדבר: בין בבכור
בין בשאר קדשים' אמ' במצות עשה פ"ו ומצות עשה ...
לפדות קדשים בעלי מומין ויהיו מותרין באכילה שנ' רק
בכל אות נפשך תזבח וג' בש' מפי השמועה למדו שאינו

לא תאכל כל תועבה
אחרים אומרין נאמ'
כאן תועבה ונאמ'
להלן לא תזבח

מרבר לא בפסולי המוקדשין שיקדו· כלומ׳ פודין במםון עצמו
ומוסיף חמישית ועליו שם ואם גאולו יגאלנה ויסף חמשיתו עליו
וגו׳ ואם אחרים פודין אותו אינו צריך חומש ברא׳ בשאר פסולי
המוקדשים אבל בבכור שהוטל בו מום אינו צריך פדייה לא
עד שיפול בו מום אחרת ואחר כך אוכל בין שהוטלו מום בכוונה
ובכוונה או לא בכוונה׳ וזה שהטיל מום בבכור בזה הזמן בית
דין אינו מלקה אותו לא הקב״ה עושה לו כפי חובו׳ ג״מר
שחיטה פי׳ השוחט אמ׳ ר׳ יהודה ז״ל משום ר׳ יצחק בן פינחס
ז״ל אין שחיטה לעוף מן התורה שנ׳ ושפך את דמו וכסהו בעפר׳
בשפיכה בעלמא או הכי חיה נמי חיה איתקש נסבת שור לפסולי המוקדשים
עוף נמי איתקש לבהמה דכתיב אושפך את דמו וכ׳ בעפ׳
אשר יצוד פי׳ לומר׳ תורה דרך ארץ יצוד לא שיקח׳ פי׳ ציד
כלומ׳ מזומן׃ אשר יאכל פי׳ לא נבלה וטרפה״ ושפך את דמו פי׳
דמם בין עוף בין חיה מכין דמם״ והלכות שחיט בכולן פי׳ לא
נאמ׳ שבקר וצאן טעם מתורה היא שנ׳ וזבחת מבקרך ומצאנך
וחיה ועוף אין להם טעם הפסוק מתורה לבדו לא השוה זה בזה ויש
ביניהן הפרש כלומ׳ אין הפרש ביניהן בין בהמה בין חיה ועוף׳
בכולן צריכין שחיטה׳׳ כ״א בכולן אחת הן פי׳ ושמנה זביחה
הוא״ כולן בבואר הן״ אשר קידשנו פי׳ קידש ישראל שנ׳ והייתם
קדושים במצוותיו פי׳ במצות תרי״ג״ ואם לא בירך בין בשוגג
בין במזיד הבשר מותר׳ פי׳ פליגו בגמ׳ יש אומרין אם לא בירך״
בשוגג הבשר מותר לאכול במזיד אסור לעצמו של שוחט״ ואינו
הלכה לא בין בשוגג בין במזיד הבשר מותר״ אבל חיסר מצוה ״ואסור
לאכול פי׳ משום אבר מן החי׳ וענין ואסור כלומ׳ מקום מכת
מרדות היא׳ מן השחוטה פי׳ מן אותה שנשחט׳ בין בהמה בין חיה
בין עוף׳ והרי הוא בכלל לא תאכלו על הדם׳ פי׳ מי שאכל סעודה

בחוכם לון
ריכתן שר
ראיילמהי

קודם תפלת שחרית הרי הוא בכלל לא תאכלו הוא'' ועוד
בית דין שדן דיני נפשות או תלה אדם מצוה שיצום אותו
היום'' ואם אכל או שתה באות היום הרי הוא בכלל לא
תאכלו על הדם'' ועוד וכיון שהקריבו קרבן שלמים קודם
שיזרוק הדם או שיקטיר החלב ואכל מבשרן הרי הוא בכלל
לא תאכלו על הדם'' ואינו לוקה פי' מפני לאו שבכללות הוא
כלומ' לאו אדם מעיינים רבים הן אבל חייב מכת מרדות'
ומולחן יפה יפה פי' בששה פנים'' ומדיחן יפה יפה פי' מפני
שעדיין נבהל הדם לצאת ולא יצא וממתין לה עד שתצא
נפשה' ומותר לחתוך ממנה אחר שחיטה פי' בספר ערוך
ערך נפש' חתיכה הקרובה לבית השחיטה ששם מחית
הנפש אם יאכלנה החולה' בשביל צער הלב'' מחזקתו וכאלו
משיבה לו נפשו והוא עונקא ומברכין עליו על השחיטה
לפיכך נקרא בי ברוך'' עונקא יע' גרדן ומניין שמותר לחתוך
ממנה שחיטה פי' מן הלכה למדו אמרו חכמ' ז"ל כל בהמה
בחייה אסורה עד שיודע בודאי שנשחטה שחיטה כשרה
וזו שנשחטה שחיטה כשרה בחזקת כשרות היא'' ואם אכל
ונטרפה פטור הוא מכלום' פי' חולה שיש לה גונח הלב אוכל
חתיכה מבי ברוך עד שתתחזק ותתישב נפשו'' דגים אמרו
חכמ' ז"ל מניין דגים טמאים תש' מין'' וחגבים טמאים ת"ת מין'
היא המתרת' פי' אסיפה המתרת אותן ואוסף שלכם אמ' להן
הנביא לישראל אספו שלכם'' אמרו לו לבזה או לחלוק'' אמ'
להן כאסיפת החסיל כל אחר ואחד שלו שלו'' אמ' לו והלא
ממון עשרת השבטים מעורב בו' אמ' להן כמק' גבים שוקק
בו מה משק גבים הללו מעלין את האדם מטומאה לטהרה
כך ממונם של ישראל כיון שנפל בידי אומות של עולם מיד

[illegible]

יע'
תפשת
דל

אסיפה
לשון
מיתה
של
ויאסוף
גל
עמ'

נטהר מכאן כשר לאדם ממון שיציל מיד גוי לאחר שנפל
לידו׳ והדא לי קוול לחזקיהו וסיעתו בשביל מחנה סנחריב
הרשע׳ דגים והגבים אין צריך שחיטה פי׳ דרשו חכמ׳ ז״ל
ואמרו׳ למה לא זכו דגים לשחיטה מפני ששמחו כשירד
המבול על הארץ לא זכו שהשחיטה צריכה ברכה״ היא
המותרת פי׳ כלומ׳ מיתה אסיפה מותרת אותן׳ הרי הוא אומ׳
פי׳ פסוק אומ׳ לפיכך אם מתו מאיליהן פי׳ כשם שאין בו דין
שחיטה כך אין בו דין נבלה וטרפה ואבר מן החי׳ בתוך המים
מותרין פי׳ בין שמת בתוך המים בין חוץ למים מותרין׳ אבל
אבל חוץ למים משום סכנת נפשות אסורין׳ ומותר לאכלן
חיין פי׳ שאין להן דין משום אבר מן החי וטרפה ונבלה זביחה
זו וגו׳ סתם פי׳ אמ׳ ר׳ אחא ז״ל יפה שיחתן של בתי אבות לפני
המקום בה מתורתן של בנים שהרי פרשה ר׳ אליעזר
והרבה גופה תורה לא ניתנה לא ברמיזה״ כלומ׳ אמ׳ וזבחת וגו׳
ולא אמרה באי זה מקום׳ זביחה זו המורה״ שאלה מה יאמרו
רבות על אותות של הלכה זו שבראש הפרק אמ׳ הלכות
שחיטה׳ וכאן אמ׳ זביחה מה הפרש בין שתי תיבות התשובה
פי׳ לשון שחיטה בקדשים באו שנ׳ ושחט את הבקר לפני יי׳ וגו׳
ולשון בענין זביחה חולין אמ׳ שנ׳ וזבחת למדו חכמים ענין
חולין מקדשים״ כ״א זביחה פי׳ מקום שזב הדמים חתיהו באי
זה מקום פי׳ בצואר׳ ומי הוא השוחט פי׳ ישראל הכשר המאמין
בתורה״ צריך לפרש אותה ולידע פי׳ צריכה תהיה שיפרש
התורה׳ שבאי זה מקום׳ מקום השחטה מין החי וגו׳ פי׳ בין
בהמה בין חיה בין עוף׳ פי׳ אבר מן החי לא טרפה ולא נבלה
שנ׳ יעמד חי וגו׳ וכל הצואר כשר לשחיטה כלומ׳ וכל הערת
כשר למעקה״ פרק הכל שוחטין מנוסחא אחרינא לרבינו

חסיל פי׳
שם כל
ארבה
של
כי
יחסלנו
הארבה

לרבינו שמואל ז"ל וזבחת מקום שזב חתיכו והוא לישנא דאיתבר רכה לא תירא ולא תחת: כאשר צויתיך פי' צוה תורה שבעל פה שנ' והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם' תורה זו תורה שבכתב ומצוה זו פירושה' וכן הוא אומ' כי על פי הדברים האלה אמ' ר' יהונתן ז"ל לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל תורה שבעל פה שנ' כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית וגו' ישר'; עד מקום שיש עיר ויתחיל עניין ישעיר הוא: כלומ' עד מקום שיש שם כמו שער שגוררין אותו בסכין''

שחט למעלה ממקום זה פי' שחט רוב של סימנין למעלה ממקום מקבץ כלומ' שחט בתרבץ הושט' תרבץ הושט בלשון חכמי' ז"ל במלעתא שמון ושיעור תרבץ הושט שר' לשון למעלה פי' למעלה ולא למטה' ומה מלמד לנו כלומ' מלמד שאם ניקב תרבץ חושט הרי זו טרפה'' ואם ניקב הושט הרי זו נבלה'' ועוד מלמד שרבץ הושט סמוכה בלחי ואם ניקב למעלה מתרבץ הושט מותר' כדי שיאחוז בשתי אצבעות פי' אצבע זה כלפי זה כלומר תפיסה מכוונת בלא שום עיקום'' /

שיעורו אמ' ר' איה ז"ל באורך חטה ופחותה מאורך שעורה' משפני כובע פי' לא בעיני כובע' כלומ' אם שחט משפני ולמטה כשרה' כנף הריאה פי' אוני הריאה' בזמן שנופחין הריאה כל אוני שיש לו נפחין עד אותו מקום שיגיע לקנה' מאות קנה מקום השחיטה הוא' ושר כנף הריאה סכך ערו עד כנף כיר הצד הריאה כדכתיב מכנף הארץ זמירו שמענו וגו' צוארה לרעות פי' בלא אונס'' וכל שכנגד המקום הזה פי' אותו בשר שיש מבחוץ לסימנין נקרא צואר'' ושבפנים הרי הוא נקרא סימנין' וכל דבר שהוא טמון נקרא סימנין שנ' ושפוני טמוני חול' ומתרגם וסימון; אנשה הבהמה אזאן זמאן מנר וה שחיטה

כלומ' בולע המאכל והוא לשון הבליעה
ויע'
גלוע

נאמרו לפי שנ' והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה'' אין לי לא נתחים שישנן בכלל הפשטה'' מניין לרבות את הראש שכבר הותז ת"ל מרקמאר את הראש שכבר הותז' מכלל ד שחיטה מן:

כ״ר הרא״ש ז״ל וקת ענ״ר מא קהרת הי פא ל׳ צואר תכון כשרה׳
או נקוב מנ״ר והשחיטה בסימנין שלא במקום שחיטה
תכון פסולה״ פ״ם וחצל גואב פי׳ דלך פצלרת ספק נבלה כלוה׳
שאלן מגמר ולא הושיבו ואמרו תיק׳ וכל האוכל מבשר זה
חייב מכת מרדות׳ משיפני כובע פי״ר ר׳ יהודה ז״ל פי״ר הכל
שוחטין כ״ר קודם שיתחיל הכובע לשפוע ולמעלות כשרה׳
משם ולהלן לגבי הראש טרפה׳ ועו׳ בפי׳ א׳ הגרון תחת
קדו׳ צואר והוא דרך רוב השחיטה״ באמצע פי״ר הוהו
של צואר׳ תבתני הכל שוחטין ורובו של אחד כמוהו פי״ר
רוב הנראה לעינים״ ואם שחט רוב אחד בעוף שנ׳ כאשר
צויתיך׳ מלמד רובו של אחד כמוהו כ״א זאת תורת הבהמה
והעוף ובכל נפש החיה הרומשת׳ אמ׳ חכמ׳ ז״ל שעוף לא
כמו בהמה שישחוט סימנין ויהיה מותר מפני שסמוך בנפש
חיה הוא שנ׳ ובכל נפ׳ החיה הרמשת״ ולא כמו נפש חיה שלא
יהיה צריך בשחיטה כלל לא באסיפה יהיה מותר מפני
שסמוכה לבהמה שנ׳ זאת תורת הבהמה והעוף׳ אמ׳ חכמ׳ ז״ל
לעוף רובו של סימן אחד ויהיה מותר״ קנה שהיה חצין
כסוך פירוש למדנו מדבריהם שפסוקות חצי הקנה שלא
במקום שחיטה על אי זה שיהיה מועלת לשחיטה רוב
הקנה׳ אמ׳ חכמ׳ ז״ל עוף נברא מן רקק מים הכשירן בסימן
אחד׳ אמ׳ שמואל קפוטקאה תדע שהרי עופות יש לה קשקשים אביי
ברגליהם כדגים׳ לא יתר על חצין כחוט השערה פי״ר מנין
לסנהדרין הן וכיון שמתו לן כמו רובו הן׳ ועוד בדורו של
יהושע הלכו ביריחו ומעל עכן בן כרמי בן זבדי בן זרח
בחרם יריחו ועוד חילל שבת וגנב אדרתו וגו׳ ואחר כך
שהלכו במלחמה בעי׳ נשתברו ונהרגו כשלשים וששה

יע׳ תן שוש גרדן

יע׳ מורג

תר׳ משכן למעלה ושחט במקום שחיטה בצואר כנגד משך כנף הריאה
עד בצואר ושחט אם תאמ׳ בצואר עשה כשרה הוא ואם תאמ׳ בין כנף
הריאה הוא פסולה שני פנים ספק״

איש׳׳ אפי׳ בעוף פי׳ אפי׳ בעוף שמותרין ברוב סימן אחד׳׳
קנה שהיה חציו פסוק בעוף נ״א מ׳ הלכה זו כלומ׳ קנה של עוף
הוא שמותר על רוב אחד׳׳ פסוק פי׳ כל שלא דרך שחיט׳ ה׳ שמו
פסוק׳ כל השוחט פי׳ בין שהיה זריז ומהיר בין שלא זריז ומהיר
צריך לבדוק הסימנין׳׳ כל בהמה׳ פי׳ בין בהמה בין חיה בין עוף
בחייה אסורה פי׳ אסורה משום נבלה ומשום אבר מן החי ומשום
טרפה׳ של קנה האגם׳ פי׳ שקנה האגם קשה הוא׳ וכיוצא
בו פי׳ שן וצפורן׳׳ פי׳ גאון ז״ל קניא שכאבא שמו ומהלך במים
על הארץ וקלומיתו משונה והיה ואינה מתפגמת ומתה ככת
כשאר הקנים לפי׳ השוחט בה שחיטתו כשרה׳׳ ורש״ל פי׳
עשב הגדל באגמי המים וכשהוא יבש הוא חד וחותך ואין
קיסמין נבדלין ממנו כי׳ בספ׳ ערוך׳׳ קניא שכאבא פי׳
קנה שוכבת או נמי קנה ששוחטין: דברים החותכין פי׳
בקדשים אין שוחטין לכתחלה ואם שחט הרי זה מותר׳ כמו
תלם בחודו כי׳ בלש׳ חכמ׳ אוגרת׳׳ **שאלה** מה יאמרו
רבותינו מה הפרש בין תלם ופגם: **תשובה** תלם ופגם
אחד ופירש׳ ר׳ מש׳ ז״ל בספ׳ זרעים הל׳ כלאים פי׳ התלם שהן
עמוקין טפח: תרגיש בל׳ חכמ׳ קורין מסוכסכתי יע״ש
חרפת לבנא׳ פי׳ כגון שנפגמה פגם גדול והוחלקו העוקצין
במ׳ שחזת והרי באמצע הסכין נמוך הוא׳׳ שוחטין בה לכתחלה
פי׳ אפי׳ שיש באותו מקום סכין אחר שוחטין בזה לכתחלה׳
ואע״פ שהולך והבא פי׳ בלשון חכמים סכין רע הוא׳ משום
מאכזריות אין שוחטין בו׳ מגעה פי׳ מגע הסכין׳ כמגע
ראש השבולת פי׳ שבולת של שעורין שיהיה עמוקה שהוא
מסתבך באצבע פי׳ ראש השבולת ומביאין למעלה׳ פי׳ ר׳
יהודה כי׳ הכל שוחטין ראש השבולת פי׳ זקן השבולת שאינו

חלק הסכין שאין פיה חלק אבל פגם מיהא אין בה: מנוסחא
אחרינא ארישה דשבנין שהוא חד ואינו חלק כשרה —
לשחוט בה" צפורן פי' צפורן של ארי הוא או של נמר:
שחט כשהן מחוברין שחיטתו פסולה' מניין פי' שהתורה אמרה
בסכין' לשון קיחה שנ' ויקח את המאכלת' לקח לחי בהמה
שיש בו שינים חדים פי' בין לקח ראש שלם מן הבהמה
בין שלקח לחי שיש בשנים חדין שחיטתו פסולה' ועוד שהן
מחוברין מתחלתברייתן' מפני שהוא כמגל פי' שמגל -
מחנק משום חנק אסרו אותו חכמים' אבל בשן אחת חקבועה
וכו' שוחט בה לכתחלה פי' מפני שהוא כיד הסכין' כמגל פי'
מגל קיר שקוצרין בה התבואה שפגומותיה נוטות כולן לצד
אחד בשיפוע' ואעפ' שהיא קבועה בו פי' אעפ' שהיא מתחלת
ברייתן הוא כלומ' שלא קבע בו בני אדם' בגמ' פליגן יש אומ'
שצריך שיתלוש אותו ואחר כך יקבע בו: ואין הלכה מפני זה
אמ' הלכה אעפ' ענין ליבון הסכין באור ליבן הסכין באור
פי' סכין שלק מן הגוים צריך שילבן באור' אעפ' שאין בו /
פגימה ואפי' שעדיין חם הוא ושחט שחיטתו כשרה' שחידודה
קודם לליבונה' בלשון חכמ' אדום ליבון הוא' הואיל ובצד פי'
ידע בודאי כשרה: השוחט צריך שיבדוק פי' בודקן יפה לאט
בכוונת הלב' שפעמים כל שהוא קרוב שלא ירגיש בה אם
יפנה לבו לדברים אחרים' בחדודה ומצד זה ומצד זה מאי
טעמ' שנ' ושחטתם בזה ואכלתם בזה בגימטריא י"ד הן כלומ'
בי שני הסימנין' זיין והי י"ב בדיקות הן שעושה בראשון'
וכיצד בודקה מוליכה פי' אמ' חכמ' שסכין אוכל בשר ועצם
שהוא כנגד ושט וקנה' צריכו לאדם שיבדוק לבשר אצבעו
וצפורן' הואיל ובצד היפה פי' ידע בודאי שבצד היפה שחט

בשר

כשר ׳ שלא יהיה בה פגם כלל פי׳ לא בצדדין ולא בפני׳ וצריך
לבדוק כן שנ׳ זבחי הבהבי יזבחו בשר ויאכלו״ מניין הבהבי כ״ד
הוא כלומ׳ י״ב בתחלה וי״ב בסוף׳ שמא בעור נפגמה פי׳ שמא
בעור נפגמה ושמא בעצם׳ כלומ׳ אם בעצם נפגם מותר ואם
בעור נפגם נבלה וכן שאין אנו יודעין בודאי שבאי זה נפגם מפני
זה ספק נבלה אם יש בו פגם״ מספר פלד״ס השוחט ״
בסכין אם בו פגימה בראשו למעלה או למטה אע״פ שיש בו שיעור
היכשר שחיטה שלא במקום פגם אסור לשחוט בו לכתחלה דתנן
השוחט במגל יד פי׳ כיון ששחט במגב המגל שחיטתו כשרה״
זבחי הבהבי שורש בן ארבע אותיות׳ הבהבי פי׳ עניין חירוך׳
ודומה לו בלשון רז״ל והיו מהבהבין או באור כדי לקיים מצוות קלי וכו׳
וכל מקום שאמ׳ שמא פי׳ שמא יהיה כך שמא לא יהיה כך״ בסכין
פגומה שחט מניין שסכין פגומה אסורה׳ פי׳ שנ׳ לא תשחט על חמץ״
פגימה בגימ׳ קל״ח וחמץ בגימ׳ קל״ח ועל כן חכמ׳ ז״ל אסרו לשחוט
בסכין פגומה׳ הכל אסורה ואפי׳ הראשונה שבדק הסכין׳ הרי הוא נבלה
שמא בעור נפגמה׳ כלומ׳ שמא בעו׳ או בעצם״ וכששחט הסימנין
בסכין פגומה שחט וכו׳ ונמצאת הסכין פגומה הכל ספק נבלות׳
שאלה בראשונה אומ׳ אם שחט בסכין פגומה שחיטתו
נבלה וכאן אומ׳ ספק נבלה ילמדנו רבינו מה עניין שתי הלכות
תשובה זו שאמ׳ שחיטתו פסולה וודאי יש בין תלם ...
פגם מפני זה שחיטתו פסולה׳ וכאן שאומ׳ ספק נבלה מפני שמא
בעצם נפגם שמא בעור וכל מקום שאמ׳ שמא ספק הוא שחזקת
הסכין שנפגמה בדבר קשה שמא בעור נפגמה מפני זה ספק
נבלה הוא׳ וכאן חזקה היא ששיבר בה דבר קשה״ וכן אם פשע
פי׳ שהמרה מפני בית דין ולא בדק הסכין״ כל טבח פי׳ אפי׳
ששוחט ומוכר לאחרים׳ ויודע חמשה דברים בלבד ואינו יודע

פי׳ של אחר
ששחט בפגע
הסכין לעצם
לעצם ונפגם
וקודם ששחט
הסכין לא הי׳
פגומה״

נ״א
אותו

דבר אחר; חזקה עם הארץ הוא וצרכו חכמ׳ לו שיראה
סכינו לחכם: אמ׳ ר׳ יחנן לא אמרו להראות סכינו לחכם
לא מפני כבוד החכם: כמו שבא׳ בשביתת יום טוב יפה פי׳
סכינו מלא צואר של נשחט הוא ובדוקה פי׳ בלא פגם׳׳
ומכריזין על בשר ששחט פי׳ אפי׳ כמה ימים ששחט // צל׳
ולקחו בשר ממנו מחזירין לו׳ ואם אכלו הבשר אין נותנין
דמי אותו הבשר׳ שהוא טריפה פי׳ כגון טריפת ארי
ונמר׳ מפני מה לא אמ׳ נבלה׳ והלכה ראשונה אומ׳ אם
סכין פגומה היא הרי נבלה׳ וכאן אומ׳ הרי טרפה
כלומ׳ עד שלא יהון אחרים חייבין שבירת כלי שנגעו
באותו בשר ויפסדו ממון אחרים; כל שהוא פי׳ כל /
בכל שהוא׳ כלומ׳ צריך שיהיה שיעור סכין כמלוא
צואר הנשחט בין בעוף בין בבהמה׳ כמה הוא אורך
הסכין פי׳ ר׳ דויד ז״ל אין ליה לסכין מקרא מחדוד
פי׳ לא כביר ולא סגיר לא כל מה אמכן פיה לא לבח׳ בשרט
אין לא יכון דבר דק שנוקב׳ פי׳ ר׳ יהודה ז״ל פי׳ א׳ דר׳
חסדא כשישבור בה עצמות דתלינן הפגימה בעצם והוא
חדין אם נשבר עצם המפרקת דתלינן ביה ואותן ששחטו
לפניה אם יכול לבררם כשרות; ואם שחט באפילה ולא אמ׳
בלילה פי׳ עד שלא יאמרו שאם יהיה הלבנה מותר ואם לא
יהיה אסור מפני זה נאמ׳ שחט באפילה׳ כלומ׳ בין שהיה
הלבנה בין שלא היה צריכה אבוקה׳; ואם לאו דומה לסומה
ששחט לפני אחרים וכשרה; השוחט בשבת או ביום כפורים
בשוגג פי׳ אינו יודע מה הוא עונש׳ ואם היה שוחט במזיד
לעצמו אסור ולאחרים מותרי כלומ׳ למוצאי שבת מיד של
ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם; היא קודש ואין מעשי

כשר: שלא יהיה בה פגם כלל פי׳ לא בצדדין ולא בפיו״
וצריך לבדוק כן של זבחי הַבְהַבַי יזבחו בשר ויאכלו; מניין
הבהבי כ״ד הוא י״ב בתחלה וי״ב בסוף״ שמא בעור נפגמה פי׳
שמא בעור נפגמה ושמא בעצם; כלומ׳ אם בעצם נפגם מותר
ואם בעור נפגם נבלה וכיון שאין אנו יודעין בודאי שבאי זה
נפגם מפני זה ספק נבלה אם יש בו פגם; **מספר פרדס**
השוחט בסכין אם יש בו פגימה בראשן למעלה או למטה
אע״פ שיש בו שיעור היכשר שחיטה שלא במקום פגם אסור
לשחוט בו לכתחלה דתנן השוחט במגל יד פי׳ כיון ששחט
במגב המגל שחיטתו כשרה׳ זבחי הבהבי שורש בן ארבע
אותיות הבהבו פי׳ עניין חירוך׳ ודומה לו בלשון רז״ל והיו״
מהבהבין אותו באור כדי לקיים מצוות קלי׳ וכע״ וכל מקום
שאומ׳ שמא פי׳ שמא יהיה כך שמא לא יהיה כך; בסכין
פגומה שמא משן שסכין פגומה אסורה פי׳ של לא תשחט
על חמץ׳ פגימה בגימטריה קלח וחמץ בגמטר׳ קלח
ועל כן חכמים ז״ל אסרו לשחוט בסכין פגומה׳ הכל אסורה
ואפי׳ הראשונה שבדק הסכין׳ הרי הוא נבלה שמא בעור ראשון
נפגמה׳ כלומ׳ שמא בעור או בעצם״ וכששחט הסימנין בסכין
פגומה שחט וכו׳ ונמצאת הסכין פגומה הכל ספק נבלות׳
שאלה בראשונה אומ׳ אם שחט בסכין פגומה שחיטתו
נבלה וכאן אומר ספק נבלה ילמדנו רבינו מה עניין שתי
הלכות׳ **תשובה** זו שאמ׳ שחיטתו פסולה וודאי יש בו
תלם או פגם מפני זה שחיטתו פסולה; וכאן שאומ׳ ספק נבלה
מפני שמא בעצם נפגם שמא בעור׳ וכל מקום שאמ׳ שמא ספק
הוא׳ שחזקת הסכין שנפגמה בדבר קשה שמא בעור נפגמה״
מפני זה ספק נבלה הוא״ וכאן חזקה היא ששיבר בה דבר

כלומ׳
פי׳ שלא אר
ששחט נפ
הסכין נעצ
ונפגם וקו
השחיטה
לא היתה

קשה׳ וכן אם פשע׳ פי׳ שהמרה מפי בית דין ולא בדק הסכין׳׳
כל טבח פי׳ אפי׳ ששוחט ומוכר לאחרים ויודע חמשה
דברים בלבד ואינו יודע דבר אחר׳ חזקה עם הארץ הוא
וצרכו חכמ׳ כן שבראה סכינו לחכם׳׳ אמ׳ ר׳ יוחנן לא אמרו
להראות סכינו לחכם לא מפני כבוד החכם׳ כמו שבי׳
בשביעית יום טוב׳ יפה פי׳ סכינו מלא צואר של נשחט הוא
ובדוקה פי׳ בלא פגם׳ ומכריזין. על כל בשר ששחט פי׳ אפי׳
כמה ימים ששוחט ולקחו בשר ממנו מחזירין לו ואם אכלו
הבשר אין נותנין דמי אותו בשר׳׳ שהוא טרפה פי׳ כגון
טריפת ארי ונמר׳׳ מפני מה לא אמ׳ נבלה׳ והלכה ראשונה
אמ׳ אם סכין פגום היא הרי נבלה׳ וכאן אומ׳ הרי טרפה
כלומ׳ עד שלא יהיו אחרים חייבים על שבירת כלי שנגעו
באותו בשר. ויפסדו ממון אחרים׳׳ בכל שהוא פי׳ כל שהוא
בכל שהוא כלומ׳ צריך שיהיה שיעור סכין כמלא צואר
הנשחט בין בעוף בבהמה׳׳ כמה הוא אורך הסכין פי׳ ר׳ דוד
ז״ל דע אן ליס לסכין מקדאר מחדוד פי אל כבר ולא סגיר לא
כל מא אמכן פיה אל דבח׳׳ בשרט אן לא יכון דבר דק שנקב׳׳
פי׳ ר׳ יהודה ז״ל פי׳ אמ׳ דרב חסדא כשי שבור בה עצמות
דתלגן ביה ואותן ששחטן לפניה אם יכול לברר כשרות׳׳ ואם
שחט באפילה ולא אמ׳ בלילה פי׳ עד שלא יאמר שאם יהיה
הלבנה מותר ואם לא יהיה אסור מפני זה נאמ׳ שחט באפילה
כלומ׳ בין שהיה הלבנה בין שלא היה צריכה אבוקה׳׳ ואם
לאו דומה לסומא ששחט לפני אחרים וכשרה׳ השוחט בשבת
או ביום הכפורים בשוגג פי׳ אינו יודע מה הוא ענשו׳ ואם
היה שוחט במזיד לעצמו אסור ולאחרים מותר׳ כלומר
למוצאי שבת מיד שנ׳ ושמרתם את השבת כי קודש היא

(ב) וכן אם פשע והוא קולא הני מלי דבדקה מחמי שחיטתה עמיד
דבר על חזקתו עד שיודע שם חששי אבל לא בדקה לא בתחלה
ולא בסוף פסולה דקיימא לן כל בהמה בחייה אסורה עד שיודע
במה נשחטה׳׳

והתו

לכם" היא קדש ואין מעשיה קודש' כמו שאמ' חכמ' ז"ל השוחט
בשבת בזדון אם שחט בעדים והתראה שחיטתו נבלה' ואם
לא התרו בו שחיטתו כשרה שלא ניתנה התראה לא לחלק בין
שוגג למזיד" ומניין יש לנו בה' שבת פי' ישרא' שעשה מלאכה
בשבת" או מתחייב מלקות על יום הכפורים שחיטתו כשר'
פי' כיון דבשגגה שחט שחיטתו כשרה" הלכות גניבה
פרק ג' וכן אם קצץ אילן חבירו ביום טוב והתרו בו או שהדליק
את הגדיש ביום הכפורים והתרו או גנב שטבח ביום הכפורים
והתרו בו פטור מן התשלומין אבל אם לא התרו בו חייב בתשלומי'
ומשלם תשלומי ד' וה' "גנב שטבח בשבת או לעבודה זרה אפי' בשגגה
פטור מתשלומי ד' וה' כמו שבא'" אמ' ר' זורא ז"ל אמ' ר' שמוא'
לבן הסכין באור פי' בלשון חכמ' קורין ליבן ובלשון הלועזין
נקרא אדמדו כמית' ושחט בה שחיטה כשרה ולא אמרינן'
שריפה הוא ולא שחיטה' מאי טעמה פי' שחידודה קודם
לליבונה 'מקדים וממהר לחתוך קודם שתכוה הבהמה מן
האור 'והא איכא צדדין לסכין כשנכנסין בתוך החותך דם
שתשחוט הסימנין נמצא שהיא נשרפת קודם שחיטה' שהרי
ושם שיעור נקיבתו במה שהוא לישרף ושריפה כנקב הוא
ומפלקינן בית השחיטה מצידי הסכין מיכאן ומיכאן ואין
נוגע בסימנין לא חידודו של סכין ואין חוששין

פרק שני

בכל מקום מותר לשחוט פי'
ועניין והיכן שוחטין הוא "חוץ מן העזרה ואי זה הוא עזרה פי'
משער ניקנור ולפנים שהוא אורך מאה ושמונים ושבע' על רוחב
מאה ושלושים וחמש' וזה הוא הנקרא עזרה סתם בכל מקום"
ועניין עזרה פי' שבכל עת שמתחננין בו נעקרין' ספר
עבודה' וכל העזרה היתה אורך מאה ושמונים ושבע' על

רע' כאן כ
וספיר כרו
אודא אז
אחמה ל
ואז גיר
וגיעול
או גזא
לבן

רוחב מאה ושלושים וחמשה ושבעה שערים היו לה'' שלשה מן
הצפון סמוכין למערבי' ושלשה מן הדרום סמוכין למערב'
ואחד במזרח מכוון כנגד בית הקדשים באמצע'' כל שער
מהן היה רחבו עשר אמות וגבהו כ' אמה' והיו לו דלתות מחופות
זהב חוץ משער מזרחי שהיה נחשת דומה לזהב' ושער זה
הוא הנקרא שער העליון וזהו שנקרא שער ניקנור' ניקנור
פי' שם איש הוא מסכת יומא ניקנור נעשו נסים
לדלתותיו' ת''ר מה נסים נעשו בדלתותיו'' אמרו כשהלך
ניקנור להביא דלתות מאלכסנדרוס של מצרים עמד נחשול
שבים לטבעו'' נטלו אחת מהן והטילוהו לים עדיין לא
נח זעפו בקשו להטיל את חברתה עמד וכרכה' אמ' להן
הטילוהו עמה מיד נח הים מזעפו'' והיה מצטער על חברתה
כיון שהגיע לנמילא של עכו היה מבצבצת ויוצאת מתחת
דפני ספינה' ויש אומרין בריה שבים בלעתהו והקיאתהו
ליבשה' ועליה אמ' שלמה קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים
אל תקרא ברותים אלא ברית ים'' לפיכך נשתנו כל שערים
שבמקדש של זהב חוץ משער ניקנור מפני שנעשו בו נסים'
ויש אומ' נחשתן מצהבת ר' אליעזר בן יעקוב אומ' נחשת
קלונתיא היתה מצהבת בשל זהב'' בלשון ערב קלו עלי אל
עזרה איזו היא עזרה משער ניקנור ולפנים' שהוא אורך
קפ''ז ורוחב קל''ה וזה הוא הנקרא עזרה סתם בכל מקום
וג' סבב לדרי אסמי לאבלה הדה ל מיכאן שער ניקנור משי
לאסכנדריה מצר ואנמא אסמי הדא ל מכאן עזרה שבכל
עת שמתחננין בו נעזרין'' לא קדשי בזבח בלבד פי' לא
קדשי בדק הבית אבל בכל יום היו שוחטין בעזרה שני כבשים.
בין בהמה פי' בין בהמה שהולך לקרבן' בין חיה פי' בין

חיה שאינה הולך לקרבן״ **שאלה** מאי טעמ׳ שעוף ע׳/
היישובי אינן הולכין לקרבן ועוף מדברי הולך לקרבן כמו תורים
ובני יונה״ **תשובה** אמר חכמ׳ ז״ל עוף יישוב אוכלין גזל בהמה
שמפשטין מהן בגזל מפני זה אין לקרבן׳ ועוד אמ׳ חכמ׳
עדיף מחיה ועופות מדברי עדיף מעוף יישובי״ כי ירחק
ממך המקום׳ וזבחת מבק׳ פי׳ כלומ׳ ברחוק מקום אתה זובח
ואין אתה זובח במקום׳ ״אבל השוחט וכו׳ אותו הבשר טהור״
פי׳ אם טהור הוא׳ טהור מלטמא׳ כלומ׳ לא כמו פר חטאת/
הוא שמקריבין ביום הכפורים שהוא מטמא אם נגע בו ופר
החטאת שמקריב כהן גדול משלו״ ספר עבודה הל׳ מעשה
הקרבנות פר׳ י׳ וכן איל העולה ופר החטאת שמקריב כהן ״
גדול משלו ביום הכפורים הרי הן קרבן יחיד״ ופר זה הוא הנקרא
פר של יום הכפורים׳ וכל אלו הקרבנות מפורשין בתורה וכל ״
אחד מהן יתבארו דינם במקומו״ פ״א אבל ה׳ השוחט חולין /
בעזרה וכו׳ פי׳ ספ׳ עבדה אם שחט חולין בעזרה אותו הבשר
טהור מלטמא מן התורה״ אבל גזירת סופרים הוא שיהא זה
כשלישי לטומאה שהבשר הזה שנגע לקדשים מטמא״ ואינו
מטמא את התרומה מפני שהוא שלישי לטומאה׳ חולין שנשחטו
בעזרה ׳אמרה תורה שלך בשלי ושלי בשלך׳ מה שלי בשלך אסור
אף שלך בשלי אסור״ ואסור בהנאה פי׳ אסור בהנאה מדב׳ סופ׳
ואפלו אסור פי׳ בהנאה מפני כל הנקברין אפלו אסור׳ והנוחר
פי׳ ר״ש ז״ל פי׳ הכל שוחטין׳ והנוחר פי׳ מדעת׳ ולשון נחירה ״
שקועה עד לארכה מנחירין עד החזה׳ וענין נחירה פי׳ קורעו
מנחירין עד לבו׳ מנחירו כלומ׳ מאפיו׳ מניין כן כתו׳ באיוב ״
מנחיריו יצא עשן״ כלומ׳ מחוטם שלה׳ והמעקר שלא מדעתו׳
הרי לא כולן מותרין בהנאה מניין טר׳ שהרי לא הוציאו למעשין:

ענין נחירה כיצד היו עו

ולא בהטעה